

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI

200.102

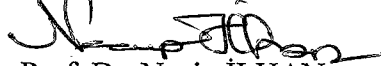
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
ELAZIĞ'DA BEDEN EĞİTİMİ, SPOR
VE OYUN KÜLTÜRÜNÜN
İNCELENMESİ

144443

YÜKSEK LİSANS TEZİ

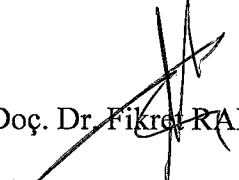
ALİ SERDAR YÜCEL
ELAZIĞ / 2005

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Necip İLHAN

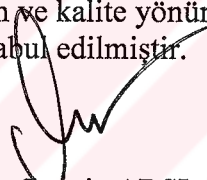
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez, Yüksek Lisans Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

Yrd. Doç. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU

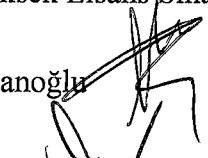
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

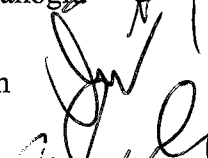
Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Cengiz ARSLAN

Danışman

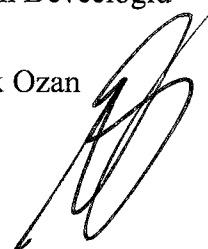
Yüksek Lisans Sınavı Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Fikret Ramazanoğlu

Yrd. Doç. Dr. Cengiz Arslan

Yrd. Doç. Dr. Bilal Çoban

Yrd. Doç. Dr. Sebahattin Devecioğlu

Yrd. Doç. Dr. A. Tefvik Ozan

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın hazırlanmasında bu konuya teşvik eden, desteklerini esirgemeyen ve olağanüstü gayret gösteren danışmanım Sayın *Yard. Doç. Dr. Cengiz ARSLAN'a* ve anket uygulamasının yapılmasında gösterdikleri katkılardan dolayı Namık Kemal, Dumlupınar, Murat İlköğretim Okulu ve Hulusi Sayın, Mehmet Akif Ersoy, Anadolu Teknik-Endüstri Meslek, Balak Gazi ve Gazi Lisesi Beden Eğitimi Öğretmenlerine ve ankete katılan tüm öğrencilere teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
BAŞLIK SAYFASI	
ONAY SAYFASI	
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
1.ÖZET	1
2.ABSTRACT	3
3.GİRİŞ	5
3.1. Beden Eğitimi ve Spor Kültürü	5
3.2. Geleneksel Oyun Kültürü	8
3.2.1. Çocuk Oyunları ve Önemi	9
3.3. Geleneksel Spor Kültürü	12
3.4. Elazığ ve Harput'un Tarihi ve Kültürel Yönden Kısa Bir Değerlendirilmesi	13
3.5. Türk Spor Teşkilatlanmasının Tarihsel Gelişimi	17
3.5.1. İl ve İlçelerdeki Spor Teşkilatlarının Görevleri	19
3.6. Elazığ İli Spor Teşkilatları	19
3.6.1. Elazığ Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu (E.A.S.K.F)	19
3.6.2. Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği (TÜFAD)	20
3.6.3. Elazığ Faal Futbol Hakem ve Gözlemcileri Derneği	21
3. 6. 4. Futbol İl Tertip Komitesi	22
4.GEREÇ VE YÖNTEM	23

5.BULGULAR	24
5. 1. Harput ve Elazığ’da Geçmişten Günümüze Beden Eğitimi ve Spor Kültürü	24
5. 2. Spor Dalları	33
5. 2. 1. Cirit	33
5. 2. 2. At Yarışları	33
5. 2. 3. Avcılık ve Atıcılık	34
5. 2. 4. Futbol	36
5. 2. 5. Atletizm	37
5. 2. 6. Badminton	38
5. 2. 7. Basketbol	39
5. 2. 8. Dağcılık	40
5. 2. 9. Boks	41
5. 2. 10. Güreş	42
5. 2. 11. Hentbol	43
5. 2. 12. Judo	44
5. 2. 13. Karate	45
5. 2. 14. Kayak	46
5. 2. 15. Masa Tenisi	46
5. 2. 16. Taekwondo	47
5. 2. 17. Tenis	47
5. 2. 18. Voleybol	48
5. 2. 19. Bilardo	49
5. 2. 20. Su Sporları	49
5. 3. Yüzme Kültürü	50

5. 4. Bisiklet Kùltürü	54
5. 5. Cimnastik Kùltürü	55
5. 6. Çember Çevirme Kùltürü	55
5. 7. Geleneksel Zihin Oyunları	56
5. 8. Elazığ İli Gençlik ve Spor İl Teşkilatının Tarihsel Gelişimi	57
5. 9. Geçmişten Günümüze Elazığ'daki Spor Kulüpleri	58
5. 10. Elazığ İlinde Kapalı Spor Salonuna Sahip Okullar	87
5. 11. Elazığ İlinde Bulunan Spor Tesisleri	94
6.TARTIŞMA VE SONUÇ	124
7.KAYNAKLAR	147
8.EKLER	151
8. 1. Anket Formu	151
9.ÖZGEÇMİŞ	157

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo –1	Cumhuriyetin Kuruluşundan Önceki 1900’lü Yıllarda Görev Yapmış Elaziz Vilayeti Mutasarrıfları (Valileri).....	15
Tablo – 2	Cumhuriyetin Kuruluşundan Bugüne Elazığ İl Vali ve İl Spor Başkanları.....	16
Tablo – 3	2004 Yılı İtibariyle Elazığ’daki Mevcut Spor Kulüpleri, Faal Olduğu Spor Dalları ve Lisanslı Sporcu Sayılarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	60
Tablo – 4	2004 Yılı İtibariyle Branşlarına Göre Elazığ’daki Faal Hakem Sayıları.....	63
Tablo – 5	Elazığ İlindeki Hakemlerin Cinsiyet Dağılım Tablosu.....	65
Tablo – 6	Branşlarına Göre İlimizdeki Antrenör Sayıları.....	66
Tablo – 7	2004 Yılı İtibariyle Futbol Branşında Görev Yapan Antrenör Sayısı.....	67
Tablo – 8	Elazığ’da Son Beş Yılın İl Spor Merkezleri Sporcu Sayısı.....	68
Tablo – 9	Elazığ’daki İl Spor Merkezleri Bayan Sporcu Sayılarının Son Beş Yıla Göre Dağılım Tablosu.....	70
Tablo – 10	Elazığ’daki İl Spor Merkezleri Erkek Sporcu Sayılarının Son Beş Yıla Göre Dağılım Tablosu.....	72
Tablo – 11	2004 Yılı İtibariyle Elazığ’da Ferdi Olarak Yapılan Spor Dalları ve Sporcu Sayılarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	73
Tablo – 12	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Sporcu Sayıları.....	75
Tablo – 12-A	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Sporcu Sayılarının Yüzde Dağılımı.....	75
Tablo – 13	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Bayan Sporcu Sayıları Dağılımı.....	77
Tablo – 14	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Erkek Sporcu Sayıları Dağılımı.....	79
Tablo – 15	Son 5 Yılın Lisanslı Sporcu Sayılarının Branşlara Yıllık Dağılımı.....	81

Tablo – 15-A	Son 5 Yılın Lisanslı Sporcu Sayılarının Yıllara Göre Yüzde Dağılımı.....	81
Tablo – 16	Son 5 Yılın Lisanslı Bayan Sporcu Sayılarının Spor Branşlarına Göre Dağılımı.....	83
Tablo – 17	Son 5 Yılın Lisanslı Erkek Sporcu Sayılarının Spor Branşlarına Göre Dağılımı.....	85
Tablo – 18	Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Kapalı Spor Salonları....	87
Tablo – 19	Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Kapalı Spor Salonlarının Yüzde Dağılımı.....	88
Tablo – 20	İlköğretim Okullarındaki Öğrenci ve Sporcu Sayılarının 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Yıllara Göre Dağılımı....	89
Tablo – 21	Ortaöğretim Okullarındaki Öğrenci ve Sporcu Sayılarının 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Yıllara Göre Dağılımı....	89
Tablo – 22	2004 Yılı İtibariyle Elazığ’da Yapımı Süren ve Faaliyetteki Spor Tesisleri.....	94
Tablo – 23	2004 Yılı İtibariyle İlimizde Mevcut Olan Özel Spor Salonları....	96
Tablo – 24	2004 Yılı İtibariyle Fırat Üniversitesi Spor Tesisleri Dağılımı....	97
Tablo – 25	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaş Dağılım Tablosu.....	98
Tablo – 26	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Öğrenim Durumları Dağılım Tablosu.....	98
Tablo – 27	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailesinin (Baba) Eğitim Durumu Dağılım Tablosu.....	99
Tablo – 28	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailesinin (Anne) Eğitim Durumu Dağılım Tablosu.....	100
Tablo – 29	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşların Dağılımı.....	101
Tablo – 30	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşlar İle Eğitim Durumlarının Dağılım Tablosu.....	102
Tablo – 31	Herhangi Bir Spor Kulübünde Aktif Sporcu Olanlar, Olmayanlar ve Hiç Spor Yapmayanların Dağılım Tablosu.....	103

Tablo – 32	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Herhangi Bir Kulüpte Faaliyet Gösterme Durumlarının Dağılım Tablosu.....	104
Tablo – 33	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sporla İlgilenme Sebeplerinin Dağılım Tablosu.....	105
Tablo – 34	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Teşvik Edilme Dağılım Tablosu.....	106
Tablo – 35	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yaptıkları Alanların Dağılımı.....	107
Tablo – 36	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre İl'deki Spor Tesislerinin Yeterlilik Durumu Dağılım Tablosu.....	108
Tablo – 37	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Takip Durumu Dağılım Tablosu.....	109
Tablo – 38	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Düzenli Olarak Nereden Takip Ettikleri İle İlgili Dağılım Tablosu.....	110
Tablo – 39	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları Dağılım Tablosu.....	111
Tablo – 40	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları İle Eğitim Durumları Dağılım Tablosu.....	112
Tablo – 41	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri Dağılım Tablosu.....	113
Tablo – 42	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri İle Eğitim Durumları Dağılım Tablosu.....	114
Tablo – 43	Anket Uygulanan Ortaöğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Tablosu.....	115
Tablo – 44	Anket Uygulanan İlköğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Tablosu.....	116
Tablo – 45	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Çocuk Oyunları Dağılım Tablosu.....	117
Tablo – 46	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Arkadaşları İle Oynadıkları Oyunların Dağılım Tablosu.....	118

Tablo – 47	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Oyunları Öğrendikleri Kişilerin Dağılım Tablosu.....	119
Tablo – 48	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Tercih Ettikleri Oyun Kategorileri Dağılım Tablosu.....	120
Tablo – 49	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Geleneksel Spor Dalları İle İlgili Bilgi Durumlarının Dağılım Tablosu.....	121
Tablo – 50	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgi Sahibi Oldukları Geleneksel Spor Dallarının Dağılım Tablosu...	122
Tablo – 51	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Geleneksel Spor Dalları Hakkında Bilgi Sahibi Olma Yeterliliklerinin Dağılım Tablosu.....	123
Tablo – 52	Elazığ’da Geçmişten Günümüze Kadar Açılmış Olan Spor Kulüpleri.....	153
Tablo – 53	2004 Yılı İtibariyle İlimizin Faal Spor Kulüpleri ve Faaliyet Gösterdikleri Branşlar.....	154
Tablo – 54	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Personel Durumu.....	156

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil – 1	1920-1925 Yılları Arası Elazığ'da Yapılan Bir Futbol Maçı Öncesi.....	36
Şekil – 2	1930 Yılında Diyarbakır'da Yapılan Şehir Koşusundan Sonra İlimiz Atletlerinden Sait Orhan (Çağlıyan)'ın da Katıldığı Ödül Töreni.....	38
Şekil – 3	Cumhuriyetin 10.Yıl Kutlamalarında Palu'da Yapılan Spor Etkinliklerinden Bir Görünüm.....	42
Şekil – 4	Elazığ Halkevi Kurulduktan Sonraki Dönemlerde Halkevi İçerisinde Bulunan Bیلardo Salonundan Bir Görünüm.....	49
Şekil – 5	Elazığ Olimpik Kapalı Yüzme Havuzundan Bir Görünüm (2004).....	53
Şekil – 6	2003-2004 Sezonu Sonu Kulüplerde Faaliyet Gösteren Sporcu Sayılarının Branşlara Göre Cinsiyet Dağılımı.....	62
Şekil – 7	2003-2004 Sezonu Sonu Kulüplerde Faaliyet Gösteren Sporcu Sayıları.....	62
Şekil – 8	2003-2004 Sezonu Sonu Kulüplerde Faaliyet Gösterilen Spor Dallarına Göre Sporcu Sayıları Dağılımı.....	63
Şekil – 9	2004 Yılı İtibariyle Elazığ'da Görev Yapan Hakemlerin Dereceleri.....	64
Şekil – 10	2004 Yılı İtibariyle Elazığ'daki Hakem Sayıları.....	64
Şekil – 11	2004 Yılı İtibariyle Elazığ'da Faaliyet Gösteren Hakemlerin Branşlara Göre Cinsiyet Dağılımı.....	65
Şekil – 12	2004 Yılı İtibariyle Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Bünyesinde Çalışan Antrenör Sayısı.....	66
Şekil – 13	2004 Yılı İtibariyle Futbol Branşında Görev Yapan Antrenör Sayılarının Dağılım Grafiği.....	67
Şekil – 14	Elazığ'da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Sporcu Sayıları Dağılımı.....	69
Şekil – 15	Elazığ'da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Sporcu Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı.....	69

Şekil – 16	Elazığ’da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Bayan Sporcu Sayılarının Dağılımı.....	71
Şekil – 17	Elazığ’da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Erkek Sporcu Sayılarının Dağılımı.....	73
Şekil – 18	2004 Yılı İtibariyle Elazığ’da Ferdi Olarak Yapılan Spor Dallarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	74
Şekil – 19	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Sporcu Sayılarının Dağılımı..	76
Şekil – 20	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Bayan Sporcu Sayılarının Dağılımı.....	78
Şekil – 21	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Bayan Sporcu Sayıları ve Spor Dalları.....	78
Şekil – 22	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Erkek Sporcu Sayıları Dağılımı.....	80
Şekil – 23	1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Erkek Sporcu Sayıları ve Spor Dalları.....	80
Şekil – 24	Elazığ’da Son 5 Yılın Lisanslı Sporcu Sayıları.....	82
Şekil – 25	Son 5 Yılın Lisanslı Bayan Sporcu Sayıları Dağılımı.....	84
Şekil – 26	Son 5 Yılın Lisanslı Erkek Sporcu Sayıları Dağılımı.....	86
Şekil – 27	2004 Yılı İtibariyle Elazığ’da Mevcut Okul ve Salon Sayıları Dağılımı.....	88
Şekil – 28	Elazığ’da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren İlköğretim Kurumlarındaki Bayan Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı..	90
Şekil – 29	Elazığ’da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren İlköğretim Kurumlarındaki Erkek Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı..	91
Şekil – 30	Elazığ’da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Ortaöğretim Kurumlarındaki Bayan Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı.....	92
Şekil – 31	Elazığ’da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Ortaöğretim Kurumlarındaki Erkek Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı.....	93

Şekil – 32	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Öğrenim Durumları Dağılım Grafiği.....	99
Şekil – 33	Katılımcıların Ailesinin (Baba) Eğitim Durumu Dağılım Grafiği.....	99
Şekil – 34	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailesinin (Anne) Eğitim Durumu Dağılım Grafiği.....	100
Şekil – 35	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşların Dağılım Grafiği.	101
Şekil – 36	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşlar İle Eğitim Durumlarının Dağılım Grafiği.....	102
Şekil – 37	Herhangi Bir Spor Kulübünde Aktif Sporcu Olanlar, Olmayanlar ve Hiç Spor Yapmayanların Dağılım Grafiği.....	103
Şekil – 38	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Herhangi Bir Kulüpte Faaliyet Gösterme Durumlarının Dağılım Grafiği.....	104
Şekil – 39	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sporla İlgilenme Sebeplerinin Dağılım Grafiği.....	105
Şekil – 40	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Teşvik Edilme Dağılım Grafiği.....	106
Şekil – 41	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yaptıkları Alanların Dağılım Grafiği.....	107
Şekil – 42	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre İl'deki Spor Tesislerinin Yeterlilik Durumu Dağılım Grafiği.....	108
Şekil – 43	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Takip Durumu Dağılım Grafiği.....	109
Şekil – 44	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Düzenli Olarak Nereden Takip Ettikleri İle İlgili Dağılım Grafiği.....	110
Şekil – 45	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları Dağılım Grafiği.....	111

Şekil – 46	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları İle Eğitim Durumları Dağılım Grafiği.....	112
Şekil – 47	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri Dağılım Grafiği.....	113
Şekil – 48	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri İle Eğitim Durumları Dağılım Grafiği.....	114
Şekil – 49	Anket Uygulanan Ortaöğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Grafiği.....	115
Şekil – 50	Anket Uygulanan İlköğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Grafiği.....	116
Şekil – 51	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Çocuk Oyunları Dağılım Grafiği.....	117
Şekil – 52	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Arkadaşları İle Oynadıkları Oyunların Dağılım Grafiği.....	118
Şekil – 53	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Oyunları Öğrendikleri Kişilerin Dağılım Grafiği.....	119
Şekil – 54	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Tercih Ettikleri Oyun Kategorileri Dağılım Grafiği.....	120
Şekil – 55	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Geleneksel Spor Dalları İle İlgili Bilgi Durumlarının Dağılım Grafiği.....	121
Şekil – 56	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgi Sahibi Oldukları Geleneksel Spor Dallarının Dağılım Grafiği...	122
Şekil – 57	Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Geleneksel Spor Dalları Hakkında Bilgi Sahibi Olma Yeterliliklerinin Dağılım Grafiği.....	123

1. ÖZET

Bu araştırma ile, Elazığ'da geçmişten günümüze beden eğitimi, spor ve oyun kültürü hakkındaki bilgileri derlemek, yazılı kaynak oluşturmak ve güncel bir durum tespiti yapmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın evreni Elazığ ilidir. Araştırmada, bilgilerin derlenmesinde tarihsel (retrospektif) yöntem ve anket yöntemi kullanılmıştır. Elazığ'da beden eğitimi, spor ve oyun kültürünün güncel durumunu tespiti için, tesadüfi olarak seçilmiş 9-16 yaş arasında, 397 kız ve 558 erkek olmak üzere toplam 955 ilk, orta ve lise öğrencisine anket uygulanmıştır. Anket verileri SPSS istatistik paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Elazığ'da spor etkinliklerinin başlangıcının 17. Yüzyıla kadar uzandığı ve güreş, avcılık, atıcılık, binicilik ve cirit oyunlarına dayandığı tespit edilmiştir. Elazığ ve Harput'ta 1885 yılından itibaren askeri, devlet okulları ve yabancı kolejlerde çeşitli sportif faaliyetler (koşular, atlamalar ve oyunlar vb.), yapıldığı ve bazı okullarda “*Beden Terbiyesi*”, “*Terbiye-i Bedeniye ve Usul-ı Tedris ve Tatbikat*” adları altında dersler okutulduğu saptanmıştır.

Elazığ'da ilk spor kulübü 1915 yılında “*Gençler Birliği*” adıyla kurulmuş ve çağdaş anlamda spor çalışmaları ise kurtuluş savaşı yıllarında başlamıştır. Bu yıllardan sonra yapılan çalışmalar daha çok beden eğitimi, binicilik, atıcılık futbol, voleybol, ağırlık kaldırma, atletizm, jimnastik ve piramit hareketleri üzerine olmuştur. Elazığ'daki ilk spor tesisleri 1930'lu yılların sonunda hizmete girmiştir. Spor faaliyetleri 1950'den sonra hızlanmış, ilk amatör lig 1954 yılında futbol dalında kurulmuştur. 2004 yılı itibariyle Elazığ'da 5330 lisanslı sporcu ve 33 kulüp faaliyet göstermiştir.

Beden eğitimi, spor ve oyun kültürünün güncel durumu incelendiğinde; 9-16 yaş okul çağındaki öğrencilerin % 7.3'ünün bir spor kulübünde, % 40.6'sının okul spor etkinliklerinde yer aldığı ve % 52.1'inin ise hiç spor yapmadığı tespit edilmiştir. Oyun kültürü bakımından; öğrencilerin tercihi, % 86.1'i "*Bilgisayar oyunları*", % 70.7'si "*Zeka oyunları*", % 62.6'sı "*Atari oyunları*" ve % 49.8'i "*Çocuk oyunları*" olduğu gözlenmiştir. Geleneksel oyun kültürü hakkında; % 54.3'ünün bilgi sahibi olduğu, % 45.7'sinin bilgi sahibi olmadığı, bilgi sahibi olunan geleneksel spor dalları arasında da; % 46.4'ü "*Yağlı güreş*", % 29.1'i "*Cirit oyunu*" ve % 28.8'i "*Atıcılık ve Avcılık*" yer aldığı bulunmuştur.

Sonuç olarak, İlimizde beden eğitimi, spor ve geleneksel oyun kültürünün; dünyada hızla gelişen ve değişen teknoloji, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeler, spor dallarındaki çeşitlilik ve medya faktörü ile yerini bilgisayar oyunlarına ve farklı spor dallarına bıraktığı ve çocuklarımızın geleneksel oyun kültüründen uzaklaştığı kanısına varıldı.

Anahtar Kelimeler: Spor, kültür, oyun, geleneksel sporlar

2. ABSTRACT

It is aimed with this research that in Elazığ for past to today collect informations about physical education, sport and game culture, constitute written source and make a current condition's fixing.

This research's universe is Elazığ. In this research for information's collection historical (retrospective) method and questionnaire method was used. For fixing physical education, sport and game culture's today's situation in Elazığ, questionnaire was carried out first, middle and high school's students who selected by chance about 9 and 16, 397 girls and 558 men in all 955. The questionnaire's datums were evaluated by using SPSS statistic packet program.

It was fixed that in Elazığ sport's activities' start extends as far as 17. Century and it is based on wrestling, hunting, marksmanship, horsemanship, javelin. It was fixed that in Elazığ and Harput beginning from 1885 different sports activities (races, jumps, and games etc.) are made at military, state schools and alien college and in some schools lesson, whose name is "*Body education, Terbiye-i Bedeniye ve Usul-ı Tedris ve Tatbikat*" is educated.

In Elazığ first sport club was founded in 1915 with name "*Gençler Birliği*" but contemporary sport studies started in Turkish war of independence years. Studies which were made after this year are largely about physical education, horsemanship, marksmanship, football, volleyball, lift weight, athletics, gymnastic and pyramid actions. First sport club's foundations in Elazığ put into service following years after 1930. Sport activities accelerated after 1950 and first amateur league was founded in 1954 football in branch. Including 2004, 5330 licensed sportsman and 33 clubs have activated in Elazığ.

When physical education, sport and game culture's today's condition is researched, it is fixed that students', who are about 9 and 16 ages, % 7.3 are in a sport club, % 40.6 are in school's activities and % 52.1 don't make any sport branch. From the point of game culture, it is observed that students' preferences' % 86.1 are "*Computer games*", % 70.7 are "*Mental games*", % 62.6 are "*Playstation games*" and % 49.8 are "*Child games*". About traditional game culture, it is found that student's % 54.3 are well-informed but % 45.7 aren't well-informed, among traditional sport branch, which are student well-informed, it's % 46.4 are "*Oily wrestling*", % 29.1 are "*Javelin game*" and % 28.8 are "*Marksmanship and Hunting*".

In conclusion, it is come into view that in our city physical education, sport and traditional game culture left it's place in computer games and different sport branches with rapidly developing and exchanging technologic, financial, social and cultural growth, differentiation among sport branches and television broadcasting, and it is come into view that our children went away from our traditional game culture.

Key Words: Sport, culture, game, traditional sports

3. GİRİŞ

3.1. Beden Eğitimi ve Spor Kültürü

Beden eğitimi ve spor birbirini tamamlayan iki kavramdır. Beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (5). İnsan bedeni aracılığıyla dış dünya ve sosyal çevre ile iletişim kurar. Bir başka deyişle beden eğitimi, insanın bedeni, insan varlığının somut bir yanı, onun varoluşunun ön koşuludur (22).

Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslararası dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin mücadele gücünü artırmak yanında belli kurallara göre rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetlerdir (77).

Spor, tek başına, toplu ya da takım halinde yapılan, kendine özgü kuralları, teknikleri olan, bedensel ve zihinsel becerilerin gelişimini sağlayan, eğitici ve eğlendirici uğraşlardır (52). Çok çeşitli amaç ve araçlarla yapılan, önceden belirlenmiş ve benimsenmiş kurallara farklı derecelerde olsa da uymayı gerektiren, performansı artırıcı bedensel aktivitelerdir (23). Sporun, yukarıdaki tanımlarda da görüldüğü gibi tek tanımla açıklanması mümkün değildir. Çünkü spor kavramına günlük yaşamda çok çeşitli anlamlar yüklenmektedir.

İnsan vücudunun belli amaçlar doğrultusunda eğitilmesi düşüncesi insanlığın varlığı kadar eskidir (61). Canlılığın tek belirtisi olan hareket, aynı zamanda vücut eğitiminin de başlıca vasıtalarından birisidir. Hareket, canlılığın görüntüsü olup, ilkel zamanlarda zorunlu yaşama faaliyetleri şeklinde kendini gösterir. Eski insanların yaptıkları vücut hareketleri, yaşam biçimlerinden dolayı, hayvanlar ve tabiat ile uğraşmaları ve avlanma gibi faaliyetleri ile şekillenerek devam etmiştir (30).

Zorlu doğa koşullarında yaşamı devam ettirebilmek için, korunmak, beslenmek, barınmak gibi nedenlerle kendiliğinden ortaya çıkan bir takım eylemler zaman içerisinde bazı kural örüntüleriyle ve amaçsal değişikliklerle günümüzde spor olarak bilinen eylem bütünlüğünün temelini oluşturmuştur (10).

Tarihi süreç içerisinde insanlık tarihinin başlangıcı ile birlikte spor değişik formlarıyla insanın yaşantısına girmiştir. Sporun tarihi, insanın tabiat koşulları ile tanışarak, kendisini korumak için tek araç olan vücudunu ve adalelerini geliştirmesiyle başlar (25).

Başlangıçta sporun insanların fazla enerjilerini boşaltmak, sağlıklarını geliştirip korumak, boş zamanlarını değerlendirmek, barışa katkıda bulunmak ve ticari yararlar sağlamak gibi amaçlar için yapılmadığı kesindir. İlk çağlardan kalma resimler incelendiğinde, çoğu doğayla mücadeleyi yansıtan resim ve figürlerdir. Avını yakalamak veya düşmandan kaçmak için koşma, atlama, tırmanma gibi başlangıçta kendini koruma içgüdüleriyle ilgili faaliyetler, spora atletizmin çeşitli dalları olarak geçmiştir. İnsanların başka kişiler ya da hayvanlarla, araca gerek duymadan doğrudan beden güçleriyle yaptıkları mücadele ise güreşin ve boksun doğmasına neden olmuştur (25).

Çağımız, ekonomik, sosyal, kültürel ve teknolojik gelişmelerin en yoğun olarak yaşandığı bir çağdır. Her sosyal kurum gibi, sporda bu gelişme ve değişimlerden büyük çapta etkilenmektedir. Spor, sosyal ve dinamik karakteriyle kitlelerin büyük çapta ilgisini çekmekte, sağlığın simgesi, barışın, dostluğun ve kültürel yaklaşmanın odak noktası olarak kabul edilmektedir. Spor sektöründeki büyük gelişmeler, sporun ideal ve amaçlarında büyük çaplı değişiklikler meydana getirmiştir (76).

Aynı zamanda spor, kültürün bir parçası olarak hem ondan etkilenmekte hem de popülerliği ve sosyalliği nedeniyle onu etkileyebilmektedir. Farklı toplumlarda yaşayan insanların bazı kültürel özellikleri farklılıklar arz eder. Spor da toplumlardaki bu farklılıklardan dolayı, toplumdaki yeri, önemi ve uygulamaları açısından değişiklikler göstermektedir (76).

Oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma aracı olarak tarih sahnesine çıkan spor, günümüzde ise, ekonomi, politika, eğitim, boş zaman, uluslararası ilişkiler, propaganda, reklâm, ırkçılık, şiddet, turizm, çevre, örgütler, kitleler, gençlik, kadın, engelliler, meslekleşme, iş bölümü gibi kavramlarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilendirilen, kısacası birey-toplum ve uluslararası yelpazede çok yönlü ve önemli etkileri olan sosyal bir kurum haline gelmiştir. (77).

Spor, kültürün bir unsuru olarak, kişilerin ve toplumların düşünce ve davranışlarını şekillendirmekte ve diğer kültür unsurlarını etkileyerek milli özellikler kazandırmaktadır. Her toplumun kendine özgü olan gelenekleri, tutkuları ve alışkanlıkları, toplumun genel yapısını belirler. Kültür düzeylerine göre değişik özelliklere sahip toplumların, bazı konulara karşı duyarlılıkları da değişiktir. Toplumlar, coğrafi konumlarına, geleneklerine, kültür birikimlerine ve

kültür özelliklerine göre farklı spor dallarına ağırlık vermektedirler. Amerika’da Amerikan Futbolu, Asya ülkelerinde Hokey, Japonya’da Judo, Güney Kore’de Taekwondo ve Türklere Güreşe duyulan ilgi, diğer ülkelere göre daha çoktur (25).

Spor gerek yarışma bazında, gerekse rekreasyon, sağlık ve izleyici bazında dünya kültürünün bir parçasıdır. Spor giderek daha çok kişi tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak ilgi görmeye başlamış daha organize hale gelmiş ve uluslararası bir saygınlık prestij gösterisi konumunu alarak ulusları sevince ya da yasa sürüklemeye başlamıştır (56).

Ülkemiz insanının spor ile olan ilişkisi genelde izleyici, taraftar boyutundadır. Sporun insan sağlığı ve insan gelişimi için ne oranda önemli olduğunun bilincine ülkemizde varılmamıştır (56).

Spor, reklâm, rekabet ve ticari yönü dolayısıyla hızla tüm dünyaya yayılırken, kar amacının ön plana çıkması ile sporda toplumların korumaya çalıştığı kültürel değerlerine zarar verici aykırı davranışlar da giderek artmaya başlamıştır (35).

3.2. Geleneksel Oyun Kültürü

Etimolojik olarak Latince “*ludus*” sözcüğünden türeyen oyun kavramının kendine özgü bir tarihçesi ve özel etimolojik değeri bulunmaktadır (32). Genel tanımıyla oyun, belli bir amaca yönelik olan veya olmayan, kurallı ya da kuralsız gerçekleştirilen fakat her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı, fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin temeli olan, gerçek hayatın bir parçası ve çocuk için en etkin öğrenme sürecidir. Oyun ve oyuncağın

geçmişinin, insanlık tarihi kadar eski olduğu arkeologların yaptığı çalışmalarda ortaya konmuştur. En eski oyun aracı ve oyun, taş ve taş oyunlarıdır (11).

Köylü, kentli, zengin, yoksul her çocuk bulunduğu yerin ve zamanın etkisi altında oyun oynamıştır. Mısır'da, İran'da yapılan kazılarda türlü oyuncaklar bulunmuş, eski Girit uygarlığının kalıntılarında çok güzel bebeklere, oyuncak ev eşyalarına rastlanmıştır. Eski Çin kaynaklarına göre uçurtmanın 3000 yılı aşkın geçmişi vardır. Eski uygarlıklarda ve yakın geçmişte oynanan çocuk oyunlarının birçoğu gelişmiş toplumlarda giderek önemini ve geçerliliğini yitirmiş, yerini günümüzün araç ve gereçlerinden esinlenen oyunlar ve oyuncaklar almıştır. (oyuncak radyolar, oyuncak gemiler, oyuncak trenler, oyuncak füzeler, roketler vb.) (54).

3.2.1. Çocuk Oyunları ve Önemi

Dünyanın her yerinde, her çağda, her kültürde çocuklar oyun oynarlar. Oyunların biçimi, özellikleri, oyun araç-gereçleri çağdan çağa, kültürden kültüre değişse de, çocuğun olduğu yerde oyunun ve oyuncakların olması vazgeçilmez evrensel bir kuraldır. Oyun gerçek bir eğitim aracıdır. Okul öncesi dönem ve okul yılları boyunca kazanılan bilgilerin kuşaktan kuşağa taşınmasını sağlar. Oyun, farklı kültürlerden gelen ve farklı dilleri konuşan çocukların iletişimini sağlar. Bu, oyunun evrensel olma özelliğidir (11).

Oyun çocuğun her alanda serpilmesine ve kişilik kazanmasına olanak sağlayan bir etkinliktir. Oyunun çocuklar arasında ortak bir anlaşma yolu olduğu bilinmektedir. Oyun, bir yandan çocuğun fiziksel ve zihinsel yapısını geliştirirken, diğer yandan da onun nesneler dünyasıyla ilişki kurmasını, özgürlük ve bireysellik

kazanmasını sağlayan, daha sonra da toplumsallaşmasına büyük ölçüde yardımcı olan çok önemli bir etkinliktir. Özellikle günümüzde çocukların hareket alanları son derece sınırlıdır. Apartman dairelerinde yaşayan, okula servisle giden, televizyon ve bilgisayar karşısında vakit geçiren çocuk, çarpık kentleşme nedeniyle oyun alanı ve parklara da hasret kalmıştır. Bu durumda hareket ihtiyacını karşılayacak, enerjisini boşaltacak ders dışı sportif etkinlikler ve beden eğitimi dersleri giderek önem kazanmaktadır (7).

Beden Eğitimi, spor etkinlikleri ve oyunlar yoluyla kazanılan psikolojik ve sosyal alandaki davranış değışiklikleri bireyin genel yaşantısına transfer olur mu konusunda yapılan araştırmalar, bedensel aktiviteler yoluyla fiziksel ve psiko-sosyal alanlarda kazanılan davranışların günlük yaşamda gerekli ve ilgili benzer durumlara transfer olduğunu göstermiştir. Çocuğun bu sosyal davranışları kazanabilmesi oynadığı oyunun çeşidine, niteliğine, oyun arkadaşlarının ve çevresinin durumuna bağlıdır. Oyun alanları çocukların sosyalleşmesi için en iyi ortamlardır (7).

Günümüzde teknolojik gelişmeler ve zorlu yaşam şartları çocuklara oyun için zaman bırakmasa da, oyun çocukların yaşamının bir parçasıdır. Bu nedenle de çocuklar arasında oyun, çok daha büyük bir anlam ve önem kazanmaktadır.

Kuşaktan kuşağa geleneksel olarak aktarılan çeşitli çocuk oyunları, çocukların vazgeçilmez eğlencelerini teşkil eder. Günümüzde eğlence araçlarının değışmesi, iletişim araçlarının gelişmesi sonucu geleneksel çocuk oyunları nitelik değıştirmiş, hatta eskisi gibi oynanmaz olmuştur. Bilgisayar ortamlarında geliştirilen çeşitli oyunlar, çocukları hem hareketsiz bir yaşama itmekte hem de geleneksel oyun kültüründen uzaklaşmalarına sebep olmaktadır. Çocuklar kuralcı

ve koruyucu olduğundan, geleneksel oyunlar çağlar boyunca bozulmadan günümüze kadar yaşatılabilmektedir. Fakat teknolojik gelişmeler ve ilgi alanlarının değişmesi; çocukların bu özelliğine zarar vermekte, kendi kültürü ile yabancılaşmaktadır. Buna karşın geleneksel çocuk oyunları okullarda, yoksul kenar semt çocukları arasında hâlâ varlığını biraz da olsa sürdürmektedir.

Oyun, çocukları eğlendirirken aynı zamanda onların sosyal, psikolojik ve fiziksel gelişimine etki etmektedir. Topluca, karşılıklı anlayış içerisinde, birbirine saygı göstererek yaşama duygusunun temelleri oyun çağında atılır. Oyun, çocuğun en önemli uğraşısıdır. Çocuğun ruhsal gelişiminde ve kişilik kazanmasında, sevgiden sonraki en önemli ruhsal besinidir.

Oynanan geleneksel ve sportif oyunlar içinde çocuk kendi bedenini tanır, yeteneklerinin farkına varır, başarabileceği veya başaramayacağı hareketlerde deneyimler kazanır. Kendi yaşındaki çocuklarla bir arada, paylaşma ve yardımlaşmayı öğrenir. Sorumluluk alma ve kurallara uyma alışkanlığı edinir.

Oyun alanları çocukların sosyalleşmesi için en iyi ortamlardır. Çünkü oyun çocuk için ciddi ve amaçlı bir uğraşıdır. Maalesef günümüzde bütün hızıyla devam eden çarpık şehirleşme, çocuklara boş oyun alanları bırakmamaktadır. Çocuklar yalnız ve hareketsiz bir yaşam içerisinde beton yığınlarının arasında fiziksel ve ruhsal olarak mutsuz, bilgisayar-atari oyunları ile yetişmektedirler. Oyun ortamları düzenlenirken bütün bu ayrıntılar göz önünde bulundurularak, çocuğun hem neşe içinde eğlenmesi, hem de rekabet ederek mücadeleden korkmaması, önemli olanın kazanmak değil elinden geleni yapmak olduğunu öğrenmesi gerekir. Oyun grubu içinde çocuğun her zaman her şeyin istediği gibi

olmayacağını kavraması, bencillikten uzaklaşması, ben yerine biz demeyi öğrenmesi, oyunun toplumsal açıdan en önemli katkısıdır.

3. 3. Geleneksel Spor Kültürü

Türklerde spor, O'nun gücünü, çevikliğini, bedensel yetilerini gösteren milli kültür varlıklarımızdan birisidir. Hunlar, Göktürkler, Harzemşahlar, Samanoğulları, Selçuklular, Osmanlı devleti ve diğer Türk devletlerinde güreş, avcılık, atıcılık, okçuluk, binicilik, kılıç, yaya koşuları, atlama, ağırlık kaldırma ve labut atma, gürz ve topuz kullanma, cirit, çöğen/polo, gökbörü, tepük, tomak, matrak, kayak gibi sporlar büyük aşamalar göstermiştir. Türkler, yarışma biçiminde yaptıkları güreş, binicilik, cirit ve okçuluk gibi sporları daha sonraki yıllarda gelenekselleştirmiş ve ata sporuna dönüştürmüşlerdir. Türk spor tarihimiz, büyük zaferler, başarılar ve spor kahramanları ile doludur. Türk sporcularının kırdığı rekorlar için dikilen anıtlar günümüze kadar gelmiştir (25).

İnsan topluluklarını millet yapan kültür unsurlarından birisi de spordur. Spor, kişisel olduğu kadar, sosyal bir olaydır. Türk milletinin sosyal tarihi içinde oluşan spor tarihinin, çağlar içindeki akışında, yaşadıkları ortam, meydana getirdikleri spor olaylarında etkili olmuştur. Günümüze ulaşılabilmiş olan ilk Türk destanı Oğuz Kağan'da doğaya ve dünyaya egemen olma amacındaki kahramanın coğrafi koşullara, hayvanlara ve insanlara karşı verdiği mücadelede avcılık, dağcılık, binicilik, okçuluk, güreş vb. sporlar olağan mücadeleler ve bir yaşam biçimi olarak gösterilir (25).

Zaman içinde sporlar asıl kaynak kültürlerinin dışına çıkabilmektedirler. Futbol ve güreş bunların en tipik örnekleridir. Bu nedenle bazı spor dallarında

“*Ulusal Spor*” kavramı gündeme gelmektedir. Futbolun İngiliz sporu olduğu, güreşin Türk sporu olduğu gibi (24).

Günümüzde kimi spor dallarının milletlerarası bir nitelik kazanmalarına karşın (futbol, voleybol, tenis, güreş vb.), ülkemizde yapılan yağlı güreş, karakucak güreş, cirit vb. gibi milli niteliğini koruyan ve geleneksel olarak dünyanın belirli bölgelerinde yapılan sporlar da vardır (25).

Toplum kültürünün kuşaktan kuşağa devamının sağlanması, kültürünü ve dolayısıyla kendisini diğer toplumlara tanıtabilmesi bakımından özellikle geleneksel sporlar büyük önem taşımaktadır. Çünkü geleneksel sporlar toplumun sahip olduğu kültürün önemli bir parçasıdır. Milletlerin sahip olduğu kültür ise onları birbirlerinden farklı kılan önemli unsurlardan bir tanesidir. Geleneksel sporların en önemli özelliği toplumda çok eskiden kalmış olması dolayısıyla saygın tutulup, kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar özelliklerini korumuş olmasıdır (60).

3.4. Elazığ ve Harput’un Tarihi ve Kültürel Yönden Kısa Bir Değerlendirilmesi

Elazığ, Doğu Anadolu’da Tarihi Harput Kalesinin bulunduğu tepenin eteğinde kurulmuş bir şehirdir. Deniz seviyesinden 1067 metre yükseklikte bulunan şehir, hafif meyilli bir zemin üzerindedir. Elazığ’ın yerleşim yeri olarak tarihi yeni olmakla beraber, bölgenin tarihi oldukça eskidir. Bu nedenle Elazığ’da spor kültürünü irdelerken, Harput’un tarihi ile birlikte ele almamız gerekir.

Mevcut tarihi kaynaklara göre Harput’un en eski sakinleri M.Ö. 2000 yıllarından itibaren Doğu Anadolu’ya yerleşen Hurrilerdir. Hurrilerden sonra bölgenin Hitit hâkimiyeti altına girdiğini görmekteyiz. Çok uzun sürmeyen Hitit

hâkimiyetinden sonra, M.Ö. 9. Asırdan itibaren Doğu Anadolu'da devlet kuran Urartular Harput'ta uzun süre hüküm sürmüştür. Urartu dönemine ait Palu, Kömürhan ve Bağın'da çivi yazılı kitabeler bulunmaktadır (18).

Bugün bile tarihi heybetiyle ayakta duran Harput Kalesi Urartu devrinin izlerini taşımaktadır. M.Ö. 9. Asırdan beri bu kalesiyle müstahkem mevki olarak bilinen Harput, en az 4000 yıllık bir maziye sahip bulunmaktadır. Harput isminin ilk hecesi olan “*Har*”, taş (kaya) anlamına, son hecesi olan “*put*” ise kale (berd) anlamına gelmektedir. Günümüz Türkçesi ile “*Taş Kale*” anlamını taşımaktadır. Harput M.S. 1. asırdan 3. asra kadar, zaman zaman Romalıların siyasi ve askeri egemenliğinde kalmıştır. Bizans tarihinde Harput, bugünkü söyleyişe çok yakın olarak “*Harpote*” diye geçmektedir (18).

Harput'taki ilk Türk hâkimiyeti, 1071 yılında kazanılan Malazgirt zaferinden sonra 1085 yılında “*Çubukoğulları*” ile başlar. Anadolu'nun Türk hâkimiyetine geçmesinde önemli rol oynayan “*Artukoğulları*”, Harput'ta 1113 yılından başlayıp 1234 yılına kadar hâkimiyet kurmuşlardır. Artukoğulları'nın Harput'un kültür tarihi üzerinde önemli bir yeri vardır. Osmanlılar gibi Kayı boyundan olan Artuklular, ünlü komutan “*Belek Gazi*”yi yetiştirmiştir. Harput'u bugüne kadar ulaşan Türk-İslam eserleriyle süslemeye başlamışlardır. Harput'taki Ulu Cami, Alacalı Camii bu dönemde yapılmışlardır. Bu dönemde Harput bir bilim, kültür, sanat ve ticaret merkezi haline gelmiştir (26). Osmanlı döneminin sonlarında (18 ve 19. yüzyıl) batılılar Harput'a özel bir ilgi göstererek Amerikan, Alman ve Fransız kolejleri kurmuşlardır. Bu okullar Harput'taki yaşam biçimini etkilemiş ve bu nedenle Harput halkından birçok insan Amerika'ya gidip gelmiştir.

Bugünkü Elazığ 1834 yılında tarihi Harput'un bir mezrası olan ve "Mezre" veya "mezra" diye anılan ovaya nakledilmesiyle kurulmuştur. Cumhuriyet döneminde ise gelişmesine devam ettirerek gelişen ve Doğu Anadolu'nun önemli merkezlerinden birisi olan Elazığ, kültür ve yerleşme tarihi açısından büyük önem arz eder. Elazığ ilini Murat ve Karasu'nun birleşmesinden oluşan Fırat Nehrinin çizdiği yay içinde sulak ve verimli bir ova üzerinde olması yerleşmeye elverişli kılmıştır. Yer değiştiren şehirler arasında sayılan Elazığ, Sultan Aziz döneminde Mamûret'ül-Aziz (El-aziz) ismini alıncaya kadar Harput ismiyle bilinmiş ve Ulu önder Atatürk tarafından 1937 yılında şehire geldiğinde "Azık İli" anlamına gelen "Elazık" adı verilmiş, bu isim daha sonra "Elazığ" a dönüşmüştür (26).

Tablo 1: Cumhuriyetin Kuruluşundan Önceki 1900'li Yıllarda Görev Yapmış Elaziz Vilayeti Mutasarrıfları (Valileri)

Adı ve Soyadı	Atanma Tarihi	Ayrılış Tarihi
Fehmi Bey	1904	08.08.1906
Nuri Bey	08.08.1906	15.10.1906
Halit Bey	15.10.1906	15.08.1908
Nusret Paşa	24.09.1908	20.07.1909
Mehmet Ali Avni Bey	20.07.1909	18.10.1911
Nazım Bey	22.11.1911	17.07.1914
Sabit Bey	17.07.1914	15.02.1917
Mithat Bey	11.04.1917	04.09.1917
Rafet Bey	14.10.1917	06.04.1918
Ali Seydi Bey	16.08.1918	05.05.1919
Mashar Müfid Bey	10.05.1919	05.07.1919
Ali Galip Bey	10.07.1919	14.10.1919
Mümtaz Bey	20.10.1919	22.08.1920
Abdulkadir Bey	01.09.1920	23.05.1921
Süleyman Sami Bey	16.12.1921	20.04.1923

(Kaynak: Sunguroğlu İ. "Harput Yollarında", 1958)

Tablo 2: Cumhuriyetin Kuruluşundan Bugüne Elazığ İl Vali ve İl Spor Başkanları

Adı ve Soyadı	Atanma Tarihi	Ayrılış Tarihi
Hilmi BEY	05.05.1923	25.02.1925
Ali Rıza CEYLAN	19.05.1925	03.10.1926
Cemal BARDAKÇI	04.09.1926	05.11.1929
Fahri BEY	07.11.1929	25.11.1930
Nizamettin ATAĞER	18.02.1931	20.12.1932
Tevfik Sırrı GÜR	18.02.1933	23.06.1937
Şefik BİCİOĞLU	02.07.1937	25.02.1939
Asım TÜRELİ	24.05.1939	21.11.1941
Feyzi GÜREL	25.11.1941	01.06.1942
Hüsnü UZUGÖREN	15.06.1942	23.11.1943
Necmettin ERGİN	04.12.1943	01.09.1944
Halis BİLALOĞLU	04.09.1944	26.07.1945
Feyyaz BOSUT	28.07.1945	03.12.1946
Reşit DEMİRTAŞ	05.12.1946	03.08.1947
Hikmet KÜMBETLİOĞLU	04.08.1947	17.07.1950
Muharrem BALASAYGUN	18.07.1950	14.04.1953
Hıfzı EGE	27.04.1953	11.05.1955
Turgut EĞİLMEZ	13.09.1955	30.11.1955
Adil CİĞEROĞLU	30.11.1955	11.04.1956
Vefik KİTAPCIGİL	25.07.1956	04.07.1959
İlhami ERTEM	08.07.1959	08.06.1960
Abdullah İGNECİLER	16.06.1960	29.06.1964
Yusuf YAKUPOĞLU	29.06.1964	12.06.1967
Zekeriya ÇELİKBİLEKLİ	12.06.1967	02.07.1971
A. Rifat KAPLAN	19.11.1971	26.07.1975
Fahrettin TURAN	29.07.1975	03.10.1977
Güngör AYDIN	15.02.1978	17.09.1978
Ahmet ÖZER	17.09.1978	17.12.1978
Erol Zihni GÜRSOY	17.12.1978	06.12.1979
Kemal KATITAŞ	09.12.1979	27.10.1980
Ömer HALİLOĞLU	04.11.1980	03.09.1982
Saim ÇOTUR	05.09.1982	15.12.1986
Muharrem GÖKTAYOĞLU	19.12.1986	15.08.1991
Yılmaz ERGÜN	15.08.1991	17.02.1992
Doğan ÜNLÜSOY	20.02.1992	25.09.1993
Mehmet CANSEVEN	26.09.1993	15.04.1996
M. Lütfullah BİLGİN	21.04.1996	09.08.2000
Turan GENÇ	09.08.2000	26.08.2000
Osman AYDIN	29.08.2000	18.12.2003
Kadir KOÇDEMİR	19.12.2003	Görevde

(Kaynak: Elazığ Valiliği)

3. 5. Türk Spor Teşkilatlanmasının Tarihsel Gelişimi

Türk spor teşkilatı, ilk olarak 17 Mayıs 1903 tarihinde kurulan “*İstanbul Futbol Birliği*” ile kurumsallaşmaya başlamıştır. 1908 yılında kurulan “*Osmanlı Olimpiyat Cemiyeti*” yerini, 1921 yılında İstanbul’da bulunan 16 spor kulübünün bir araya gelmesiyle 14 Temmuz 1922 tarihinde “*Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı*” adı verilen birliğe bırakmıştır. 1922 yılında Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi kurulmuş, daha sonra 1935 yılındaki Spor Konseyinin kararı ile 1936 yılında “*Türk Spor Kurumu*” kurularak faaliyete geçmiştir. Atatürk’ün emri ile hazırlanan ve 16.07.1938 tarihinde yürürlüğü giren “*Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü Kanunu*” ile ilk defa sportif çalışmalar, devletin gözetim ve denetimine girmiştir (22).

1938 yılında 3530 sayılı beden terbiyesi kanunu ile “*Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü*” kurulmuş ve bu kanunun verdiği yetkiler doğrultusunda başbakanlığa bağlı olarak, bir “*Devlet kuruluşu*” statüsünde hizmete başlamıştır. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1942 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’na, 1960 yılında ise tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır. 03 Kasım 1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulması üzerine 06 Şubat 1970 tarih ve 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle bu bakanlığa bağlanmıştır. 14.12.1983 gün ve 18251 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 179 sayılı kanun hükmündeki kararname gereğince, Milli Eğitim ile Gençlik ve Spor Bakanlıklarının birleştirilmesi sonucu, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlanmıştır (13).

Genel Müdürlük 28 Mayıs 1986 tarihinde yrrlge giren 3289 sayılı “*Beden Terbiyesi ve Spor Genel Mdrlgnn Teşkilat ve Görevleri*” hakkındaki kanun hükümleri doğrultusunda yeniden teşkilatlanmış, yapısal değişikliğe uğramış, maddi imkânları arttırılmış ve adı “*Beden Terbiyesi ve Spor Genel Mdrlg*” olarak değiştirilmiştir. 02 Mart 1989 tarihine kadar Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı olarak faaliyetini yürüten Genel Müdürlük, 356 sayılı kanun hükmünde kararname ile yeniden Başbakanlığa bağlanmış ve adı “*Gençlik ve Spor Genel Mdrlg*” olmuştur. 14 Mart 1991 tarihinde yayınlanan 3703 sayılı kanunla Genel Mdrlgn hizmet ve faaliyetlerine yeni yasal düzenlemeler getirilmiştir (13).

Gençlik ve Spor Genel Mdrlg; *Merkez niteler, Federasyon Başkanlıkları, İllerde Gençlik ve Spor İl Mdrlg, İlçelerde Gençlik ve Spor İlçe Mdrlgnden* oluşmaktadır. İllerde Vali, İlçelerde Kaymakam aynı zamanda Gençlik ve Spor başkanıdır. İllerde ayrıca, Valilerin sorumluluğu ve Gençlik ve Spor İl Mdrlg altında, o ilde uygulanmakta olan spor dallarının ilgili federasyonları ile uyumlu çalışabilme ve federasyonların taşra bağlantılarını sağlayabilme amacıyla fahri birer spor dalı temsilcisi bulunmaktadır. Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, hizmetlerin niteliklerine göre şubeler ve bu şubelere bağlı bürolardan ve mevzuata göre kurulmaları öngörülen kurullardan meydana gelir. Bu teşkilatın hizmetleri İllerde İl Gençlik ve Spor Müdürü, İlçelerde İlçe Müdürü tarafından yürütülür. Hizmetlerin yürütülmesinden dolayı İl Müdürü Valiye, İlçe Müdürü Kaymakama karşı birinci dereceden sorumludur.

3.5.1. İl ve İlçelerdeki Spor Teşkilatlarının Görevleri:

1. Tüm vatandaşların spor yapmalarını temin etmek, kitle sporunun yaygınlaştırılmasını sağlamak,
2. Serbest zamanlarını işi ve okulu dışında geçiren gençliğin spor alanlarına ve faaliyetlerine yönelmesini sağlamak,
3. Yetenekli, başarılı ve gelecek için ümit vadeden sporcuların tespiti ve seçilmesi için çalışmalar yapmak,
4. Yarışma sporları içinde yer alan sporcuların form ve performanslarının üst düzeyde tutulmasını sağlayıcı antrenman programlarının uygulanmasını takip etmek,
5. Okul spor faaliyetleri ile ilgili olarak Milli Eğitim Müdürlükleri ve okullarla koordinasyon sağlamak,
6. Antrenör, monitör ve hakem müesseselerini faal ve verimli çalışmaları için takip etmek,
7. Spor faaliyet ve organizasyonlarını düzenlemek,

3.6. Elazığ İli Spor Teşkilatları

3.6.1. Elazığ Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu (E.A.S.K.F)

Elazığ Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu 12.03.1986 tarihinde, faaliyet gösteren 28 kulüpten 16'sının katılımı ile kurulmuştur. 1987 yılında E.A.S.K.F adı daha sonra A.S.K.F (Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu) olarak değiştirilmiştir.

Amacı, İlimiz sporuna; saha, tesis, altyapı, eğitim, sağlık ve sosyal güvence konusunda destek olmak, kamuoyu oluşturmak, kulüp yöneticilerini, sporcu ve diğer spor elamanlarını daha iyi yetişmesini sağlamak, eğitim amaçlı seminer, panel, sempozyum ve konferanslar düzenlemek ve düzenlenecek olan bu tür etkinliklere ilgililerin katılımlarını sağlamak, sporun her branşında değişim ve

gelişimi yakalamak, yetenekli amatör sporcuların il ve ülke sporuna kazandırılması için gerekli olan tüm ilgi ve desteği sağlamaktır.

İlimiz sporuna hizmette, organik bağı ve taban müşterekleri olan; Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği (TÜFAD) ile Faal Futbol Hakem ve Gözlemciler Derneği (FFHGD) sporun gelişmesi ve istenilen zemine oturtulması için işbirliği içerisinde çalışmaktadır. Bu amaçla, sporcuların kişisel becerilerini, deneyim ve mesleki bilgilerini artırmak, takip, kontrol, koordinasyon, motivasyon sağlamada önemli bir görev üstlenmektedir.

3.6.2. Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği (Tüfad)

Amacı; Elazığ futbol antrenörlerini ve teknik yöneticilerini bir çatı altında toplayarak, ilimiz ve ülke futbolumuzun gelişmesi, güçlenmesi için zorunlu görülen davranış birliğini sağlamaktır. Futbolda gelişmiş ülkelerdeki yayınları üyelerine daha çabuk ve sağlıklı olarak ulaştırabilmek, üyelerine kurslar ve seminerler vermek, sosyal yardımlarda bulunmak, teknik yayın, kitap, dergi ve broşürleri temin ederek mesleki bilgilerini arttırmak, her türlü bilimsel çalışma yapmaktır.

Elazığ'da futbol antrenörlüğü ile ilgili teşkilatlanma 2004 yılına kadar Malatya TÜFAD şubesine bağlı olarak görev yapmıştır. 2002 yılında Elazığ TÜFAD şubesini açmak için gerekli girişimler yapılmış, Türkiye Futbol Federasyonu Elazığ'daki TÜFAD şubesi resmiyette olmamasına rağmen varmış ve kurulmuş gibi Malatya bölgesine bağlı olarak gösterilmiştir. Ancak 2004 yılında Elazığ TÜFAD şubesi açılmış, genel kurulda kabul edilerek faaliyetlerine başlamış ve 2004 yılının sonunda resmiyet kazanmıştır.

3.6.3. Elazığ Faal Futbol Hakem ve Gözlemcileri Derneği

Elazığ'da 1965 yılına kadar ilde futbol maçlarına hakem tayinleri “*Futbol Müsabakası Tertip Komitesi*” tarafından yapılmıştır. Bu komite amatör kulüplerden birer üyenin katılımıyla teşekkül ettirilmiştir. O yıllara kadar hakem tayinleri Gedikli Erbaş okulundaki astsubaylar, Elazığ'a görevli gelen subaylar ve sporculardan tayin edilmiştir. Ayrıca 1954'de ligler kurulduktan sonra çevre illerden de (Erzurum, Diyarbakır, Malatya, Adana, Kayseri vb.) hakemler gelerek görev üstlenmişlerdir (27). Elazığ'da ilk futbol hakemlik kursu 1965 yılında açılmıştır. 1989 yılından sonra İl Futbol Hakem Komitesi yerini “*Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneği*”ne bırakmıştır.

Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneğinin Amacı; Türk futbol hakemliğine hizmet amacıyla futbol hakemlerini ve gözlemcilerini bir çatı altında toplamak, onların teknik bilgileriyle sosyal, kültürel ve ekonomik hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmek ve bu hedefleri gerçekleştirmek üzere, aşağıda yazılı faaliyetlerde bulunmaktadır.

1. Faal futbol hakemliğine hizmet amacıyla futbol hakem ve gözlemcilerini bünyesinde toplayarak hakemler ve gözlemciler arasında birlik, beraberlik, arkadaşlık bağlarını tesis etmek için çalışmalar yapmak,
2. Faal hakem ve gözlemcilerin her türlü hak ve menfaatlerini korumak,
3. Türk futbol hakemliğini faal futbol hakem ve gözlemcilerini temsil etmek,
4. Faal hakemlerin ve faal gözlemcilerin maddi ve manevi gelişimini sağlamak, bilgi ve kültür düzeylerini yükseltmek, üyelerinin mesleki eğitimine ağırlık vererek, mevzuat hükümleri çerçevesinde yurt içi ve yurt dışında kültürel çalışmalar yapmak,

5. Ülkede futbol hakemliğinin yayılması, gençliğin özendirilmesi için yayınlar ve organizasyonlar yapmak, kurs, seminer, konferans, açık oturum ve benzeri toplantılar düzenlemektir.
6. Üyelere sosyal yardım yapmak, mevzuat hükümlerine uygun olarak üyelerin zaruri ve diğer kredi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sandık kurmak,
7. Hakem ve gözlemcilerin teknik, kültürel ve sosyal seviyelerini geliştirmek amacıyla gazete, dergi, bülten ve kitap gibi yollarla yayın yaparak üyelerine, sporculara, spor teşekküllerine ve kamuoyuna yararlı olmak,
8. Dernek amacına uygun çalışmalar için ihtiyaç duyulan dernek lokali ve sosyal tesislere sahip olmaya yönelik çaba göstermek bu tesislerden üyelerin faydalanmasını sağlamak,
9. Futbolun vazgeçilmez öğelerinden hakem ve gözlemcilerin onurunu korumak, bu amaçla resmi ve özel tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,
10. Yasa hükümleri çerçevesinde dünyadaki futbol hakemlerinin kuruluşlarıyla ilişkiler kurarak karşılıklı eğitim ve işbirliği amaçlarına yönelik çaba göstermektir.

3. 6. 4. Futbol İl Tertip Komitesi

Amacı; müsabakalara katılacak takımları bölgesel esaslara göre kümelere ayırarak onay için futbol federasyonuna göndermek, müsabakaların yapılacağı sahaları tayin, saatlerini tespit ve ilan etmek, müsabakalardan dolayı çıkacak her türlü anlaşmazlıkları ve itirazları birinci derecede karara bağlamak, hakem raporlarını günü gününe inceleyerek ceza ve yürütmeye yönelik bir hüküm ihtiva ediyorsa, raporu derhal disiplin kuruluna sevk etmek ve bu görevleri futbol federasyonu adına yürütmektir.

4.GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evreni Elazığ ilidir. Örneklemi ise Elazığ'da eski ve yeni spor kültürü ve bu kültürü yansıtan yazılı kaynaklar, örf, adet, gelenekler ve yapılan spor tesis, faaliyet ve organizasyonları ve ilk ve orta dereceli okullarda öğrenimini sürdüren 9–16 yaş grubundaki 1050 öğrencidir.

Araştırmada, verilerin elde edilmesinde tarihsel yöntem (retrospektif) ve anket yöntemi kullanılmıştır. Tarihsel yöntemle, geçmişten günümüze konu kapsamında ulaşılabilen birincil ve ikincil kaynaklar taranarak incelenmiş ve değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın bilgi ve deneyim boyutunda örneklem teşkil edecek, sportif faaliyetler içerisinde görev almış ve sporun kültürel boyutu hakkında bilgi sahibi kişilerdeki kaynak bilgileri derlenmiştir.

Elazığ'da beden eğitimi, spor ve oyun kültürünün güncel durumunu tespiti amacı ile, Elazığ il merkezinde bulunan ve rasgele (random) yöntemiyle tespit edilmiş ilk ve orta dereceli okullarda öğrenimini sürdüren, spora başlama ve oyun çağını en iyi yansıtan, 9–16 yaş arasındaki 1050 öğrenciye, 22 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket sorularından 4'ü likert tipi, 18'i açık uçlu sorulardan oluşmuştur. Anketlerin geri dönüşümden itibaren eksik ve hatalı olanları ayıklanmış ve 397'si kız, 558'i erkek olmak üzere toplam 955 anket değerlendirmeye alınmıştır. Bu anketlerden elde edilen veriler SPSS 10.01 istatistik paket programında değerlendirilerek yüzde ve frekans dağılımları tespit edilmiş ve anlamlı bulunan sonuçlar tablolar ve grafiklerle gösterilmiştir.

5. BULGULAR

5. 1. Harput ve Elazığ'da Geçmişten Günümüze Beden Eğitimi ve Spor Kültürü

Harput ve Elazığ'da spor etkinliklerinin başlangıcı güreş, avcılık, atıcılık, binicilik ve cirit oyunlarına dayanmaktadır. Harput ve Elazığ'da birçok usta binici ve ciritçiler yetişmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde cirit oyunları daha çok avcılık ve atıcılık üzerine yoğunlaşmaya başlamıştır (58). Özellikle Harput'ta halk her alanda olduğu gibi spor etkinliklerine de büyük bir katılım göstermiştir.

17. yüzyılda Harput'ta cirit oyunu çok yaygın olarak oynanmış ve cirit oynanan alan "*Cırıldar (Ciritler) Meydanı*" adıyla anılmaya başlanmıştır. Cumhuriyet öncesi dönemde, 1900'lü yıllarda Harput ve dolaylarında at yetiştiriciliği yapıldığı ve buralarda binlerce at beslendiği, atı olmayan evin bulunmadığı nakledilmiştir (58).

1908 yılında Harput'ta kurşunlu cami avlusundaki eski Rüşdiyenin (Orta okul) yerinde 3 sınıflı Harput Numune Mektebi adlı bir mektep (okul) açılmış ve 1910 yılında ise bu mektep 5 sınıfa çıkarılmış, mektepte Beden Terbiyesi (Eğitimi) dersi okutulmuştur. Bu mektepte, 1912 yılından itibaren haftanın 2 günü sabahdan öğlene, 1 günü de öğleden akşama kadar 9-10 saatlik "*Beden Terbiyesi*" dersi verilmiştir. O yıllardan itibaren, sadece askeri mekteplerde mevcut olan barfiks ve buna benzer jimnastik aletlerinde çalışma usulleri, bu mekteplerde de tatbik edilmeye başlanmıştır. Harput'ta, 1916 yılında "*Genç Derneği*" adı ile bir cemiyet kurularak, o zamanki gençliğin fikir ve spor alanındaki faaliyetlerini desteklemek bakımından önemli bir teşebbüs gerçekleştirilmiştir (57).

Elazığ'da Aslan Pınarı (Harput yolu) denen mevkide 1885 yılında kurulan “Mülkiye İdadisi ve Sultaniye” adlı askeri okulda, 1910 yıllarına kadar eğitim verilmiştir. Bu okulda bahar aylarında yılda bir defa, öğrenciler arasında kaynaşmayı sağlamak, eğlenmek amacıyla “*sahra günü*” (okulca piknik yapmak ve eğlenme günü) ilan edilerek, öğrenciler arasında maddi durumlarına göre para toplanmış ve yapılan harcamalar buradan karşılanmıştır. Gidilecek yer okulun tertip ettiği program gereğince belirlenmiştir. Elazığ'da o dönemde sahra (piknik-kamp) yerleri; Deve Gölü (Kırk Dutlar), Yığinki'deki (Aksaray) Şorşor, Sürsürü'deki Kehriz bölgesi ve Dipsiz Göl çevresi olmuştur. Sahra günü güneş doğmadan yola çıkılıp, sahra yerine varıldığında yemek kazanları kurularak, kahvaltılıklar yenildiği, bu arada bando, davul-zurna veya saz eşliğinde yerli havalar çalınarak oynandığı ve öğrenciler arasında sportif yarışmalar yapıldığı yazılı kaynaklarda belirtilmiştir. Bu yarışmalardan bazıları şunlardır (57).

- Koşular (100, 200, 300 m), Engelli koşular (100 m)
- Çuval koşusu (Çuvalın içine belden aşağı girilerek 40-50 metre boyunca çuval içinde koşma yarışması)
- Atlamalar (Uzun ve yüksek atlamalar)
- Çortun Eşek (Uzun Eşek) gibi oyunlar
- Çelik-Çubuk
- Sallama Atma (Büyük taş veya kaya parçalarını ileriye doğru fırlatmak vb.)

Bu oyun ve yarışmalarda ilk üçe girenlere çeşitli hediyeler verilmiştir. Oyunlar sırasında okulun hademelerinden (hizmetli) birinin çaldığı sert bir düdük sesi ile oyunlar bırakılır ve kır sofrasının başına geçilirmiş (58).

Elazığ'da ilk olarak, o dönemde Beş Kardeşler mevkisinde iki katlı bir binada 1909 yılında “*Mamuretülâziz Darümuallimini İptidai*” adıyla kurulan ve amacı ilçelerde açılacak okullara öğretmen yetiştirmek olan bu mektepte “*Terbiye-i Bedeniye ve Usul-ı Tedris ve Tatbikat*” dersi okutulmaya başlanmıştır. Bu mektep 1921 yılında çıkan bir yangın sonucu kapatılmıştır. 1924 yılında Aslan Pınarı mevkisinde (Harput yolu) eski İdadi (Lise) mektebinde tekrar yatılı olarak açılmış ve açıldığı dönemde okutulan dersler arasında “*Beden Terbiyesi*”ne yer verilmiştir. Bu mektep, 1928-1929 ders yılından itibaren Elazığ'da eski Alman Mekteplerinden “*Darüleytam*”(Yetimler Evi) olarak kullanılan binaya taşınmış ve 160-180 yatılı öğrenci mevcudu olan bu okul, 1932 yılında tamamen kapatılmıştır (57).

1915 yılında Elazığ'da “*Gençler Birliği*” adında ilk spor teşekkülü (kulübü) kurulmuş ve devletin yardımından faydalanmıştır. 1916 yılında ise Elazığ'ın ikinci spor teşekkülü (kulübü) olan “*Gürbüz Derneği*” kurulmuştur. Bu dernek yalnız bu günkü gibi okullarda (okul spor yurtları gibi) faaliyet göstermiştir. 1919'da bu iki spor teşekkülünden sonra “*Elazığ İdman Yurdu*” adıyla bir kulüp faaliyete geçirilmiştir (48). Elazığ İdman Yurdu spor faaliyetleri; futbol, voleybol, İsveç usulü hareketler (ağırlık kaldırma), atletizm, salon jimnastiği ve piramit hareketleri alanlarında olmuştur. Elazığ İdman Yurdu'nun faaliyetleri, özel idareden ayrılan pek az bir miktar para ve üyelerin yardımıyla Türk Ocaklarının açılışına kadar sürdürülmüştür (49).

Elazığ'da çağdaş anlamda spor çalışmaları kurtuluş savaşı yıllarında başlamıştır. 10 Kasım 1919'da “*Beden Terbiyesi Kulübü*” kurulmuştur. Bu kulüp bünyesinde beden terbiyesi, binicilik ve atıcılık olmak üzere 3 şubede faaliyet

gösterilmiştir. Beden Terbiyesi Kulübü bünyesinde Elazığ'ın ileri gelen ve yetenekli gençlerine yukarı mezra (Elazığ) yolu üzerinde uygun bir alan tesviye edilip, düz bir spor sahası haline getirilerek, her gün belirli saatlerde ders verilmiştir. Bu çalışmalar daha sonra Mamûratül-âziz Gençler Cemiyeti için de sürdürülmüştür (57).

Zamanla ilgi ve katılımın artmasıyla Elazığ'da “*Mamuretül-Aziz Gençler Cemiyeti*” adıyla kurulan cemiyette çalışmalar yoğun olarak sürdürülmüş ve faaliyetler diğer cemiyet ve teşekküllere de yayılarak bir “*Dirilik Cemiyeti*” adıyla cemiyetler arasında birlik meydana getirilmiştir. Cemiyet, 4 şube üzerine faaliyette bulunmuştur. Bunlar; “*Beden Terbiyesi*”, “*Temsil*”, “*Müzik*” ve “*Hitabet*”dir. Bu cemiyet, 1921 yılında Elazığ'ın batısında ve Zarfan köyünün önlerindeki düzlük sahada zengin bir programla faaliyetlerini, büyük spor şenlikleri tertip ederek halka, hükümet adamlarına ve yabancılara göstermiştir. Sık sık isim değiştirerek birbirini takip eden bu spor teşekkül ve cemiyetlerine mensup gençler, sonunda “*Türk Ocağı*” çatısı altında toplanmış ve bu spor alanında büyük ilerlemeler kaydedilmiştir (57).

1926 yılında “*Türkocağı*” spor kolu kurulmuş ve Elazığ'da spor hareketleri bir hayli ilerleme göstermiştir. En fazla faaliyet gösterilen spor dalları; futbol, voleybol, atletizm, güreş, bisiklet, boks ve İsveç usulü hareketler olmuştur. O zamanlar merkezi Diyarbakır'da bulunan ve Urfa, Mardin, Diyarbakır, Van, Muş, Siirt ve Elazığ illerinin dahil olduğu “*Birinci Genel Müfettişlik Mıntıkası*” dahilinde bu iller arasında Diyarbakır'da düzenlenen çeşitli spor müsabakalarına katılan, Elazığ Türk Ocağı ekibi, girdiği her yarışmada iyi sonuçlar almış ve 3 yıl arka arkaya birinci olmuştur (49).

1933 yılında Elazığ'da kurulan “*Halkevi*” bünyesinde oluşturulan “*Halkevi Spor Komitesi*” nin faaliyete geçmesiyle birlikte Türkocağı Spor Kolunun çalışmaları sona ermiştir. Spor faaliyetleri Elazığ Halkevi Spor Komitesi tarafından sürdürülmüştür. Halkevi Spor Komitesi zamanında Elazığ'da ilk olarak Kapalı Spor Salonu ve Stadyum olmak üzere iki ayrı spor tesisi hizmet sunmaya başlamıştır. Stadyum sonradan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne devredilmiş ve onarılmıştır. Halkevi Spor Komitesinde, futbol, atletizm, boks, güreş, bisiklet, eskrim ve Gölcük'te (Sivrice) su sporları faaliyetlerine önem verilmiştir (49). 1952 senesinde Halkevlerinin kapatılmasıyla birlikte Halkevi Spor Komitesinin çalışmaları da sona ermiştir.

Fransa'nın Milano şehrinde 1930 yılında yapılan stadyumun “*Modern Bauformen*” dergisinde bulunan planlarından küçültülmek suretiyle kopye edilerek aynı yıl temeli atılan “*Elazığ Şehir Stadyumu*” ile (19) “*Halkevi Kapalı Spor Salonu*” inşaatı başlamıştır. 7-8 yıl boyunca süren salon inşaatı 1938 yılında bitirilerek salon ve stadyum tam anlamıyla hizmete açılmıştır. 1938 yılında yapımı bitirilen Elazığ Şehir Stadı ve Halkevi Kapalı Spor Salonunda birçok sportif faaliyet ve şöenler düzenlenmiştir.

1937 yılında “*Hazar Spor Gençlik Kulübü*” tamamen Halkevi Spor kolundan ayrı olarak kurulmuştur. Kulübün 200'den fazla yardımcı ve faal üyesi olmuştur. Faaliyet gösterilecek olan şubeler arasında; futbol, boks, eskrim, ve atletizm yer almıştır. Kulübe gelir getirmek amacıyla birçok sportif etkinlikler ve gösteri grubu hareketleri düzenlenmiştir. Hazar Spor Gençlik Kulübü bünyesinde yer alan gösteri grubu, özellikle milli bayramlarda sportif etkinliklerde bulunmuştur (49).

1937 yılında Harput gençlerinin o dönemde spora karşı yakın ilgilerinin bir sembolü olarak Harput'ta "*Harput Spor*" adı altında bir gençlik kulübü kurulmuştur. Bu kulüpte faaliyet gösterilen spor branşları; voleybol, avcılık, kayak ve piramit hareketleri'nden oluşmuştur. Kulübe gelir sağlamak amacıyla ayrıca bir de temsil kolu (gösteri grubu) oluşturulmuştur. Bu temsil grubu Elazığ'da yapılan milli bayramlara Harput gençlerini temsilen yöresel kıyafetlerle katılmışlardır (50).

Elazığ'da Hazar Spor Kulübünden bir yıl sonra, 1938 yılında "*Borat Spor Gençlik Kulübü*" kurulmuştur. Bu kulüpte Hazar Spor gibi birçok gösteri ve etkinliklerde bulunmuş ve il merkezinde ve il dışındaki sportif faaliyetlere katılmıştır. 200'den fazla olan üyelerinin çoğunluğunun o dönemde Elazığ'ın tanınmış zenginleri ve memurlarından oluşması, kulübün maddi yönden oldukça güçlenmesini sağlamıştır. Kulüpte faaliyet gösterilen sporlar; futbol, güreş, boks, eskrim, atletizm, piramit hareketleri'nden oluşmuştur (50).

1938 senesinden sonra o zamanın en büyük stadyumuna sahip olan Elazığ, komşu vilayetlerle yaptığı futbol maçlarında üstün dereceleri elde etmiş ve sık sık bölgelerden mahalli takımlar çağrılarak maçlar tertip edilmiştir. Bu yıllarda Elazığ Doğu Anadolu Bölgesinin sportif faaliyetler bakımından en zengin şehirlerinden birisi durumuna gelmiştir (15).

1937-38 yılları arasında kurulmuş olan Borat ve Hazar Gençlik Kulüpleri 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanununun yürürlüğe girmesiyle 1940 yılında "*Elazığ Merkez Gençlik Kulübü*" adıyla birleşmiştir. Kulüpte yapılan spor faaliyetleri, futbol, sportif oyunlar ve gösteri grupları, dağcılık, kayak, atıcılık, atletizm ve güreşten oluşmuştur (50).

1941 yılında Elazığ'ın Maden ilçesinde bulunan Ergani Bakır İşletmesinde “*Bakır Spor Gençlik Kulübü*” kurulmuştur. Faaliyet gösterilen branşlar arasında; basketbol, voleybol, tenis, güreş, boks, atletizm, atıcılık ve bilhassa su sporları şubesi büyük oranda ilgi görmüştür (51).

Elazığ'da Spor faaliyetleri, özellikle il merkezinde 1950 yılından sonra hızlanmıştır. Değişik spor dallarında çalışmalar başlamış ve sık sık komşu vilayetlerden takımlar çağrılarak futbol maçları tertip edilmiştir. 1954 yılından sonra kulüplerin sayısı artmış, yerel ligler oluşturulmuştur. 1965 yılında Elazığ'da Amatör Spor Kulüplerini kalkındırmak ve geliştirmek amacıyla dernek kurulma girişimlerinde bulunulmuş, ancak dernek “*Amatör Spor Kulüplerini Koruma ve Yaşatma Derneği*” adıyla 1973 yılında kurulabilmiş ve çalışmalara başlanmıştır (40). Derneğin faaliyetleri ve ne zaman kapandığına dair bilgiye ulaşılamamıştır.

1967'li yıllara gelindiğinde voleybol branşı, komşu vilayetlere nazaran Elazığ'da gelişmiş bir spor dalı iken, basketbol branşı fazla ilgi görmemiş ve bu spor dalını yaygınlaştırma faaliyetleri çok az olmuştur. Bu yıllarda amatör olarak 10 spor kulübü faaliyet göstermiştir. Atlı sporlar ile ilgili olarak her yıl sonbahar aylarında mahalli imkanlarla bölgesel at yarışları düzenlenmiştir. Atıcılık ve Dağcılık çalışmaları yapılmaya devam edilmiş, bunun yanında Futbol'a olan ilgi her geçen gün artmış ve 1967'de ilk defa profesyonel bir kulüp olan “*Elazığspor*” kurulmuştur (14).

1973'lü yıllarda voleybol çalışmalarının devam ettiği, atletizm spor dalında diğer spor branşlarına nazaran arzulanan seviyeye ulaşıldığı görülmüştür. Avcılık ve atıcılıkta da faaliyetler sürdürülmüş, basketbol dalında ise ilimiz diğer spor dallarına oranla daha geride kalmıştır. Atlı sporlar ile ilgili her sene at

yarışları tertip edilmiştir. Bölgemizin bokstaki faaliyetleri hız kazanmış ve ilerlemeye başlamıştır. Her sene Bölgelerarası Boks Müsabakaları tertip edilmeye başlanmıştır. Jimnastik dalında ise faaliyetler daha ziyade okullarda yapılan etkinliklerle sınırlı kalmıştır. Okullarda yapılan faaliyetler dışında gözle görülür jimnastik faaliyetleri yapılmamıştır. Güreş dalında bölgemizde meraklısı çok olmasına rağmen teknik öğreticisi bulunmadığından ve diğer sorunlardan dolayı (çalışma alanı, malzeme vb.) bir ilerleme kaydedilememiştir (15).

Kayak sporu ile ilgili faaliyetler ilimizde bu yıllarda görülmemiştir. İlimiz Hazar Gölü su sporları için çok elverişli bulunmasına rağmen kürek ve yelken spor faaliyetlerine rastlanmamıştır. Dağcılıkla ilgili faaliyetler sürdürülmüştür. Judo sporunda ilimizde kısa zamanda gelişme olmuş, bu spor dalında çalışanların sayısı hızla artmıştır. Masa tenisi ilimizde rağbet görmeye başlamış ve faaliyetine önem verilmiştir (15).

1982 yılında Elazığ'da 26 amatör kulüp; futbol, masa tenisi, güreş, boks basketbol, voleybol branşlarında faaliyet göstermişlerdir. Okullarda ve kulüplerde boks sporuyla ilgili çalışmalar yoğun bir biçimde devam etmiştir. 1984 yılında ilimizde spor dalları arasında en çok futbolun ilgi gördüğü belirlenmiştir. İl genelinde faaliyetler daha çok; futbol, atletizm, voleybol, masa tenisi, boks, güreş, taekwondo, hentbol branşlarında sürdürülmüştür. 1984 yılında ilimizde futbolda 26, atletizmde 14, voleybolda 7, masa tenisinde 3, boks dalında 3, güreşte 3, taekwondoda 1, hentbolda 1 takım faaliyet göstermiştir (43). 1986 yılında EASKF kurulmuş, İlimiz sporuna; saha, tesis, altyapı, eğitim, konusunda destek olma ve yetenekli amatör sporcuların il ve ülke sporuna kazandırılması için gerekli olan tüm ilgi ve desteği sağlama çalışmalarına başlanmıştır.

1989 yılında ise Üniversite bünyesinde “*Fırat Üniversitesi Gençlik ve Spor Kulübü*” adıyla bir kulübün kurulması (45), üniversiteli gençlerin aktif olarak spora katılımını ve sporun üniversite tabanına yayılmasını sağlamış ve Fırat Üniversitesindeki sportif faaliyetlere büyük ivme kazandırmıştır. Aynı yıl Elazığ Belediyesi bünyesinde de bir kulüp kurulmuş ve Belediye bünyesindeki sportif çalışmalar hız kazanmıştır.

1990’lı yıllarda İl’de; atletizm, basketbol, boks, güreş, hentbol, futbol, masa tenisi, judo, karate, taekwondo, voleybol dallarında faaliyet gösterilmiş, il içi ve il dışı yarışmalarda başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Bu dallardaki sportif faaliyetler Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonların programlarına paralel olarak sürdürülmüş ve il’deki sportif faaliyetler Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından organize edilmiştir. Aynı zamanda il’deki sportif faaliyetler 1 profesyonel kulüp, 38 amatör kulüp 8488 lisanslı sporcu ile sürdürülmüştür (16)

1998 yılına gelindiğinde ise kulüp sayısı 39 olmuştur. Atletizm, boks, badminton, futbol, taekwondo, masa tenisi, voleybol, basketbol, hentbol branşlarında faaliyetler sürdürülmüştür (17). 2000 yılına gelindiğinde ise il genelinde 1124 lisanslı sporcu ve 37 kulüp faaliyet göstermiştir. 2003-2004 sezonu içindeki faaliyetler Milli Eğitim, Fırat Üniversitesi, Elazığ Belediye Başkanlığı, Gençlik Spor İl Müdürlüğü ve Özel Spor Salonları bünyesinde devam etmiştir. Mevcut kulüp sayısı 33 olup, faaliyetler; futbol, basketbol, voleybol, taekwondo, hentbol, boks, masa tenisi, badminton, satranç, dağcılık, kayak, atletizm ve tenis branşlarında sürdürülmüştür.

5. 2. Spor Dalları

5. 2. 1. Cirit

İlimizde cirit oyunlarının tarihinin oldukça eskilere dayandığı bulunmuştur. 17. Yüzyılda Harput'un "*Ciritler Meydanı*"nda cirit oyunları oynanmıştır. Ayrıca Cumhuriyet öncesi dönemde 1900'lü yıllarda Harput ve dolaylarının at yetiştirmeye müsait olması buralarda binlerce at beslenmesine olanak sağlamıştır (58).

Harput'un "*Ciritler Meydanı*"nda düzenlenen cirit oyunları çok ilgi görmüştür (58). Cumhuriyet öncesi dönemde Hüseyinik Köyünün alt kısmında bulunan "*Cirit Tepe*" mevkiinde de cirit oyunları oynanmıştır (2). Cirit Cumhuriyet'ten sonraki dönemde de halk tarafından ilgiyle oynanmış ve aynı zamanda her pazar Atlı Spor Ocağı tarafından cirit oyunları düzenlenmiştir (65).

1976 yılına kadar Hüseyinik yolundaki hipodrom sahası mevkiinde resmi olarak cirit oyunları oynanmıştır. 1980 yılına kadar bir duraksamadan sonra tekrar 1983 yılına kadar oynanmış, daha sonraki birkaç yıl cirit atı yetiştiricilerinin ova köylerde bulunması ve bu köylerin zamanla Baraj Gölü altında kalması sebebiyle ve at yetiştiriciliği ve atlı sporlarla uğraşan kişilerin ölmesi sonucunda ilgi giderek azalmıştır. Bu oyunlar kısa bir süre Konya, Uşak ve Erzurum gibi illerden gelen cirit ekiplerinin katılımıyla sürdürülmüş ve 1985'lerden sonra tamamen unutulmuştur (21).

5. 2. 2. At Yarışları

Elazığ'da atlı sporlardan biri olan at yarışları da çok önemli bir yer edinmiştir. 1930'lu yıllardan sonra at koşuları (yarışları) tertip edilmiş, 1940

yılında Hazar Spor Kulübü bünyesinde binicilik kolu teşkil edilmiş ve çalışmalar yapılmıştır (62). 1945’li yıllara gelindiğinde atlı sporları yaymak, at neslini ıslah ve çoğaltmak ve at sevgisini kökleştirmek ve gençliği biniciliğe teşvik maksadı ile kurulan “*Elazığ-Tunceli Atlı Spor Kulübü*” tarafından at koşuları düzenlenmiştir (64). 1956 yılında “*Atçılar ve Biniciler Derneği*” adıyla kurulan ve sonradan ismi “*Elazığ Atlı Spor Kulübü*” olarak değişen kulübün her yıl sonbahar aylarında mahalli imkânlarla bölgesel at yarışları düzenlemesiyle arap atçılığının ilimizde uzun bir süre devamı sağlanmıştır (16).

1975’li yıllara gelindiğinde ilimizde bir Hipodrom tesisi inşaatı için çalışmalar başlatılmıştır. 1978 yılında Hazine Genel Müdürlüğünce Yurtbaşı Köyü sınırları içinde bulunan 580 dekar arazi Veteriner İşleri Genel Müdürlüğüne devredilmiş akabinde saha düzenleme çalışmalarına başlanmıştır (42). 1978 yılında Yurtbaşı beldesinde bulunan bu alanda Tarım Köy İşleri Bakanlığınca “*Sonbahar Bölgesel At Yarışları*” ismi ile uzun yıllar yarışlar düzenlenmiştir. Yurtbaşı Hipodromu 1998 yılında Türkiye Jokey Kulübüne devredilmiştir (17). Daha sonra eksikleri giderilen Elazığ Yurtbaşı Hipodromunda 2002 yılından itibaren Ulusal at yarışları da yapılmaya başlanmıştır.

5. 2. 3. Avcılık ve Atıcılık

Elazığ yöresi av için elverişli olması sebebiyle, avcılık ve bununla beraber atıcılık sporu da yörede en çok sevilen ve uğraşılan faaliyetlerden olmuştur. 1926 yılında “*Elazığ Avcılar Kulübü*” adı altında bir kulüp kurulmuş ve uzun yıllar faaliyetini sürdürmüştür. İlimizdeki avcılık faaliyetleri zamanla atıcılık faaliyeti ve poligon atışlarının artmasını sağlamıştır.

1940'lı yıllarda Elazığ Beden Terbiyesi bünyesinde her pazar günü stadyumdaki geçici atış poligonunda atıcılık çalışmaları yapılmıştır. Bu yıllardan sonra atıcılığa olan ilgi giderek daha da artmıştır. Aynı zamanda 1941-1943 seneleri zarfında gerek merkezde ve gerekse kaza, nahiye ve köylerde askerlik vazifelerini yapmamış gençlere atış talimleri yaptırılmıştır. 1944 yılında Atıcılık Federasyonunun yardımları ile Nisan ve Mayıs aylarında merkez ve köylerde Çocuklar Arası Atış Müsabakaları düzenlenmiştir (63).

Beden Terbiyesi Elazığ Bölge Atıcılık Şubesi yörede iyi atıcılar yetişmesinde büyük faydalar sağlamıştır. 1950'li yıllarda bölgemizde atıcılık dalında çok ilerlemeler kaydedilmiştir. 1964 yılında stadyumda bir atış poligonu yapılmış, civar bölgelerin iştiraki ile müsabakalar tertiplenmiş ve bu alandaki çalışmalar sürdürülmüştür (70).

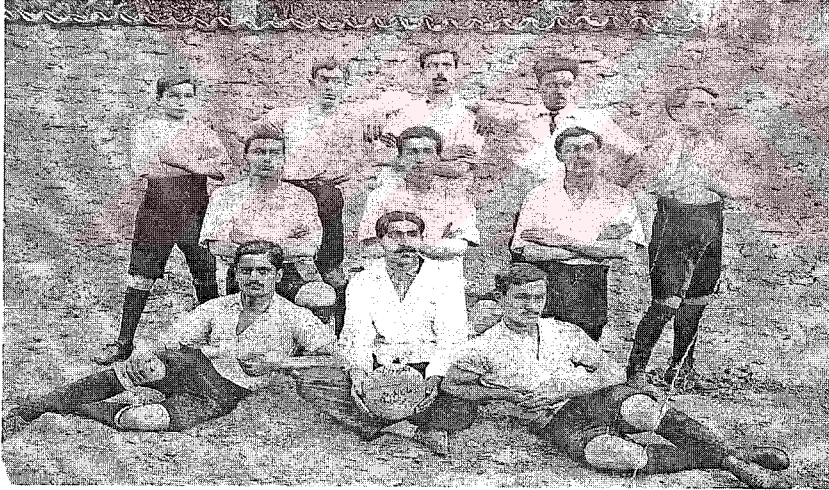
11 Mayıs 1967 tarihinde Kara Avcılar Kulübü'nden ayrı olarak "*Avcılar ve Atıcılar Derneği*" faaliyete geçirilmiştir. 1972 yılından itibaren atıcılık çalışmalarına katılım olmamıştır. Milli bir sporumuz olan atıcılık zamanla unutulmaya yüz tutmuştur. Sonraları atıcılık çalışmaları Kara Avcılar Kulübü tarafından yürütölmeye çalışılmıştır. (37).

Bu arada bazı av meraklıları Sivrice'de Göl kıyılarında, Ovacıkta, Hozat'ta, Kezin'de ve çeşitli muhtelif yerlerde av bayramlarında kendi aralarında atış poligonu kurarak atış çalışmaları ve trap atışları yapmışlardır. 1960'lı yıllardan 1980'lere kadar süren bu faaliyetler, 1980'lerden sonra Türkiye'de başlayan terör olaylarından dolayı son bulmuş, avcılık uğraşı önemli ölçüde azalmış, atıcılık ise unutulmaya başlamıştır (6). Daha sonraki yıllarda ise bu geleneksel spor dalı gerektiği ilgiyi yakalayamamış ve rağbet giderek azalmıştır.

2004 yılında ise atıcılık sporunu canlandırmak amacıyla önemli bir adım atılarak stadyum içerisinde bir atış poligonu yapılmış ve çalışmalara başlanmıştır.

5. 2. 4. Futbol

İlimizde futbol ile ilgili çalışmalar Cumhuriyet öncesi döneme rastlar. 1919 yılında “Elazığ İdman Yurdu” adında bir kulüp faaliyete geçirilmiş ve futbol çalışmaları yapılmaya başlanmıştır (48) Cumhuriyetten sonra halk arasında özel maçlar düzenlenmiş ve bu spor dalındaki çalışmalar artmıştır. Elazığ’da 1930 yılında, “*Elazığ Şehir Stadyumu*” inşaatına başlanmış ve 1938 yılından sonra faaliyete geçirilmiştir. 1938’lerden sonra o zamanın en büyük stadyumuna sahip olan Elazığ’da, komşu vilayetlerle yapılan futbol maçlarında üstün dereceler elde edilmiştir (14).

Şekil 1: 1920-1925 Yılları Arası Elazığ’da Yapılan Bir Futbol Maçı Öncesi
(Kaynak: Orhan Koloğlu)

1954 yılında futbolda yerel lig oluşturulmuştur. 1954-1967 yılları arasında müessese kulüp sayılarının artması ve faaliyetleri sonrasında il genelinde futbol çalışmaları hız kazanmıştır. Daha sonraki en önemli atılım, profesyonel kulüp olarak 1967 yılında Elazığspor Kulübünün kurulması olmuştur. 1977-78

sezonundan itibaren takımların fazla olması nedeniyle futbol maçları 1. Amatör ve 2. Amatör Küme olarak ayrılmıştır.

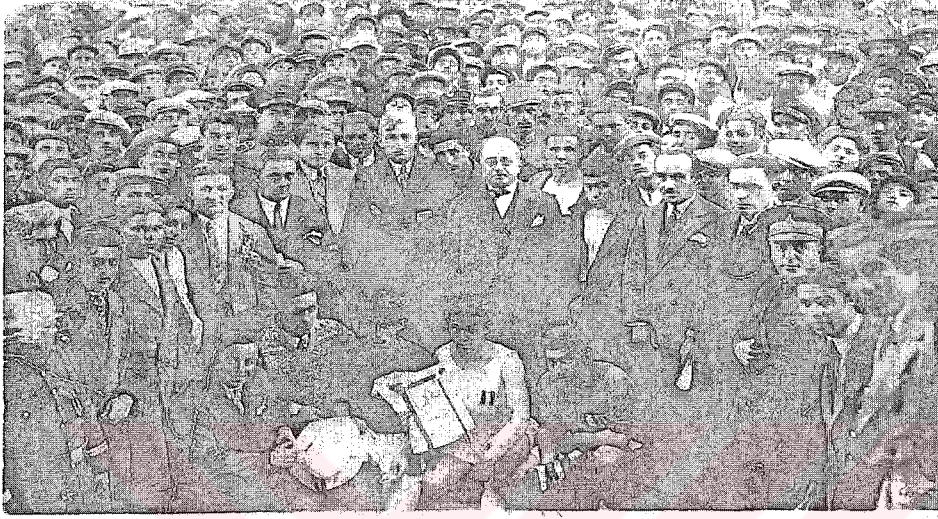
1978 yılında Elazığ Bölgesinde 25'i profesyonel, 934 lisanslı futbolcu, 10 antrenör ile 15 hakem il futboluna hizmet etmiştir (78). 1985'lere gelindiğinde ilimizde spor dalları arasında en çok futbol ilgi görmeye başlamıştır. 1986 yılında Elazığ'da faaliyet gösteren 28 kulüpten 16'sının katılması ile Elazığ Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu (EASKF) kurulmuştur (44). Daha sonraki yıllarda bu alandaki faaliyetler önemli sıkıntılara rağmen (saha, tesis, malzeme vb.) sürdürülmüş, belirli dönemlerde önemli başarılar (amatör ve profesyonelde) elde edilmiştir. 2004 yılı itibariyle 27 kulüp bu alanda faaliyetlerini 1. Amatör küme, 2. Amatör küme, A gençler, B gençler ve C gençler liglerinde sürdürmüşlerdir.

5. 2. 5. Atletizm

Elazığ'da atletizm ile ilgili ilk çalışmaların Cumhuriyet dönemine rastladığı tespit edilmiştir. Cumhuriyet döneminde gösteri mahiyetinde yarışlar düzenlenmiş, İlk resmi yarışlar da Umum Müfettişliğinin denetiminde 1930'lu yıllardan sonra başlamıştır (53). Atletizm ile ilgili çalışmalar Cumhuriyetten sonra okullarda ve kulüplerde sürdürülmüştür. İlimizde en eski ve köklü spor dallarından biri olan atletizmde, 1941 yılından sonra çalışmalar büyük bir ivme kazanmış ve il genelinde, ulusal ve uluslararası alanda önemli başarılar elde eden atletler yetişmiştir.

1960'lı yıllarda Elazığ bölgesi atletizm faaliyetleri bakımından çevre vilayetlere nazaran çok ilerlemiş bir duruma gelmiştir. 1970'li yıllarda atletizm faaliyetleri bakımından ilimiz, Türkiye'de 4. sıraya yerleşmiştir (15). 1978 yılında

Elazığ'da lisanslı 33 atlet faaliyet göstermiş (78) ve bu sayı 2004'de 527'ye ulaşmıştır. Daha sonraki yıllarda kısıtlı imkanlarla (saha, tesis, malzeme, antrenör vb.) faaliyetler bazı kulüp ve okullarda sürdürülmüş, ulusal alanda başarılar elde edilmiş, ancak bu alanda arzulanan seviyeye ulaşamamıştır.

Şekil 2: 1930 Yılında Diyarbakır'da Yapılan Şehir Koşusundan Sonra İlimiz Atletlerinden Sait Orhan (Çağlıyan)'ın da Katıldığı Ödül Töreni
(Kaynak: Sedat Çağlıyan)

5. 2. 6. Badminton

Türkiye'de 1990 yılında oynanmaya başlayan Badminton 1991 yılında federasyonlaşarak teşkilatlanmaya başlamıştır. Türkiye'de hızlı bir gelişme gösteren badminton dalında aynı paralellikte ilimizde de büyük aşamalar kaydedilmiştir. Başarılı birçok sporcu yetiştirilmiş, önemli başarılar kazanılmış, bu sayede Elazığ Türk badminton'un da söz sahibi illerden biri durumuna gelmiştir.

Badminton sporu ilimizde özellikle 1995 yılından sonra uzman antrenörler nezaretinde planlı ve programlı çalışmalar doğrultusunda hem kulüpleşerek hem de tabana yayılarak büyük bir potansiyel yakalamış bunun neticesinde de kulüpler bazında Süper ligde ve 2. Ligde mücadele edilmiştir. İlimizde 2004 yılı itibariyle

badminton branşında 123 lisanslı sporcu, 2 antrenör ve 21 hakem faaliyet göstermiş, ancak kulüplerde ve okullarda yaygın olarak yapılmadığı ve arzulanan seviyeye gelinmediği gözlenmiştir.

5. 2. 7. Basketbol

1940'lı yıllarda ilimizdeki tek kapalı spor salonu olan Halkevi Kapalı Spor Salonunda basketbol dalında haftanın belirli günlerinde çalışmalar yapıldığı ve kurslar düzenlendiği tespit edilmiştir. 1967 yılına gelindiğinde Elazığ'da basketbol ile ilgili faaliyetler çok az ve kısıtlı imkânlarla yapılmıştır. 1971-1976 yılları arasında durgun bir devre geçiren basketbol, 1976 yılından sonra canlanarak büyük aşamalar kaydetmiş ve basketbola olan ilgi daha da artmaya başlamıştır.

1976 yılında Mahalli Lig Basketbol Maçları, 1977 yılında ise ilk kez Kulüplerarası Mahalli Basketbol Ligi yapılmaya başlanmıştır. 1984 yılında ilimizde ilk kez Şekerspor tarafından bayan basketbol takımı kurulmuştur. 1990'lı yıllarda Mahalli Basketbol Ligleri yapılmaya devam edilmiş, bunun yanı sıra okullarda da bu spor dalına yönelik çalışmalar artmıştır.

2000 yılında Elazığ Belediyespor Basketbol Takımı büyük başarı göstererek Doğu ve Güneydoğu'da ilk defa Basketbol 2. Ligine yükselmiştir. Uzun yıllar ülke basketbol sporu potansiyelinin gerisinde kalan Doğu Grubu, Elazığ Belediyespor basketbol takımının 2. Lige yükselmesi ile büyük bir gelişim içerisine girmiş, bunun yanına ilimizde Deplasmanlı Bölgesel Ligde de çeşitli takımlarımız mücadele etmişlerdir.

Bu gelişmelerle birlikte Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Türkiye Basketbol Federasyonunun ortaklaşa organize ettiği ve 21 pilot ilde uygulanan 12 Dev Adam Basketbol Okulları ilimizde açılarak faaliyet göstermeye başlamış, ancak ilginin istenilen düzeyde olmadığı gözlenmiştir. Bazı kulüplerde ve okullarda faaliyetler yapılmakta, ancak bu alanda da saha ve tesis yetersizliği ve uzman antrenör eksikliği basketbolun gelişmesi ve yaygınlaşmasını olumsuz yönde etkilemektedir.

5. 2. 8. Dağcılık

İlimizde özellikle 1930-1960 yılları arasında kış sporları dalında etkinlik gösterilmiştir (75). 1940 yılında Hazar Spor Kulübü bünyesinde Dağcılık Kolu kurulmuştur (62). Her hafta belirli günlerde Harput'a yürüyüşler düzenlenmeye başlanmıştır. İlimizde ilk olarak 1944 yılından itibaren açılan Dağcılık Öğretim Serbest Kursları 1947 yılında Sivrice İlçesinin Hazar Gölü kıyısında, Hazar Baba Dağı eteğinde yapılmıştır.

Tam manasıyla İlimizdeki ilk dağcılık etkinlikleri 1960'lı yıllarda 10 kişilik bir ekip ile Munzur dağlarında ilk dağcılık kampı açılarak yapılan ilk eğitim tırmanışları ile başlamış olup Elazığ'da dağcılık sporunun temeli atılmıştır. 1960-64 yılları arasında çalışmalar hız kazanmıştır. 1966 yılında "*Dağ, Kayak ve Su Sporları Kulübü*" kurulmuştur (69). Elazığ coğrafi bakımdan dağ sporuna elverişli olduğundan bu spor dalında faaliyetlere önem verilmiştir.

İlimizde 1984 yılında resmi olarak Dağcılık il temsilciliği kurulmuş, çalışmalara devam edilmiş ve dağcılık sporuna karşı gün geçtikçe ilgi artmıştır. 1990 yılından sonra faaliyetler sürdürülmeye çalışılmış, bununla beraber katılım

ve ilgi azalmaya başlamıştır. Dağcılık sporuna gönül vermiş gençleri bir araya toplamak ve bu sporu devam ettirip daha yaygın hale getirmek amacıyla 2002 yılında (EDMAKİK-D) “*Elazığ Dağcılık Mağaracılık Arama Kurtarma İhtisas Kulübü-Derneği*” adı altında dernek kurulmuştur. 2005 yılı itibariyle bu alanda yapılan faaliyetlerin ve ilginin istenilen düzeyde olmadığı gözlenmektedir.

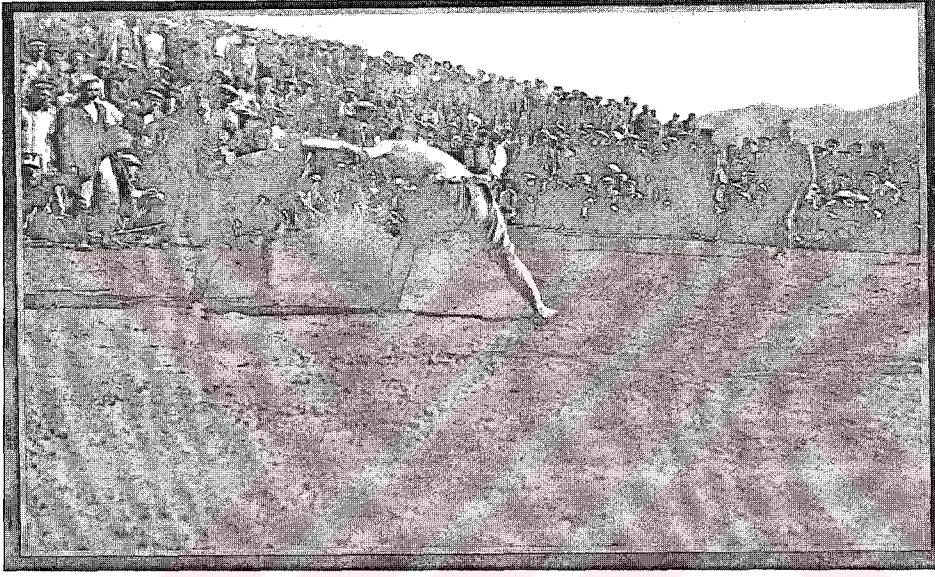
5. 2. 9. Boks

İlimizde bu alandaki faaliyetler 1945’li yıllarda Halkevi Spor Kolu faaliyetleri olarak Halkevi Kapalı Spor Salonunda kurslar açılarak yapılmaya başlanmıştır. 1966 yılında ise yeni yapılan Kapalı Spor Salonunda boks ringi yapılması ve aynı zamanda boks ajanlığının faaliyete geçirilmesi hususunda çeşitli çevreler tarafından girişimlerde bulunulmuş ve 1971 yılında boks çalışmaları ferdi çalışmalar halinde kapalı spor salonunda devam etmiştir. 1973 yılında bu alanda 3 kulüp faaliyet göstermiş ve ilimize ise bir boks ringi tahsis edilmiştir (39).

1978-81 yılları arasında ise ilimizde boks daha başarılı bir dönem geçirmiştir. 1980’den sonra ilimizde okullarda ve kulüplerde boks sporuyla ilgili çalışmalar sürdürülmüş ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir. 2002 yılında Olimpiyat milli takımına iki sporcu veren ilimizde boks sporu altın çağını yaşamış, ulusal ve uluslararası alanda başarılar elde edilmiştir. 2005 yılında uzman antrenörlerin nezaretinde faaliyetlerin sürdürüldüğü, lisanslı sporcu sayısının diğer yıllara oranla arttığı tespit edilmiş, fakat ilginin istenilen düzeyde olmadığı gözlenmiştir.

5. 2. 10. Güreş

İlimizde güreş sporunun yapılışının Cumhuriyet öncesi dönemlere kadar uzandığı tespit edilmiştir. Harput'ta çocuklar, gençler ve hatta ihtiyarlar arasında güreşler yapılmış ve halk güreşe karşı oldukça meraklı olmuştur (57). Cumhuriyet sonrası 1930'lu yıllarda ise özellikle bayramlarda il ve ilçelerde spor etkinlikleri kapsamında güreşler yapılmıştır.

Şekil 3: Cumhuriyetin 10.Yıl Kutlamalarında Palu'da Yapılan Spor Etkinliklerinden Bir Görünüm (Kaynak: "Anılarla Elazığ", 2003)

1940'lardan sonra Elazığ Beden Terbiyesi Bölgesinin Merkez Gençlik Kulübü'nde haftanın belirli günlerinde güreş çalışmaları yapılmıştır. 1942 yılından sonra faaliyetler yavaşlamıştır. Bunun yanında Halkevi Kapalı Spor Salonunda haftanın belirli zamanlarında güreş çalışmaları yapılmış ve Şehir stadyumunda da güreş müsabakaları düzenlenmiştir.

1942 yılından sonra faaliyetleri durma noktasında olan milli sporumuz güreşin Elazığ'da gelişmesini sağlamak üzere ilçe, bucak ve köylerdeki güreş meraklılarına ilgili makamlarca duyuru yapılarak, Beden Terbiyesi Bölge

başkanlığına kaydolmaları ve çalışmaları istenmiştir. 1966 yılında Merkez Gençlik Kulübü, kulüp kapsamında Elazığ'da ilk güreş çalışmalarını başlatmıştır (68).

1975'li yıllara gelindiğinde genel olarak ilimizde güreş sporuna gereken önem verilmemiştir. Bu yıllarda Türkiye'de olduğu gibi İl'deki yöneticilerde Ata sporumuz güreşe gerekli imkânları sağlayamamış, güreş sporu için gerekli araç-gereç-donanım ve tesisler, maddi imkânsızlıklar ve ilgisizlik nedeni ile yerine getirilmemiştir. 1978 yılında 2 antrenör ve 45 lisanslı sporcu ile çalışmalar sınırlı imkanlarla sürdürülmeye çalışılmıştır. (78).

2004 yılında lisanslı sporcu sayısı 111'e ulaşmıştır. 2005 yılı itibariyle Ata sporumuz olan ve ilimizdeki geçmişi cumhuriyet öncesi döneme dayanan güreşe gösterilen ilginin ve yapılan faaliyetlerin çok yetersiz olduğu, tesis, malzeme ve uzman eğitici sıkıntısı çekildiği ve az sayıdaki okullarda yapılan faaliyetlerle sürdürülmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

5. 2. 11. Hentbol

Türkiye'de bu sporun yapılmaya başlamasının ardından hentbol kısa bir zaman sonra 1980'li yıllarda ilimizde de ilgiyle oynanmaya başlamıştır. İlk defa 1984 yılında ilimizde başlatılan hentbol müsabakalarına ilgi her geçen gün daha da artmıştır. Okullarda da hızla gelişme göstermiş, okullararası müsabakalar yapılmaya başlanmıştır. 1988 yılında hentbolda kulüpler bazında faaliyet gösterilmeye başlanmıştır.

Bu alanda Fırat Üniversitesi hentbol takımı önemli bir başarı gösterip 2000 yılından sonra Türkiye 1. Liginde mücadele etmeye başlamış ve il'deki çalışmalar

hız kazanmıştır. Okullararası yapılan müsabakalarda ilimiz okullarının bu spor dalında Türkiye dereceleri almaları hentbol sporunun ilimizde gerekli alt yapısının olduğunu göstermiştir.

İlimizde var olan potansiyeli canlandırmak ve Türk sporunun hizmetine sunmak amacıyla minikler, yıldızlar ve gençler kategorisinde ligler oluşturularak faaliyetler yapılmıştır. 2003 yılında Elazığ Hazar Gölü Sivrice sahillerinde 1. Hazar Gölü Plaj Hentbolu turnuvası yapılmıştır. İlimizde gerek okullar, gerekse kulüpler bazında yapılan çalışmalar ve elde edilen başarılar ve bunun yanı sıra Türkiye Hentbol 1. Liginde mücadele eden Fırat Üniversitesi ve Polis Gücü Hentbol takımları da hentbol dalında ilimizin ne kadar önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

2004 yılı itibariyle de kulüpler bazında büyükler, küçükler, yıldızlar ve gençler kategorilerinde hentbolda faaliyet gösterilmiştir. İl genelinde bu alana yönelik ilginin olduğu ve bu spor dalının kulüp ve okullar bazında yaygınlaştırılması için alt yapı çalışmalarının sürdürüldüğü gözlenmiş, fakat il’de bu alanda arzulanan seviyeye gelinememiştir.

5. 2. 12. Judo

İlimizde judo çalışmalarına 1969 yılında başlanmıştır (73). Bu yıllarda Judocular zor şartlar altında çalışmalarını sürdürmek zorunda kalmışlar, bunun yanı sıra Bölgelerarası Judo Müsabakaları tertip edilmiştir. Judocular çalışmalarını belirli günlerde Kapalı Spor Salonunda sürdürmüşler ve İlimizde judo büyük ilgi görmeye başlamıştır. 1972 yılında 20 lisanslı sporcu bu alanda faaliyet göstermiştir (36). Kulüpler bazında bu spora eğilim gösterilmemiştir.

1974 yılında judo, faaliyetleri “*Judo, Taekwondo, Karate İhtisas Kulübü*” vasıtasıyla devam etmiştir (74). 1975 yılından sonrada çalışmalar haftanın belirli günlerinde devam etmiş ve bunun yanı sıra bazı judo hocaları da il’de özel judo kursları açmıştır. Daha sonraki yıllarda ilgi azalmaya başlamıştır. İlimizde 1978 yılında lisanslı 16 sporcu ve 1 antrenör çalışmaları sürdürmüşlerdir (78). 1986 yılında İlimizde yine eskisi gibi judo sporuna ilgi her geçen gün artmış ve bu ilgi sonunda judoda ilimiz katıldığı çeşitli yarışmalarda birçok birincilikler elde etmişlerdir.

1995 yılından sonra faaliyetler kısıtlı bir şekilde sürdürülmüş, kısa bir süre sonrada bu daldaki sportif faaliyetler Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonun programlarına paralel olarak sürdürülmeye çalışılmıştır. Ancak ilgi gün geçtikçe azalmaya başlamış ve bir süre sonra faaliyetler ilgisizlik, malzeme ve tesis yetersizliğinden dolayı durmuştur.

5. 2. 13. Karate

İlimizde 1974 yılında judo, taekwondo, karate faaliyetlerinde bulunmak üzere “*Judo, Taekwondo, Karate İhtisas Kulübü*” adında bir dernek kurularak çalışmalara başlanmıştır (74). 1980’lerde karate dalındaki çalışmalar Elazığ’da ilgi görmüştür. Fakat çalıştırıcı sayısının yetersiz oluşu ve diğer sorunlar (çalışma alanı, malzeme vb.) bu spor dalının gelişimini olumsuz yönde etkilemiştir. Buna rağmen 1983 yılından itibaren bu alandaki faaliyetler yaygınlaşmıştır. İlimizdeki sporcu sayısında giderek daha fazla artış sağlanmış olup 70’in üzerinde lisanslı sporcuyla faaliyetler devam etmiştir. 2004 yılında 54 lisanslı sporcu bu dalda faaliyet göstermiş, bununla beraber ilimizde bu spor dalının gerekli ilgiyi görmediği ve istenilen seviyeye ulaşamadığı gözlenmiştir.

5. 2. 14. Kayak

İlimizde 1940'lı yıllardan sonra kayak faaliyetleri yapılmaya başlanmıştır. O dönemlerde Halkevi Gençlik Kolları tarafından kayak sporunda faaliyet gösterilmiştir. 1954 yılından sonra ise kayak çalışmaları haftanın müsait günlerinde sürdürülmüştür (66). 1966 yılında şehrimizde “*Dağcılık, Kayak ve Su Sporları Kulübü*”, 1972 yılında ise “*Kayak ve Dağcılık Kulübü*” kurularak faaliyetler yürütölmeye çalışılmıştır.

Elazığ ili Sivrice İlçesi sınırlarında bulunan Hazar Baba Dağı Kayak Tesisleri yoğun çalışmalar sonucu 1999 yılında hizmete girmiştir (47). İlimizde bu alanda, ulaşım sorunu, malzemelerin pahalı oluşu ve uzman eğitici eksikliğinden dolayı yeterli ilginin olmadığı ve bu sporla ilgilenenlerin ise dinlenme amaçlı günü birlik faaliyet gösterdikleri gözlenmiştir.

5. 2. 15. Masa Tenisi

İlimizde 1940'lı yıllarda masa tenisi faaliyetleri başlamış, ancak 1970 yılından sonra ilgi artmıştır. Masa tenisinde gerek okullar ve gerekse kulüpler bazında faaliyetler yapılmış, Ferdi Masa Tenisi Şampiyonaları düzenlenmiştir (41).

1975 yılından sonra Okullarda Masa tenisi yoğun ilgi gören bir spor dalı haline gelmiş ve il genelinde okullararası karşılaşmalar yapılmıştır. 1983 yılında bu alanda ilk uluslararası başarı sağlanmıştır. Daha çok okullarda yaygın olarak yapılan bu spor dalı 2004 yılı itibariyle kulüpler bazında da yapılmaya başlamış ve ilk kez yerel masa tenisi ligi ve ayrıca kuruluşlar ligi kurularak faaliyetler hız kazanmıştır.

5. 2. 16. Taekwondo

İlimizde taekwondo ile ilgili çalışmalar 1970’li yıllardan sonra başlamıştır. Bu spor dalı ile ilgili çalışmalar Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük vilayetlerden sonra 4. olarak ilimizde başlatılmıştır (38). 1980 yılından sonra bu spor dalı il merkezindeki kapalı spor salonunda, özel spor salonlarında ve çeşitli okulların bünyelerindeki spor salonlarında gelişimini sürdürmüştür.

1985 yılında Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü bünyesinde açılan taekwondo kursları büyük ilgi görmüştür. İl’de 1980 ile 1990 yılları arasında bu dalda ulusal düzeyde pek büyük başarılar elde edilememiş, bunun yanı sıra 1991 yılından itibaren faaliyet gösteren spor salonlarının sayılarının artmasına paralel olarak başlayan rekabet beraberinde başarıyı getirmiş ve bu sporun halkımızca sevilip benimsenmesini sağlamıştır. Milli takıma çok sayıda sporcu yetiştirilmiş ve bu sporcularımız Avrupa ve Dünya şampiyonalarında ülkemizi başarıyla temsil etmişlerdir. İlimizde son yıllarda farklı spor dallarının gelişmesi ve bu spor dallarına olan ilginin artması nedeniyle taekwondo sporuna olan ilgi geçmiş yıllara nazaran azalmıştır.

5. 2. 17. Tenis

İlimizde bu alandaki çalışmalar 1993 yılında “*Tenis İhtisas Kulübü*”nün kurulması ile başlamıştır. 2001 yılından itibaren Elazığ Tenis İhtisas Kulübü erkek takımı 1. Ligde mücadele etmeye başlamıştır. Bayan takımı ise 2. Ligde mücadele etmektedir.

Her yıl düzenli olarak il genelinde 2 turnuva ve yaş gruplarında ise yaz aylarında açılan kurslar ile faaliyetler sürdürülmüştür. Bu alanda da kullanılacak

malzemelerin pahalı oluşu, uzman eğitici eksikliği ve tesislerden faydalanma konusundaki sorunlar nedeniyle faaliyetlerin kısıtlı imkânlarla sürdürüldüğü gözlenmiştir.

5. 2. 18. Voleybol

İlimizde voleybol dalındaki çalışmalar 1930 yılından sonra başlamıştır. Belirli günlerde (tatil, bayram vb.) özel maçlar düzenlenmiştir. 1943 yılından itibaren bu alanda yapılan çalışmalar yoğunlaşmıştır. 1945’li yıllarda ise Halkevi Spor, Elazığ Merkez Gençlik Kulübü ve okul takımları (Sanat Okulu ve Lise) bu alanda faaliyetlere katılmış, özel voleybol maçları yapılmış ve çalışmalar sürdürülmüştür. 1960’lı yıllarda mahalli voleybol ligi oluşturularak İlk resmi müsabakalar yapılmaya başlanmıştır (27). Gençlik kulüpleri, okullar ve müesseseler kısa zamanda bu spor dalına önem vererek kendi aralarında resmi ve özel müsabakalar yapmaya başlamışlardır.

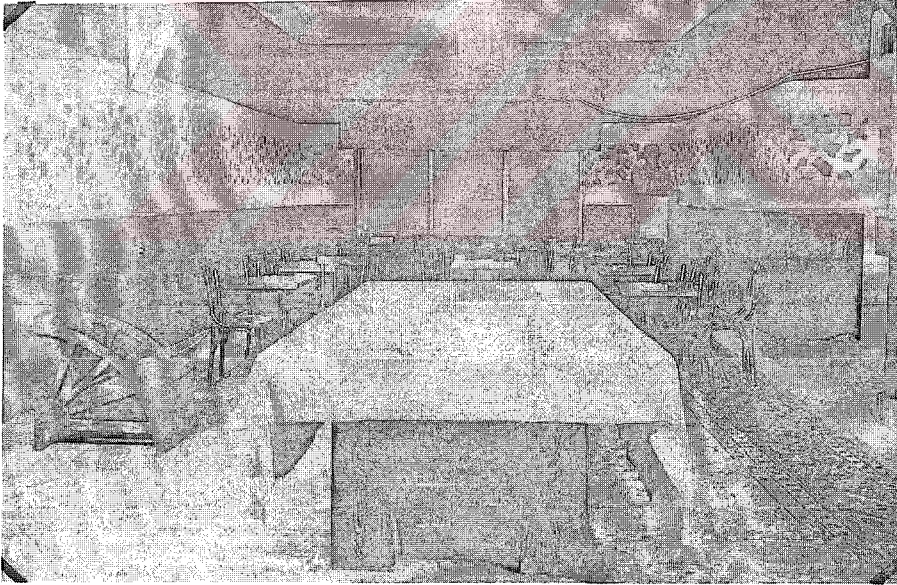
İlimizde voleybol 1970’li yıllarda 1.Lig ve 2.Lig olmak üzere 2 lig üzerinden oynanmıştır. Voleybol sporu salon sporları içerisinde en fazla ilgi gören spor dallarından birisi olmuştur. 1977-1978 yıllarında 8’li iki kümeden 16 takımın mevcut olması bu ilginin ve potansiyelin bir göstergesidir. 1978 yılında ilimizde lisanslı 155 sporcu ve 2 çalıştırıcı faaliyet göstermiştir (78). 1980’li yıllarda bu spor dalı ilimizde büyük bir ilgi görmüş ve çalışmalar hız kazanmıştır.

2003-2004 sezonunda ilimizde 8 amatör takımın yanı sıra 3. Ligde mücadele veren DSİ spor ve Polisgücü Spor takımları faaliyette bulunmuşlar ve faaliyetler ise Milli Eğitim Müdürlüğü, Gençlik Spor İl Müdürlüğü ve Federasyonun organize ettiği müsabakalarla sürdürülmüştür. Bu alanda yoğun

olarak faaliyetler sürdürülmekte, ilgi her geçen gün artmaktadır. Bununla birlikte tesis ve antrenör yetersizliğinin bu spor dalının gelişimini olumsuz yönde etkilediği gözlenmiştir.

5. 2. 19. Bilardo

1938’li yıllarda Halkevi bünyesinde oynanmaya başlamıştır. Bilardo daha sonraları İlimizde bir kahvehane oyunu olarak oynanmış ancak TBF’nin (Türkiye Bilardo Federasyonu) kurulmasıyla kahvehanelerden ayrılmıştır. 2004 yılında ilimizde özel bilardo salonlarında, 79 lisanslı sporcu, 1 milli çalıştırıcı ve 3 monitör tarafından faaliyetler sürdürülmüş, başarılı sporcular yetişmiştir. Bununla beraber il’de bilardonun bir spor dalı olarak görülmediği, eğlence ve boş zamanı değerlendirme aktivitesi olarak ilgilenildiği gözlenmiştir.

Şekil 4: Elazığ Halkevi Kurulduktan Sonraki Dönemlerde Halkevi İçerisinde Bulunan Bilardo Salonundan Bir Görünüm

(Kaynak: Elaziz Halkevi Dergisi, 1935)

5. 2. 20. Su Sporları

Bu alandaki faaliyetler 1940 yılından sonra Elazığ’ın Maden ilçesi, “Bakırspor Gençlik Kulübü”nün su sporları şubesinin ilgi görmesiyle başlamıştır.

Kısa bir süre sonra Bakır İşletmesinin kurduğu Kezin istasyonuna 1.5 km mesafede ve Hazar Gölü kıyısında bulunan yazlık tesislerde su sporları ile ilgili kısıtlıda olsa bazı çalışmalar (yüzme, trampelen atlama yarışları) yapılmıştır (51).

1966 yılında şehrimizde özellikle yaz aylarında deniz sporları teşvik müsabakaları düzenleme amacıyla bir Deniz Kulübü kurulması için girişimlerde bulunulmuştur (71). Fakat bu kulüp faaliyete geçememiştir. Daha sonra aynı yıl şehrimizde “*Dağ, Kayak ve Su Sporları Kulübü*” kurulmuştur.

1970 yılında Gölcükte su sporlarına gereken önemin verilmesi ve bu alandaki çalışmaların devamını sağlamak amacıyla ilk defa yüzme müsabakaları düzenlenmiş, fakat bu alandaki çabalar yetersiz kalmış ve fazla bir gelişme kaydedilememiştir. Daha sonraki yıllarda su sporları ile ilgili hiçbir faaliyet gösterilememiştir.

1998 yılında Hazar Gölü Su Sporları Şenlikleri adı altında yüzme yarışları, beach voleyball, yamaç paraşütü, yelken ve traking gibi türlü etkinlikler yapılmaya başlanmış, 2000 yılında 3.sü düzenlendikten sonra 2001 yılında ara verilen şenlikler 2002 yılında ise sınırlı etkinliklerle yapılmış ve daha sonra yapılmamıştır. Bu alandaki etkinliklerin arzulanan seviyeye ulaşmadığı ve su sporları ile ilgili olarak teşvik edici çalışmaların yapılmadığı gözlenmektedir.

5. 3. Yüzme Kültürü

Elazığ’da sıcak yaz aylarında, kapalı veya açık havuzların bulunmadığı zamanlarda, bağ ve bahçelik gibi yerlerde sulama amacıyla yapılmış olan havuzlarda yüzülmüştür. Yüzmeye giden birileri görüldüğünde o kişilere, “*Nereye gidisiz*” diye sorulduğunda cevap olarak biz “*çimmeye gidik*” denilirmiş.

Eskiden en çok harman zamanlarında, güneşin en dik yansıdığı saatlerde serinlemek amacıyla göl ve göletlerde yüzülmüştür. Yüzme teknikleri olarak, “*part üstü yüzmek*”, “*ayak çarparak yüzmek*”, “*arka üstü yüzmek*” gibi isimleri ile anılan yüzme şekilleri kullanılmıştır (3).

Elazığ’da daha çok ilin muhtelif mahalle ve köylerine dağılmış halde bulunan göl, gölet, dere, çay vb. gibi yerlerde yüzülmüştür. Yüzmeye gidilen yerler arasında; Aksaray (Yığinki-İğiki) Mahallesi sınırları içinde yer alan “*Şorşor*” adı verilen dere yatağında yaklaşık 50 m²’lik bir gölet, ondan 1.5 km aşağıda “*Arakel*” mevkii ve onun devamı olan “*Azgın Çay*” yer almıştır.

Yine bu çay yatağının güney yamaçları üzerinde, Aksaray (Yığinki-İğiki) ile Sürsürü arasında, etrafı bağ-bahçe, söğüt ve böğürtlenlerle dolu “*Dipsiz Göl*” adı verilen yer de yüzme amacıyla kullanılmıştır (58). Yüzmek için gidilen bir başka yerde Deve Gölü ve Kırk Dutlar olmuştur.

Sürsürü Mahallesi mevkisinde bulunan “*Kırk Gözeler*” adı verilen kaynak sularının birleştiği noktalarda oluşan göletlerde hem yüzülmüş, hem de balık tutulmuştur. Ayrıca bu alanlar halk tarafından piknik alanı olarak ta kullanılmıştır. Günümüzde Kırk Gözeler mevkisi çarpık kentleşme nedeniyle suları çekilmeye ve giderek yok olmaya başlamıştır.

Yine Sürsürü Mahallesi “*Kehriz*” mevkisinde bir başka gölet de yüzme amacıyla kullanılmıştır (58). Günümüzde Sürsürü’de bu kehrizin yeri çok katlı apartmanlarla donatılmıştır.

Elazığ’da su kaynakları Sürsürü, Aksaray (Yığinki), Kızılay (Kesrik) ve Gümüşkavak (Hırhırık) Mahalleleri istikametinde, batıdan doğuya doğru, Kırk

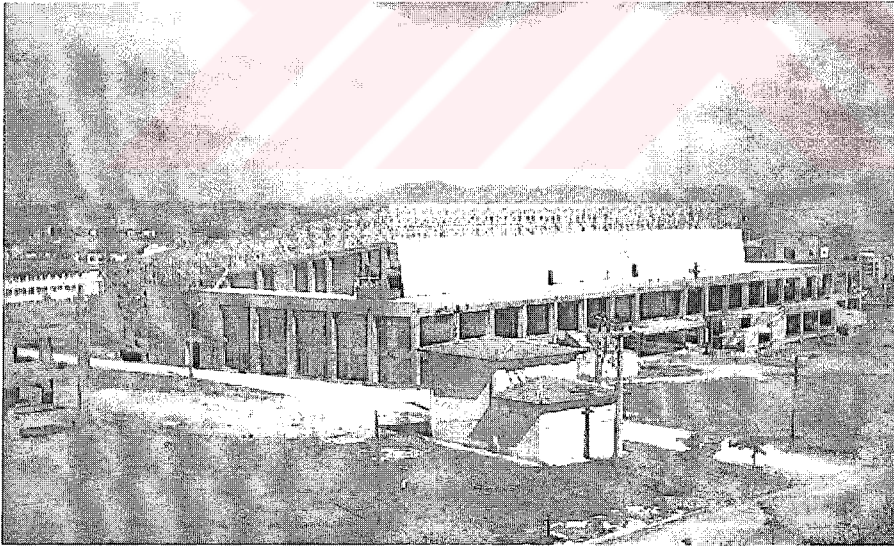
Gözeler, Sorşor Şelalesi, Şorşor, Arakel ve Azgın Çay sıralanarak irili ufaklı çeşitli göl ve göletler oluşturmuşlardır. Bu göl veya göletler Elazığ halkının en önemli yüzme, serinleme ve piknik alanlarını oluşturmuştur. Bundan başka Venk Köyü yakınlarında bulunan toprak bentle çevrili “Ağa Gölü”, Zafran Mahallesinde bulunan bir gölet, günümüzde Sebze Hali olarak kullanılan alanda 1972 yılına kadar varlığını sürdürebilmiş olan orman alanında sulama amaçlı kullanılan havuz, yine Mesire alanı içindeki bir başka havuz da yüzme amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca, “Hazar Baba Gölü” eskiden ulaşım güçlükleri ve Elazığ’da göl ve göletlerin çok fazla olması sebebiyle yüzme amaçlı çok kullanılmamıştır. Halkın tatil günlerinde, Hazar Gölü’ne, gidiş-dönüşleri eskiden at ve eşek sırtında veya at arabaları ile daha sonraları ise kamyonların üstü açık kasalarına binilerek yapılmıştır.

Elazığ’da ilk ücretli yüzme havuzu 1955-56 yıllarında, mevki olarak Ordu Evi yakınlarında bulunan “Hacı Serçenin Hanında” bahçe tipi yaklaşık 50-60 m² büyüklüğünde bir havuz olmuştur. Bu yüzme havuzuna 25 kuruş karşılığında girilmiştir. Daha sonra 1964-1965 yıllarında Harput’ta Balak Gazi Parkının içinde, günümüzde çocuk eğlence parkı olarak kullanılan alanda, Elazığ’da ilk meyilli havuz yapılmıştır. Bu havuz 1 metreden başlayarak 2 metreye kadar derinliği olan bir havuz özelliğini taşımıştır. Giriş ücretli olup, havuz kenarında güneşlenmek için alanlar da yapılmıştır.

1973-74 yılları arasında Fırat Üniversitesi, Mühendislik Kampüsü’nün ormanlık alanına yakın kısmında yapımına başlanan ve 1975 yılında hizmete açılan ve öncelikli amacı sulama olan bir havuz yapılmıştır. Adına “Akademi Havuzu” adı verilmiştir. Bu havuz daha sonra yüzme havuzu olarak

tasarımlanmış ve Elazığ'da ilk çocuk havuzuna da burada yer verilmiştir. Fırat Üniversitesi Rektörlüğü tarafından işletilen Akademi Havuzuna giriş ücretli yapılmıştır. O dönemlerde eğitim kurumlarında patlak veren siyasi gruplaşmalar nedeniyle bu havuzun kullanımı çok kısa sürmüş, daha sonra hiç kullanılmamış, günümüzde de bir beton yığını şeklinde durduğu gözlenmiştir.

Elazığ'da yüzme sırasında, halk arasında bu yöreye özgü bazı konuşmalar geçmiştir. Mesela, yüksek bir yerden suya atlandığında “*partüstü*” yani karın (göbek) üstü atladı deyimi kullanılmıştır. Bu atlayış şekli, suya yüz üstü atlayıp karın-göbek üzerine düşmek olarak tanımlanabilir. Bu şekilde atlayan birisi görüldüğünde ona; “*Partüstü atlama garnın yarılır*” diyilerek ve partüstü atlayanın karnına (göbeğine) bakılarak, karnında bir kırmızılık görüldüğü zaman “*bir daha öyle atlamıyasın*” denerek uyarılmış.

Şekil 5: Elazığ Olimpik Kapalı Yüzme Havuzundan Bir Görünüm (2004)

2005 yılına gelindiğinde ise yüzme ile ilgili ihtiyaç duyulan, 1993 yılında inşaatına başlanmış olan olimpik kapalı yüzme havuzu henüz faaliyete

geçirilememiştir. İl’de özel olarak faaliyet gösteren 2 açık yüzme havuzunun ise ihtiyacın çok gerisinde kaldığı gözlenmiştir.

5. 4. Bisiklet Kültürü

Eskiden Elazığ’da daha çok yaşlılar, bisiklete “*cansız at*”, çocuklar ise “*pısgılet*” adını vermişler ve çoğu çocuğun bisikleti olmamıştır. Bir mahallede bisikleti olan bir iki çocuğu geçmemiştir. Çocuklar bisiklet sürmek istedikleri zaman, o dönemde Elazığ’da bir kaç tane olan “*pısgıletçi*” adı verilen bisikletçi dükkânlarına giderek ücret karşılında kiralanan bisikletlere binmişlerdir. Bu dükkânlarda bisiklete yeni binenler ve hiç bilmeyenler üçtekerli bisikletlere, sürmeyi bilenler ise küçük boylardaki bisikletleri kiralamak suretiyle sürmüşlerdir. Kiralanan bisikletler, pısgıletçinin belirlediği ve dükkândan bakıldığında görünebilecek boş alan ve sokaklardaki yerlerde sürülmüştür (3).

Bisiklet sürmeyi bilmeyenler için, pısgıletçi yanında çalışan çıraklardan birini, bilmeyen çocuklarla birlikte göndererek, çocuklara yardımcı olmasını tembih ederlermiş. Çocuklar küçük boylardaki bisikletleri sürmesini öğrendikten sonra, büyük bisikletlerden kiralayarak büyük boy bisikletleri de sürmeyi öğrenirlermiş. Büyük boylardaki bisikletlerden ince tekerlekli olanlarına “*ince tekerlekli*” kalın tekerlekli olanlarına ise “*balon tekerlekli*” bisiklet adı verilmiştir. Çocuklar bindikleri bisikletleri çarptıkları veya ona zarar verdikleri zaman, bisikleti başka çocuklar aracılığı ile pısgıletçiye gönderirler ve bir daha da pısgıletçinin semtine uğramazlarmış (3).

5. 5. Cimnastik Kùltürü

Elazığ'da çocuklar eskiden beri sirklerde ve gösteri amaçlı akrobatik jimnastik hareketleri yapmaya hevesli olmuşlardır. Çocuklar, bu tür hareketleri yapmaya “*cambazlık*” adını vermişlerdir. Cambazlık dedikleri ve çocuklar arasında yaygın olarak yapıla gelmiş hareketlerden bazıları şunlardır (3).

- Ağaçların birinden diğerine veya daldan dala geçmek,
- Ağaçların en yüksek tepesine (gıkgılığine) çıkmak,
- Telgraf direklerine tırmanmak,
- Tren rayları üzerinde yürümek,
- Bahçe merdivenlerinin basamakları arasında tırmanmak,
- Amuda kalkmak veya perende (çember) atmak,
- Ağaçların dallarına ayaklarıyla tutunarak aşağıya sarkmak,
- Bisiklet üzerinde çeşitli gösteriler yapmak,
- Bahçe duvarlarının üzerinde yürümek,
- Yatay direklerin üzerinde yürümek,
- Ağacın dallarına tırmanmak suretiyle havuza atlamak,
- Yumuşak zeminli (zibillig (çöplük) gibi) topraklar üzerinde öne elleri yere değdirmeden (öne salto) takla atmak vb. gibi.

Jimnastik ile ilgili çalışmaların il’de uzun yıllar gereken ilgiyi ve katılımı görmediği ve özellikle uzman eğitici, malzeme ve tesis sıkıntısından dolayı yapılamadığı saptanmıştır. Çalışmaların sadece okullarda verilen yetersiz sayıdaki jimnastik derleri ile sınırlı kaldığı ve bu derslerinde birçok okulda malzeme ve çalışma alanı sorunundan dolayı verilemediği gözlenmiştir.

5. 6. Çember Çevirme Kùltürü

Çocuklar arasında çember çevirme oyun ve yarışları sıkça yapılan oyunlardan olmuştur. Elazığ'da çocuklar, yerde çember çevirirken 2 çeşit

emberden yararlanmışlardır. Bunlardan biri, telleri sökülmüş bir bisiklet jantı, diğeri ise, yaklaşık 1-1.5 metre uzunluğunda tel veya yuvarlak demirlerin çember haline getirilmesi ile oluşturulmuş çeşitli çaplardaki çemberlerden oluşmuştur (3).

Çocuklar elde etmiş oldukları bu çemberleri yerde evirirlerken, bisiklet jantlarını bir çubuk parçasıyla rahatlıkla çevirmelerine rağmen, yuvarlak demirli çemberleri rahatlıkla eviremezlermiş. Çünkü bu gibi çemberleri çevirebilmek için biraz üzerinde çalışmaları ve tecrübe kazanmaları gerekirmiş. Bu emberleri yerde çevirebilmek için, hemen hemen çember kalınlığında demir çubuk kullanılmıştır. Demir ubuğun bir ucu “U” harfi biçimine getirilerek bu ucu çemberle temas ettirilerek, demir çubuk vasıtasıyla çember yerde çevrilir çevrilmez hızla ardından koşularak sokaklar dolaşılırmış. Hatta ocuklar bu oyun araçlarıyla birlikte bir araya geldikten sonra aralarında, hız denemesi ile yarış ta yapılmıştır (3). 2005 yılında ise il’deki çember çevirme kültürünün tamamen unutulduğu gözlemlenmiştir.

5. 7. Geleneksel Zihin Oyunları

Elazığ ve yöresinde çocukların bir araya gelerek sportif oyunlar oynamasının yanında, zihinsel yönden de yarışmak amacıyla oyunlar oynanılmıştır. Mesela, ilkokula giden çocuklar bir araya geldikleri bir sırada, çarpım (kerrat) tablosundaki çarpma işlemlerini birbirlerine sorarak hemen cevabının verilmesi gereken oyunlar oynamışlardır. Eğer çocuklardan biri bu işlemlere hemen ve hızlı cevap verecek olursa takdir edilirmiş.

Bazen de, çocuklar birbirlerine hemen akıldan hesaplanmasını istedikleri matematiksel sorular da sorarlarmış. Mesela; 2 Sekiz, 1 Dokuz, 3 Yirmi, 1 otuz kaç eder denilir ve hemen sonuncunun söylemesi istenirmiş.

Elazığ ve yöresinde bu örneklerdeki soru cevap şeklinde matematik oyunlarının yanında geleneksel olarak yıllarca günümüze kadar oynana gelmiş dokuz taş, üç taş, dama oyunları gibi zihin oyunlarında sıkça oynanmıştır (3).

2005 yılında ise bu tür zihinsel oyunların özellikle il merkezinde eskisi kadar yaygın oynanmadığı, oynanan bazı oyunların ise (dokuz taş, üç taş, dama vb.) bilgisayar ortamında oynandığı ve zamanla unutulmaya başladığı gözlenmiştir.

5. 8. Elazığ İli Gençlik ve Spor İl Teşkilatının Tarihsel Gelişimi

1938 yılında 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu ile “*Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü*” kurulmuş (22) ve bu kanunun verdiği yetkiler doğrultusunda illerde bir “*Devlet Kuruluşu*” statüsünde teşkilatlanmaya başlanmasına rağmen, Elazığ İl Teşkilatı 1964 Yılında ilk Müdürün göreve atanmasıyla, resmi olarak hizmete başlayabilmiştir. Bu yıldan önceki dönemlerde Vali veya görevlendirdiği bir devlet memuru, o yıllardaki adıyla “*Beden Terbiyesi Bölge Başkanlığı*” görevini üstlenmiş ve fahri olarak görev yapılmıştır.

03 Kasım 1969 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulmasıyla, bu bakanlığa bağlı olarak hizmet verilmeye başlanmıştır. Daha sonra 14 Aralık 1983 yılında Milli Eğitim ile Gençlik ve Spor Bakanlıklarının birleştirilmesi sonucu, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanmış ve “*Milli Eğitim Gençlik ve Spor İl Başkanlığı*” adını almıştır (13). 28 Mayıs 1986 yılında, 3289 sayılı kanun

hükümleri doğrultusunda yeniden teşkilatlanmış ve adı “*Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü*” olarak değiştirilmiştir. 02 Mart 1989 Tarihinden itibaren “*Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü*” ne bağlı olarak “*Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü*” adıyla il’de hizmet vermektedir.

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü’nün amacı İl’de, Gençlik ve Spor faaliyet ve organizasyonlarını yapmak ve tüm spor dallarının ilgili federasyonların taşra bağlantılarını sağlayabilmektir. Ayrıca, Anayasamızın 58. ve 59. uncu maddeleri gereğince, her yaştaki vatandaşlarımızın bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı yetişmeleri için önlemleri almak, teşvik etmek, yaygınlaştırmak, milli ve uluslararası alanda başarılı sporcu yetiştirmektir.

5. 9. Geçmişten Günümüze Elazığ’daki Spor Kulüpleri

Elazığ’da faaliyet gösteren ilk kulüp 1915 yılında kurulan “*Gençler Birliği*” kulübü olmuştur. Daha sonra 1916 yılında “*Gürbüz Derneği*” ve 1919 yılında “*Elazığ İdman Yurdu*” ve 1926’da “*Türk Ocağı Spor Kolu*” faaliyete geçmiştir. O yıllarda kulüplerde faaliyet gösterilen spor dalları arasında ise futbol, voleybol, jimnastik, güreş, boks, atletizm ve piramit hareketleri adı altında çeşitli sportif hareketler yer almıştır. 1930’lu yıllardan sonra su sporları, kayak, eskrim, atıcılık, dağcılık, basketbol, bilardo ve masa tenisi gibi branşlarda da faaliyet gösterilmeye başlanmış, fakat bazı branşlarda tam anlamıyla faaliyete geçilememiş veya çok kısıtlı olarak yapılabilmektedir. Çalışmalar 1933-35 yılları arasında faaliyete geçmiş olan Halkevi Kapalı Spor Salonu’nda veya belirli yerlerdeki açık alanlarda yapılmıştır.

Spora olan ilginin ve sevginin sürekli olarak artması, spora gönül vermiş kişilerin gayretleri, spora bakış açısı ve spor politikası ve sporda giderek artan rekabet ortamından dolayı faaliyet gösteren kulüp sayısı ve faaliyetler artmıştır. 1970 yılından sonra kulüplerde Uzakdoğu sporları olan judo, karate ve taekwondo, 1980 yılından sonra hentbol ve 1990 yılından sonra da badminton, satranç ve tenis branşlarında faaliyet gösterilmeye başlanmıştır. 2004 yılı itibariyle ilde faaliyet gösteren kulüp sayısı 33 ve faaliyet gösterilen spor dalları arasında; Futbol, basketbol, boks, güreş, hentbol, tenis, atletizm, atıcılık, badminton, masa tenisi, satranç, karate, taekwondo ve voleybol yer almıştır.

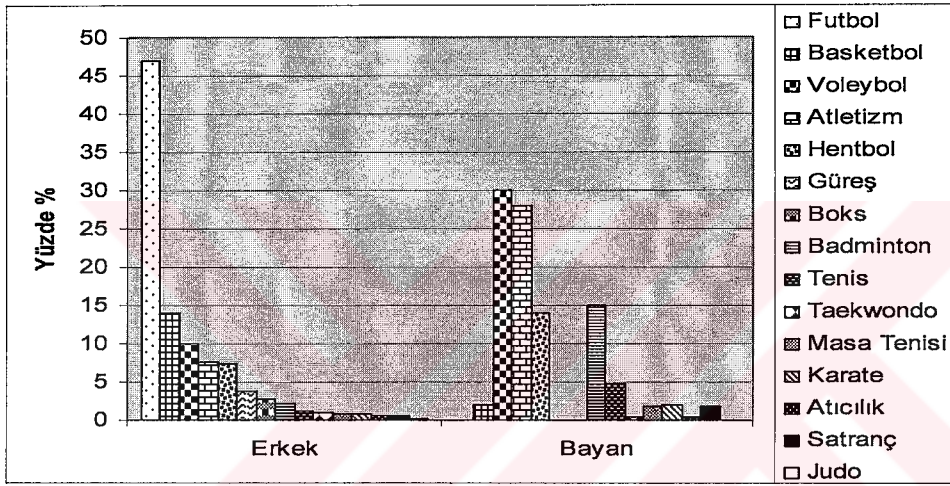
Tablo 3: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ'daki Mevcut Spor Kulüpleri, Faal Olduğu Spor Dalları ve Lisanslı Sporcu Sayılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

KULÜP ADI	BRANŞLAR														VOLLEYBOL
	ATLETİZM	BADMİNTON	BASKETBOL	BOKS	FUTBOL	GÜREŞ	HENTBOL	JUDO-KRASH	KARATE	MASA TENİŞİ	SATRAHÇ	TAEKWONDO	TENİS		
	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	E K E	K
ALACAKAYA BELD. SPOR					32										
ARICAK BELD. SPOR					21										
ATLETİZM İHTİŞAS KULÜBÜ	25	17													
BASKIL ŞAFAK SPOR					23										10
ÇOCUK İSLAHEVİ SPOR					25										68
DSİ SPOR					95										
ELAZIĞ SPOR					120										
ELAZIĞ BELEDİYE SPOR		7	4	17	8	9						8			
ELAZIĞ GENÇLERBİR. SP.					80										
FERROKROM SPOR					80										
FIRAT TEK SPOR			16		45										
FIRAT ÜNİVERSİTESİ SPOR			26		80		33	7							7
GENÇL. VE SPOR İL MÜD.	6	13	14	4	44		50					1			9
GEZİN BELEDİYE SPOR	152	84	37	34		74	60	16	21	8	17	5	1		48
HALKÖYÜ SPOR	4		30		22										58
HANKENDİ BELEDİYE SP					20										34
İŞTİME ENGELLİLER SP					20										17
İŞTİME ENGELLİLER SP					52										
E:Erkek, K:Kız															

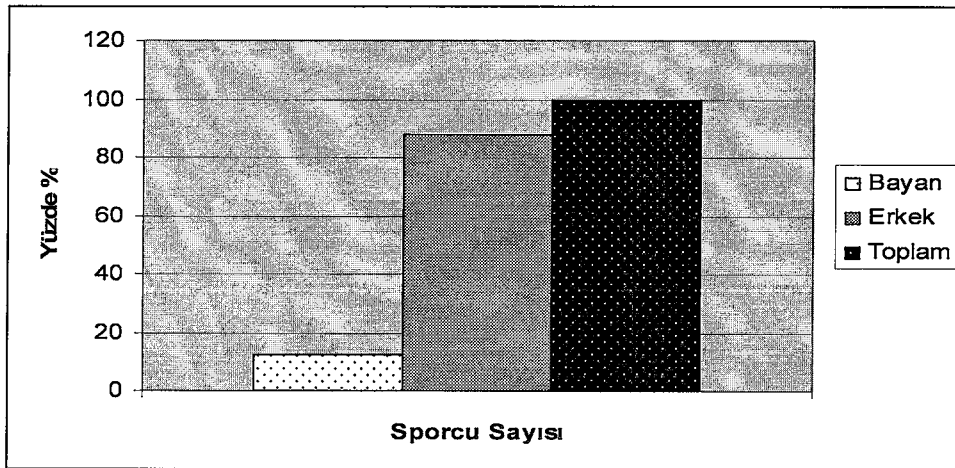
Tablo 3'nün Devamı:

KULÜP ADI	BRANŞLAR															
	ATICILIK		ATLETİZM		BADMİNTON		BASKETBOL		BOKS		FUTBOL		GÜREŞ		HENTBOL	
	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
KAMUSPOR							48				24					
KARAKOÇAN SP											30					
KEBAN TEK SP											24					
KESRİK HİLAL SP								2								
KOVANCILAR SP							12				29				19	
KÖY HİZMET. SP											60					
MADEN SPOR											21					
POLİSGÜCÜ SP	16	2	21	9			82				25		20		68	33
SAĞLIK SPOR							62				25					
SİVRİCE BELE. SP									3		25					
SÜRSÜRÜ SPOR											25					
ŞEKER SPOR											60					
TELEKOM SPOR					3	3			3		87		14			
TENİS İHTİSAS																
YOLSPOR			4				6				90					
YURTBAŞI BEL.											20					
TOPLAM	16	2	212	110	65	58	384	8	81		1304		108		211	56
GENEL TOPLAM	18		322		123		392		81		1304		108		267	
GENEL % (Erkek)	0.6		7.6		2.3		14.0		2.9		47.0		3.9		7.5	
GENEL % (Bayan)	0.5		28.0		15.0		2.0		0		0		0		14.0	
GENEL % (Toplam)	0.6		10.0		3.9		12.0		2.5		41.0		3.4		8.4	
E:Erkek, K:Kız																

Tablo 3'de kulüplerde faaliyet gösteren sporcu sayıları incelendiğinde genel olarak faaliyet gösterilen spor dalları arasında bir paralellik gözleniyor, erkek sporcuların % 41'inin futbol, % 12'sinin basketbol, % 7.6'sının atletizm ve % 10'unun voleybol ile, bayan sporcuların ise % 30'unun voleybol, % 28'inin atletizm, % 15'inin basketbol ve % 14'ünün hentbol (Şekil 6) ile daha fazla ilgilendikleri ve kulüplerde faaliyet gösteren erkek sporcu sayısının bayan sporcu sayısından % 86 daha fazla olduğu gözlenmektedir (Şekil 7).

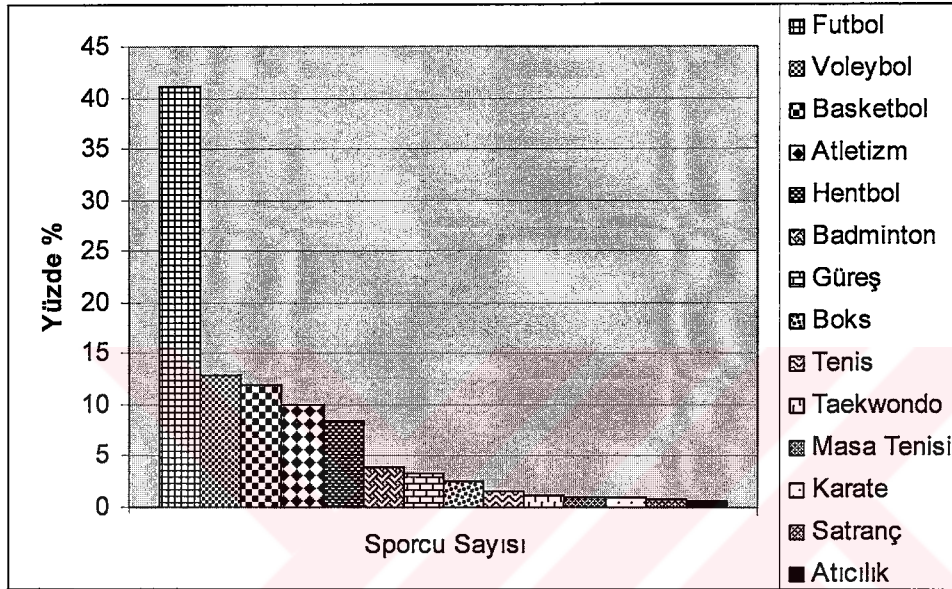

Şekil 6: 2003-2004 Sezonu Sonu Kulüplerde Faaliyet Gösteren Sporcu Sayılarının Branşlara Göre Cinsiyet Dağılımı

Şekil 7: 2003-2004 Sezonu Sonu Kulüplerde Faaliyet Gösteren Sporcu Sayıları

Tablo 3'de kulüplerde faaliyet gösterilen spor dalları incelendiğinde kulüplerin daha çok futbol, voleybol, basketbol ve atletizmde faaliyet gösterdikleri, sporcuların ise % 41'inin futbol, % 13'ünün voleybol, % 12'sinin basketbol ve % 10'unun atletizm (Şekil 8) ile daha fazla ilgilendikleri gözlenmektedir.

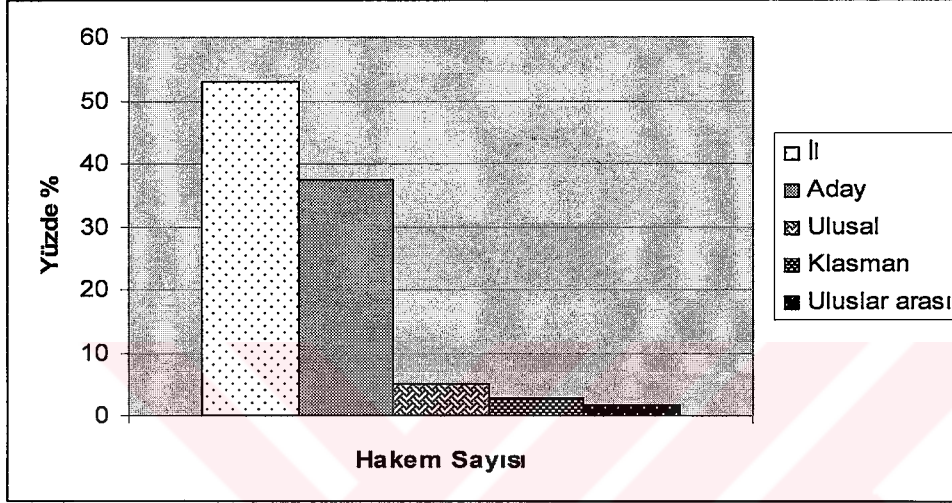

Şekil 8: 2003-2004 Sezonu Sonu Kulüplerde Faaliyet Gösterilen Spor Dallarına Göre Sporcu Sayıları Dağılımı

Tablo 4: 2004 Yılı İtibariyle Branşlarına Göre Elazığ'daki Faal Hakem Sayıları

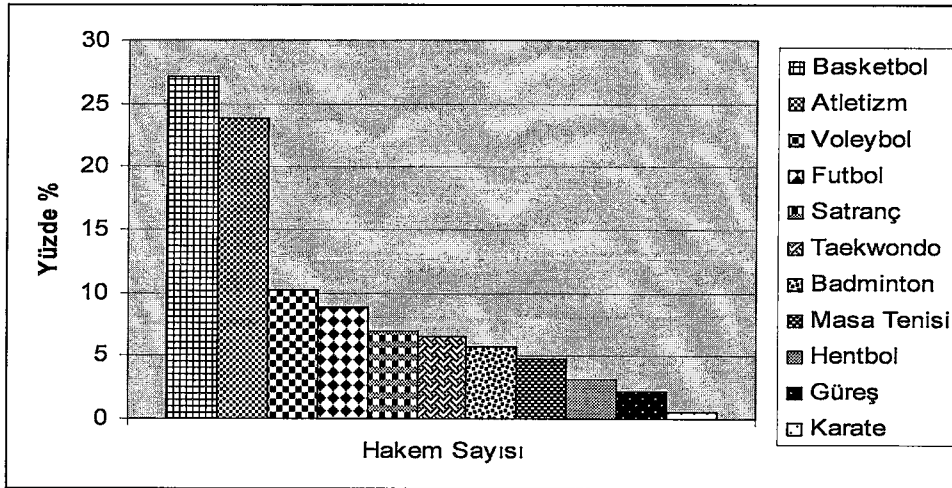
BRANŞLAR	DERECESİ			TOPLAM			
	ULUSLAR ARASI	ULUSAL	KLASMAN (A, B, C)	İL	ADAY	n	%
BASKETBOL			3	34	64	101	27.2
ATLETİZM	6	9		57	17	89	24.0
VOLEYBOL		5		33		38	10.0
FUTBOL			6	27		33	8.9
SATRAŇ				3	23	26	7.0
TAEKWONDO		4		8	12	24	6.5
BADMİNTON				3	18	21	5.7
MASA TENİSİ				18		18	4.8
HENTBOL			2	10		12	3.2
GÜREŞ		1		2	5	8	2.2
KARATE				2		2	0.5
TOPLAM	6	19	11	197	139	372	100
GENEL %	1.6	5.1	2.9	53.0	37.4	-	100

Tablo 4'de Elazığ'da görev yapan hakemlerin dereceleri incelendiğinde hakemlerin % 53'ünün il, % 37,4'ünün aday, % 2,9'unun klasman, % 5,1'inin ulusal ve % 1,6'sının uluslararası (Şekil 9) hakemlik yaptıkları gözleniyor. Ayrıca uluslararası hakemlerin hepsinin ve ulusal hakemlerinde % 50'sinin atletizm dalında görev yaptıkları gözlenmektedir.

Şekil 9: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ'da Görev Yapan Hakemlerin Dereceleri

Tablo 4'de Elazığ'da görev yapan hakemlerin % 27,2'sinin basketbol, % 24'ünün atletizm ve % 10'unun voleybol % 8,9'unun futbol branşında (Şekil 10) daha fazla faal oldukları gözlenmektedir.

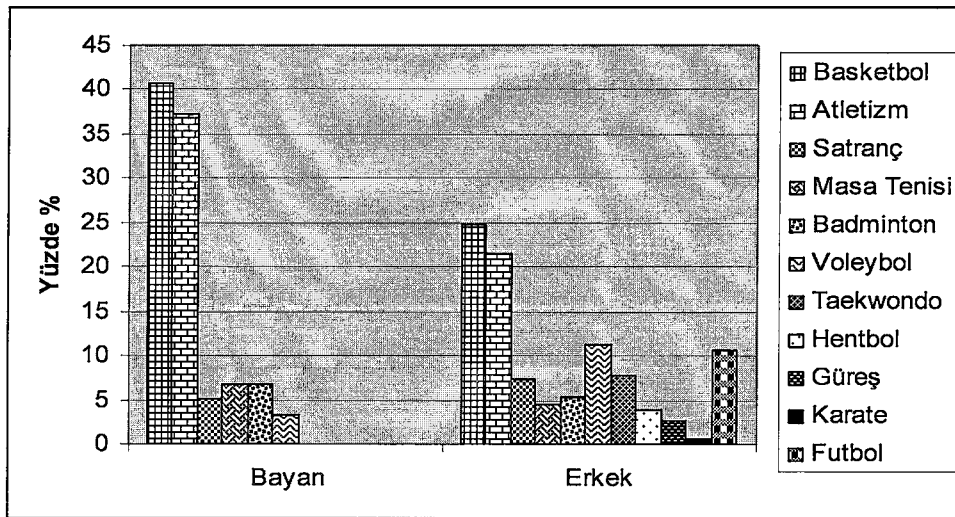

Şekil 10: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ'daki Hakem Sayıları

Tablo 5: Elazığ İlindeki Hakemlerin Cinsiyet Dağılım Tablosu

BRANŞLAR	BAYAN			ERKEK			TOPLAM	
	n	Grp%	Gen %	n	Grp %	Gen %	n	%
ATLETİZM	22	37.3	5.9	67	21.5	18.1	89	24.0
BASKETBOL	24	40.7	6.4	77	24.7	20.8	101	27.2
SATRAŇ	3	5.1	0.8	23	7.4	6.2	26	7.0
TAEKWONDO	-	-	-	24	7.7	6.5	24	6.5
MASA TENİSİ	4	6.8	1.1	14	4.5	3.7	18	4.8
HENTBOL	-	-	-	12	3.8	3.2	12	3.2
VOLEYBOL	2	3.3	0.6	35	11.2	9.5	37	10.0
BADMİNTON	4	6.8	1.1	17	5.4	4.6	21	5.7
GÜREŞ	-	-	-	8	2.6	2.2	8	2.2
KARATE	-	-	-	2	0.6	0.5	2	0.5
FUTBOL	-	-	-	33	10.6	8.9	33	8.9
TOPLAM	59	100	15.9	312	100	84.1	371	100

Tablo 5’de ilde faal olarak görev yapan hakemlerin % 15.9’unu bayanların, % 84.1’ini erkeklerin oluşturduğu ve erkek hakemlerin bayanlardan % 81.1 daha fazla olduğu gözleniyor. Ayrıca erkek ve bayan hakemlerin en çok tercih ettikleri ve görev yaptıkları spor dalları arasında bir paralellik gözlenmektedir. Bayan hakemlerin % 37.3’ü Atletizm ve % 40.7’si Basketbol dalında görev yaparken, erkek hakemlerin % 21.5’i Atletizm ve % 24.7’sinin Basketbol dalında (Şekil 11) görev yapmakta oldukları gözlenmektedir.

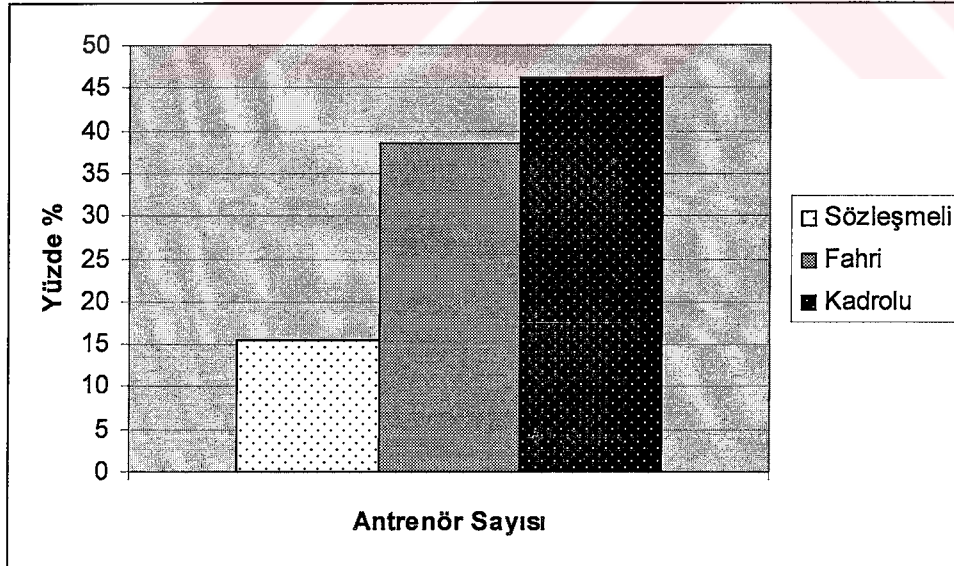
Şekil 11: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ’da Faaliyet Gösteren Hakemlerin Branşlara Göre Cinsiyet Dağılımı

Tablo 6: 2004 Yılı İtibariyle Branşlarına Göre Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Bünyesinde Görevli Antrenör Sayısı

SPOR DALI	KADROLU	SÖZLEŞMELİ	FAHRİ	TOPLAM
ATLETİZM	1	1	-	2
BASKETBOL	1	-	-	1
BOKS	1	-	3	4
BADMİNTON	2	-	-	2
HENTBOL	-	-	1	1
JUDO	-	1	-	1
M.TENİSİ	1	-	-	1
VOLEYBOL	-	-	1	1
TOPLAM	6	2	5	13
GENEL %	46.2	15.4	38.4	100

(Kaynak: Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü)

Tablo 6’da ilde görev yapmakta olan antrenörlerin % 46.2’sinin kadrolu, % 38.4’ünün fahri ve % 15.4’ünün sözleşmeli (Şekil 12) olarak görev yaptıkları, bazı branşlarda kadrolu antrenör olmadığı ve bazı branşlarda da antrenör bulunmadığı gözleniyor. Antrenör sayıları Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesindeki sporcu sayıları ile karşılaştırıldığında yetersiz olduğu gözlenmektedir.

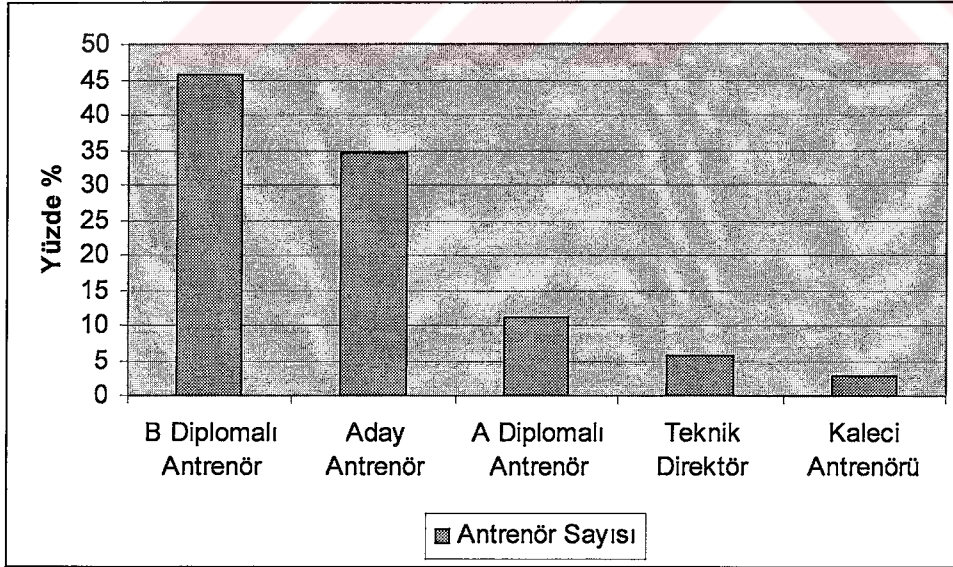

Şekil 12: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Bünyesinde Görevli Antrenör Sayısı

Tablo 7: 2004 Yılı İtibariyle Futbol Branşında Görev Yapan Antrenör Sayısı

DERECE	SPOR DALI	
	FUTBOL	GENEL %
TEKNİK DİREKTÖR	4	5.6
A SINIFI ANTRENÖR	8	11.1
B SINIFI ANTRENÖR	33	45.8
ADAY ANTRENÖR	25	34.7
KALECİ ANTRENÖRÜ	2	2.8
TOPLAM	72	100

Tablo 7’de futbol branşındaki antrenörlerin % 45.8’inin B diplomalı, % 34.7’sinin aday, % 11.1’inin A diplomalı, % 2.8’inin kaleci antrenörü ve % 5.6’sınında teknik direktör (Şekil 13) olarak görev yaptığı ve il genelinde kulüp sayıları ve sporcu sayılarına bakıldığında (kaleci antrenörü hariç) yeterli düzeyde olduğu görülmektedir.

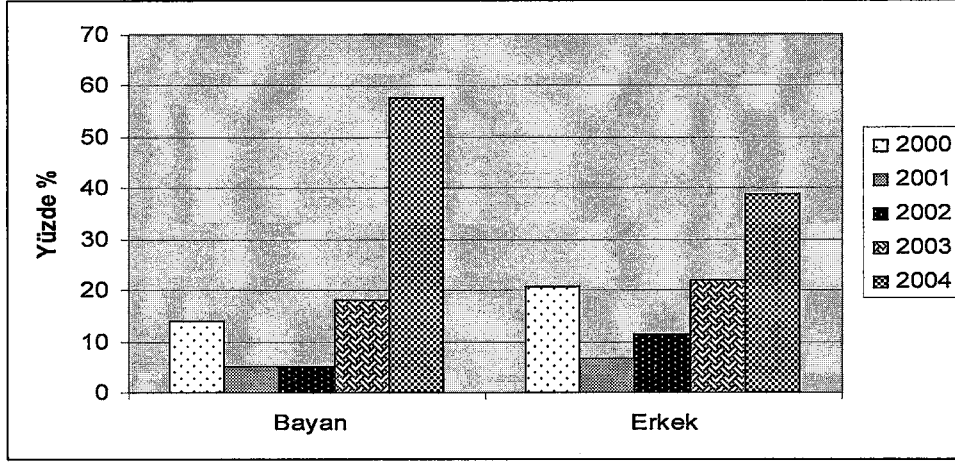
Şekil 13: 2004 Yılı İtibariyle Futbol Branşında Görev Yapan Antrenör Sayılarının Dağılım Grafiği

Tablo 8: Elazığ'da Son Beş Yılın İl Spor Merkezleri Sporcu Sayısı

BRANŞLAR	2000			2001			2002			2003			2004			TOPLAM	
	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	n	%
BASKETBOL	36	96	132	14	29	43	14	47	69	18	71	89	31	99	130	463	21.2
FUTBOL	-	108	108	-	22	22	-	78	78	-	59	59	-	-	-	267	12.2
BADMİNTON	8	20	28	-	2	2	-	18	32	12	18	30	48	75	123	215	9.8
ATLETİZM	5	23	28	9	16	25	9	-	2	28	87	115	-	6	6	176	8.1
BOKS	-	26	26	-	28	28	-	22	22	-	24	24	-	66	66	166	7.6
VOLEYBOL	-	-	-	-	-	-	-	21	41	24	20	44	61	34	71	156	7.1
MASA TENİ.	9	12	21	-	-	-	-	-	2	11	28	39	44	43	87	149	6.8
TAEKWONDO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	91	121	121	5.5
GÜREŞ	-	35	35	-	9	9	-	-	-	-	30	30	-	40	40	114	5.2
HENTBOL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	16	25	29	40	69	94	4.3
HALK OYUNLARI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	38	80	80	3.7
JUDO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	18	32	50	52	2.4
SATRAHÇ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	35	48	48	2.2
TENİS	22	13	35	-	3	3	-	-	-	-	-	-	3	-	3	41	1.9
KARATE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	28	35	35	1.6
CİMNASTİK	-	-	-	7	-	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7	0.4
TOPLAM	80	333	413	30	109	139	30	186	216	102	355	457	326	627	953	2184	100

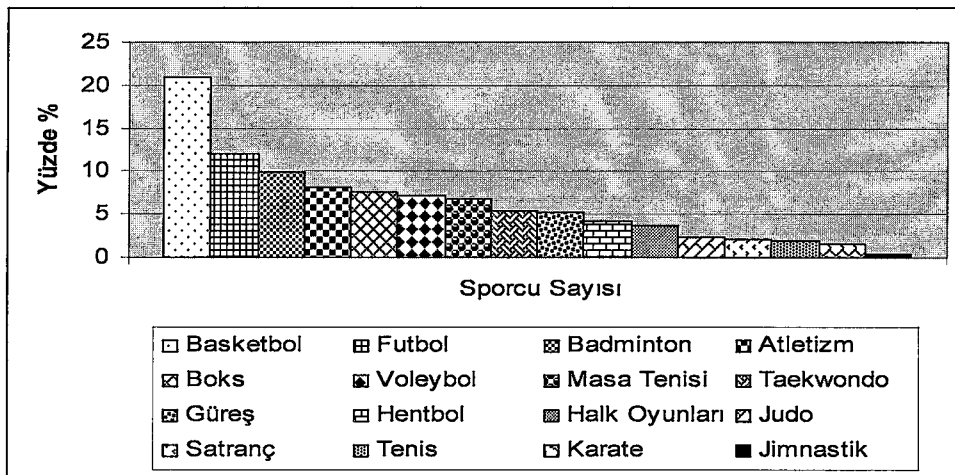
(Kaynak: Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü)

Tablo 8'de İl spor merkezleri sporcu sayıları incelendiğinde bayan sporcu sayısında 2001 yılındaki % 63'lük, erkek sporcu sayısında da % 67'lik bir düşüşten sonra her yıl sürekli artış (Şekil 14) olduğu gözlenmektedir.

Şekil 14: Elazığ'da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Sporcu Sayıları Dağılımı

Tablo 8'de Elazığ'da son 5 yıl içerisinde il spor merkezlerinde faaliyette bulunan spor dalları arasında basketbol'un % 21.2, futbol'un % 12.2 ve badminton'un % 9.8 ile ilk sıralarda yer aldığı gözlenirken, tenis'in % 1.9, karate'nin % 1.6 ve jimnastik'in % 0.4 ile son sıralarda (Şekil 15) yer aldığı gözlenmektedir.

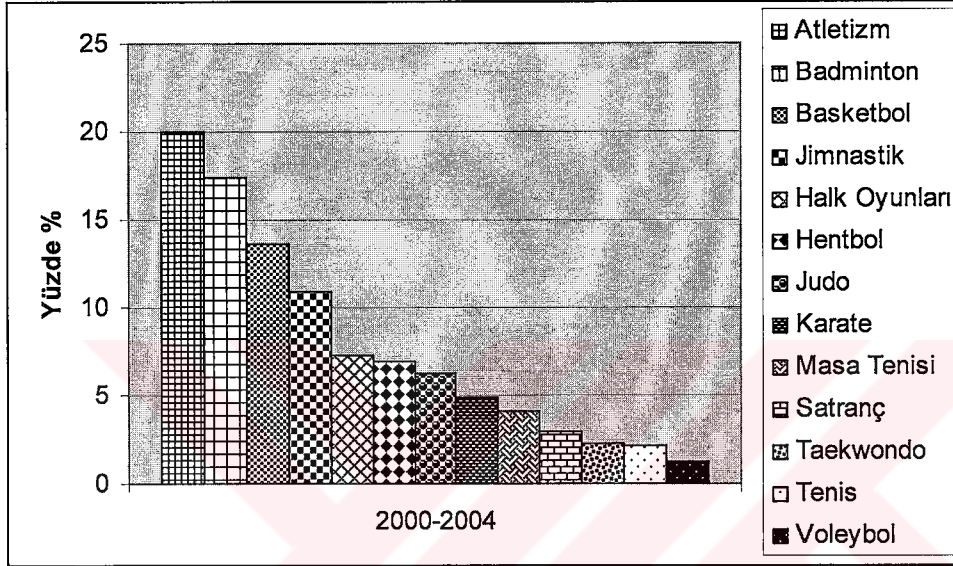

Şekil 15: Elazığ'da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Sporcu Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı

Tablo 9: Elazığ'daki İl Spor Merkezleri Bayan Sporcu Sayılarının Son Beş Yıla Göre Dağılım Tablosu

BRANŞLAR	2000			2001			2002			2003			2004			TOPLAM	
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	%
BASKETBOL	36	45.0	6.0	14	46.7	2.3	22	32.8	3.6	18	17.6	3.0	31	9.5	5.1	121	20.0
VOLEYBOL	-	-	-	-	-	-	20	29.9	3.3	24	23.5	4.0	61	18.7	10.1	105	17.4
BADMİNTON	8	10.0	1.3	-	-	-	14	20.9	2.3	12	11.8	2.0	48	14.7	7.9	82	13.6
MASA TENİSİ	9	11.3	1.5	-	-	-	2	3.0	0.3	11	10.8	1.8	44	13.5	7.3	66	10.9
ATLETİZM	5	6.3	0.8	9	30.0	1.5	2	3.0	0.3	28	27.5	4.6	-	-	-	44	7.3
HALK OYUNLARI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	12.9	6.9	42	6.9
HENTBOL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	8.8	1.5	29	8.9	4.8	38	6.3
TAEKWONDO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	9.2	5.0	30	4.9
TENİS	22	27.4	3.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0.9	0.5	25	4.1
JUDO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	5.5	3.0	18	2.9
CİMNASTİK	-	-	-	7	23.3	1.2	7	10.4	1.2	-	-	-	-	-	-	14	2.3
SATRAHÇ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	4.0	2.1	13	2.2
KARATE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	2.2	1.2	7	1.2
TOPLAM	80	100	13.2	30	100	5.0	67	100	11.0	102	100	16.9	326	100	53.9	605	100

Tablo 9'da son 5 yılın il spor merkezleri bayan sporcu sayıları incelendiğinde bayan sporcuların % 20'sinin basketbol, % 17.4'ünün voleybol ve % 13.6'sının badminton ile daha fazla ilgilenirken, % 1.2'sinin karate, % 2.2'sinin satranç ve % 2.3'ünün ise jimnastik (Şekil 16) ile daha az ilgilendikleri gözlenmektedir.

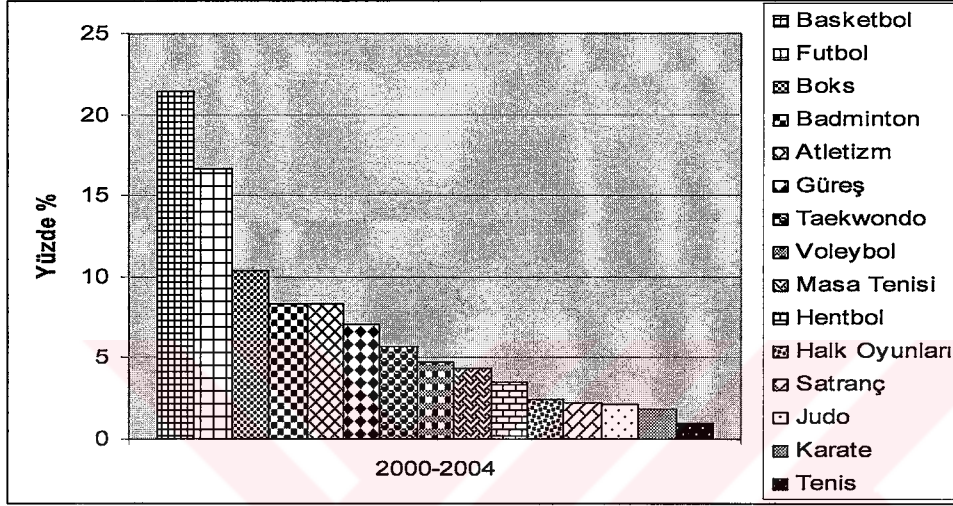

Şekil 16: Elazığ'da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Bayan Sporcu Sayılarının Dağılımı

Tablo 10: Elazığ'daki İl Spor Merkezleri Erkek Sporcu Sayılarının Son Beş Yıla Göre Dağılım Tablosu

BRANŞLAR	2000			2001			2002			2003			2004			TOPLAM	
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	%
BASKETBOL	96	28.8	6.0	29	26.6	1.8	47	25.3	2.9	71	20.0	4.4	99	15.8	6.2	342	21.4
FUTBOL	108	32.4	6.8	22	20.2	1.4	78	41.9	4.9	59	16.6	3.7	-	-	-	267	16.7
BOKS	26	7.8	1.6	28	25.7	1.8	22	11.8	1.4	24	6.8	1.5	66	10.5	4.1	166	10.4
BADMİNTON	20	6.1	1.3	2	1.8	0.1	18	9.7	1.1	18	5.1	1.1	75	12.0	4.7	133	8.3
ATLETİZM	23	6.9	1.4	16	14.7	1.0	-	-	-	87	24.5	5.4	6	0.9	0.4	132	8.3
GÜREŞ	35	10.5	2.2	9	8.3	0.6	-	-	-	30	8.4	1.9	40	6.4	2.5	114	7.1
TAEKWONDO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91	14.5	5.7	91	5.7
VOLEYBOL	-	-	-	-	-	-	21	11.3	1.3	20	5.6	1.3	34	5.3	2.1	75	4.7
MASA TENİSİ	12	3.6	0.8	-	-	-	-	-	-	28	7.9	1.8	43	6.9	2.7	71	4.4
HENTBOL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	4.5	1.0	40	6.4	2.5	56	3.5
HALK OYUNLARI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	6.1	2.4	38	2.4
SATRAHÇ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	5.6	2.2	35	2.2
JUDO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.6	0.1	32	5.1	2.1	34	2.1
KARATE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	4.5	1.8	28	1.8
TENİS	13	3.9	0.8	3	2.7	0.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	1.0
TOPLAM	333	100	20.9	109	100	6.9	186	100	11.6	355	100	22.2	627	100	39.4	1598	100

Tablo 10'da son 5 yılın il spor merkezleri erkek sporcu sayıları incelendiğinde erkek sporcuların % 21.4'ünün basketbol, % 16.7'sinin futbol ve % 10.4'ünün boks ile daha fazla ilgilendikleri bunun yanında % 1'inin tenis, % 1.8'inin karate ve % 2.1'inin ise judo (Şekil 17) ile daha az ilgilendikleri gözlenmektedir.

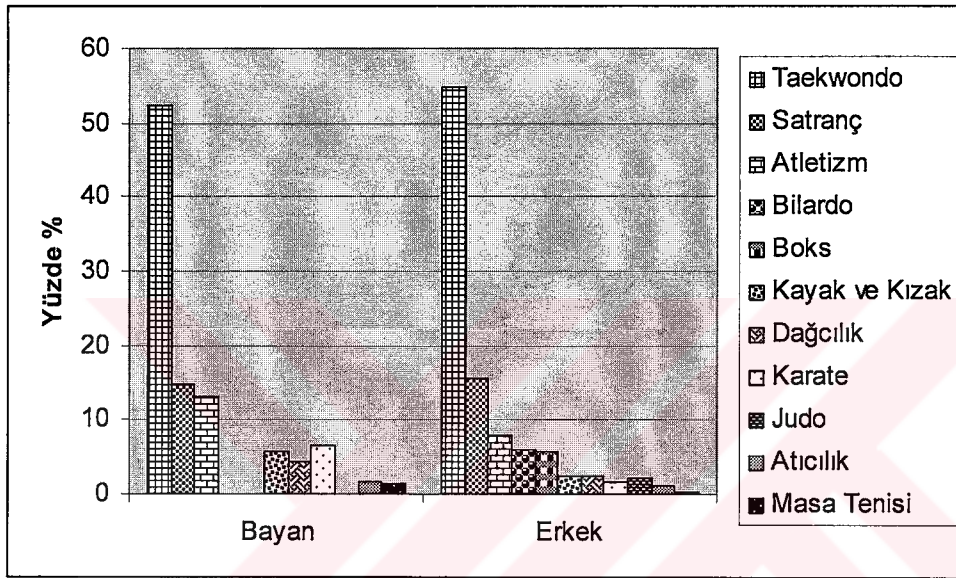

Şekil 17: Elazığ'da Son 5 Yılın İl Spor Merkezleri Erkek Sporcu Sayılarının Dağılımı

Tablo 11: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ'da Ferdi Olarak Yapılan Spor Dalları ve Sporcu Sayılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

BRANŞLAR	BAYAN			ERKEK			TOPLAM	
	n	Grp %	Gen %	n	Grp %	Gen %	n	%
TAEKWONDO	153	52.4	6.4	1159	54.7	48.0	1312	54.4
SATRANÇ	43	14.7	1.8	331	15.6	13.7	374	15.5
ATLETİZM	38	13.0	1.6	165	7.8	6.8	203	8.4
BİLARDO	-	-	-	128	6.0	5.3	128	5.3
BOKS	-	-	-	121	5.7	5.0	121	5.0
KAYAK VE KIZAK	17	5.8	0.7	50	2.4	2.1	67	2.8
DAĞCILIK	13	4.5	0.5	50	2.4	2.1	63	2.6
KARATE	19	6.5	0.8	35	1.6	1.5	54	2.3
JUDO	-	-	-	47	2.2	1.9	47	1.9
ATICILIK	5	1.7	0.2	21	1.0	0.9	26	1.1
MASA TENİSİ	4	1.4	0.2	6	0.3	0.2	10	0.4
GÜREŞ	-	-	-	3	0.1	0.1	3	0.1
VÜCUT GELİŞ.	-	-	-	2	0.1	0.1	2	0.1
BİSİKLET	-	-	-	1	0.1	0.1	1	0.1
TOPLAM	292	100	12.2	2119	100	87.8	2411	100

Tablo 11'de 2004 yılı itibariyle Elazığ'da ferdi olarak yapılan spor dallarında erkek ve bayan sporcular arasında bir paralellik gözleniyor, erkek sporcuların % 54.7'si taekwondo, % 15.6'sı satranç ve % 7.8'i atletizm ile, bayan sporcuların % 52.4'ü taekwondo, % 14.7'si satranç ve % 13'ünün atletizm (Şekil 18) ile ilgilendikleri gözlenmektedir.

Şekil 18: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ'da Ferdi Olarak Yapılan Spor Dallarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 12: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Sporcu Sayıları

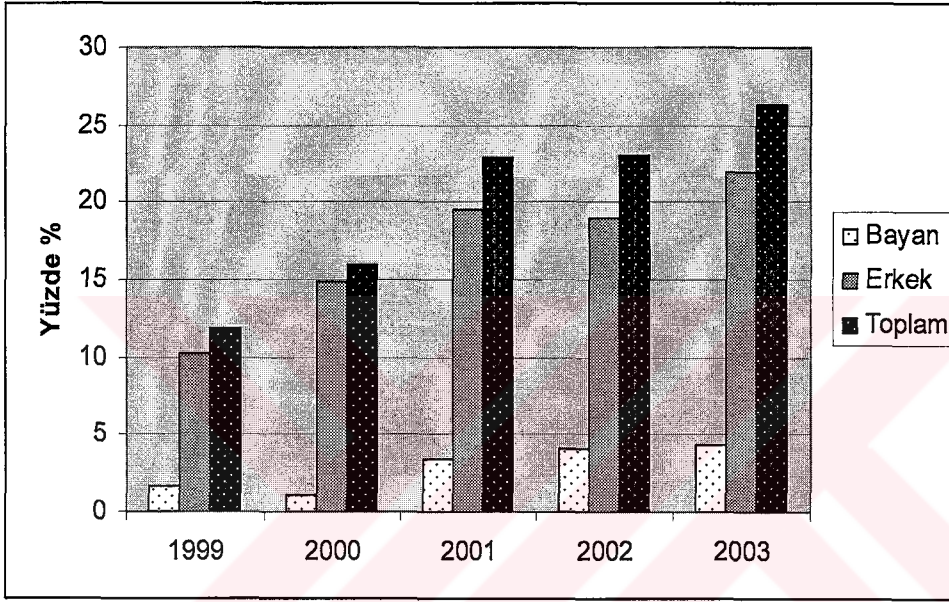
BRANŞLAR	1999			2000			2001			2002			2003		
	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.
ATLETİZM	9	35	44	1	57	58	25	53	78	26	42	68	9	25	34
ATICILIK	--	--	--	1	5	6	2	2	4	1	11	12	1	11	12
BADMINTON	11	16	27	18	29	47	20	24	44	22	21	43	10	12	22
BASKETBOL	--	--	--	--	62	62	--	96	96	--	123	123	5	82	87
BİLARDO	--	27	27	--	26	26	--	18	18	--	66	66	--	66	66
BOKS	--	24	24	--	21	21	--	51	51	--	58	58	--	38	38
DAĞCILIK	--	4	4	1	10	11	--	7	7	--	1	1	2	12	14
İŞT. ENGELLİLER	--	25	25	--	35	35	--	34	34	--	32	32	--	--	--
GÜREŞ	--	8	8	--	38	38	--	34	34	--	--	--	--	15	15
HENTBOL	--	2	2	--	20	20	--	22	22	11	65	76	10	61	71
İZCİLİK	--	--	--	--	34	34	--	19	19	--	25	25	18	39	57
MASA TENİSİ	4	5	9	8	14	22	12	14	26	4	9	13	--	2	2
KARATE	--	6	6	--	6	6	27	32	59	24	41	65	--	10	10
KAYAK	--	--	--	--	4	4	5	28	33	1	12	13	--	--	--
SATRAŇ	2	7	9	--	10	10	7	20	27	14	68	82	44	230	274
TAEKWONDO	47	270	317	23	210	233	38	309	347	6	66	72	22	262	284
TENİS	--	--	--	1	12	13	14	22	36	15	28	43	7	--	7
VOLEYBOL	--	23	23	--	65	65	--	82	82	60	176	236	70	108	178
T O P L A M	73	452	525	53	658	711	150	867	1017	184	844	1028	198	973	1171

(Kaynak: Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü)

Tablo 12-A: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Sporcu Sayılarının Yüzde Dağılımı

Cinsiyet	1999			2000			2001			2002			2003			Toplam	
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	%
Kız	73	13.9	1.6	53	7.5	1.1	150	14.7	3.4	184	17.9	4.1	198	16.9	4.4	658	14.8
Erkek	452	86.1	10.2	658	92.5	14.8	867	85.3	19.5	844	82.1	19.0	973	83.1	21.9	3794	85.2
Toplam	525	100	11.8	711	100	15.9	1017	100	22.9	1028	100	23.1	1171	100	26.3	4452	100

Tablo 12-A'da 1999-2003 yılları arasındaki faal erkek ve bayan sporcu sayıları incelendiğinde, erkek sporcu sayılarının bayan sporculardan % 82.7 daha fazla olduğu gözleniyor, bunun yanında sporcu sayılarında, 2000 yılında bayan sporcu sayısındaki % 27.4'lük ve 2002 yılındaki erkek sporcu sayısındaki % 2.7'lik düşüş dışında sürekli bir artış (Şekil 19) gözlenmektedir.

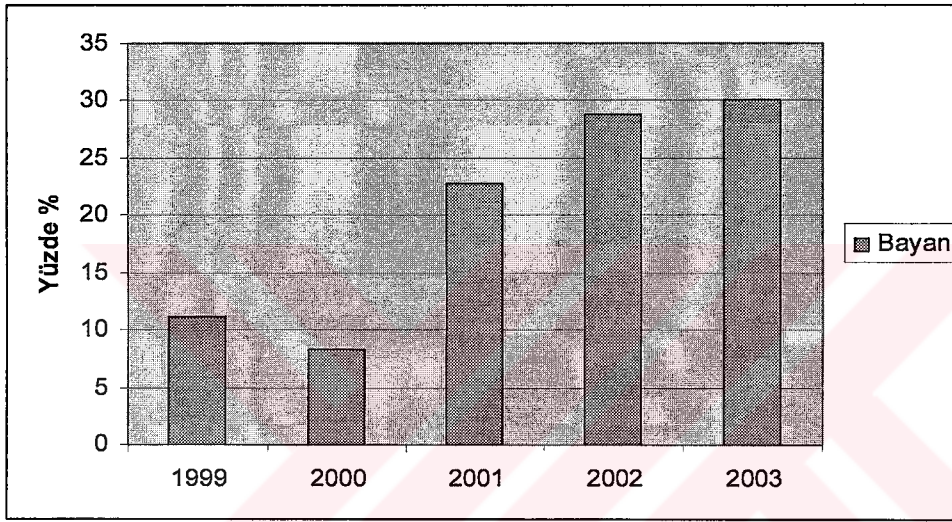

Şekil 19: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Sporcu Sayılarının Dağılımı

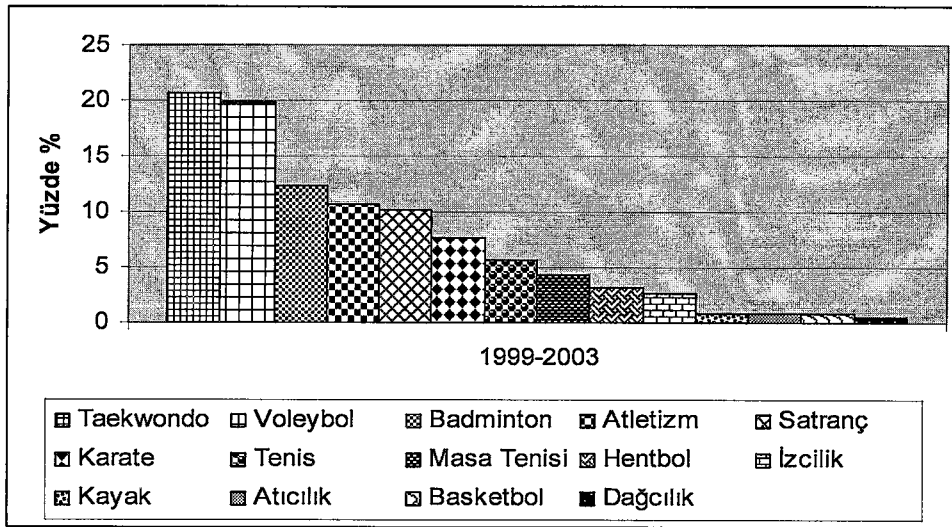
Tablo 13: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Bayan Sporcu Sayıları Dağılımı

Branşlar	1999			2000			2001			2002			2003			Toplam	
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	%
TAEKWONDO	47	64.4	7.1	23	43.3	3.5	38	25.3	5.8	6	3.3	0.9	22	11.1	3.3	136	20.7
VOLEYBOL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	32.6	9.1	70	35.3	10.6	130	19.8
BADMINTON	11	15.1	1.7	18	34.0	2.7	20	13.4	3.0	22	12.0	3.3	10	5.1	1.5	81	12.3
ATLETİZM	9	12.3	1.4	1	1.9	0.2	25	16.7	3.8	26	14.1	3.9	9	4.6	1.4	70	10.6
SATRANÇ	2	2.7	0.3	-	-	-	7	4.7	1.1	14	7.6	2.1	44	22.2	6.7	67	10.2
KARATE	-	-	-	-	-	-	27	18.0	4.1	24	13.0	3.5	-	-	-	51	7.6
TENİS	-	-	-	1	1.9	0.2	14	9.3	2.1	15	8.2	2.3	7	3.5	1.1	37	5.6
MASA TENİSİ	4	5.5	0.6	8	15.1	1.2	12	8.0	1.8	4	2.2	0.6	-	-	-	28	4.3
HENTBOL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	6.0	1.7	10	5.1	1.5	21	3.2
İZCİLİK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	9.1	2.7	18	2.7
KAYAK	-	-	-	-	-	-	5	3.3	0.8	1	0.5	0.2	-	-	-	6	0.9
ATICILIK	-	-	-	1	1.9	0.2	2	1.3	0.3	1	0.5	0.2	1	0.5	0.2	5	0.8
BASKETBOL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2.5	0.8	5	0.8
DAĞCILIK	-	-	-	1	1.9	0.2	-	-	-	-	-	-	2	1.0	0.3	3	0.5
T O P L A M	73	100	11.1	53	100	8.2	150	100	22.8	184	100	28.8	198	100	30.1	658	100

Tablo 13'de faal bayan sporcu sayılarında 2000 yılında 1999 yılına göre % 27.4'lük bir düşüş, sonraki yıllarda ise ortalama % 30.1'lik bir artış ve en fazla artışın ise % 64.7'lik bir artışla 2001 yılında meydana geldiği (Şekil 20) ve bayan sporcuların % 20.7'sinin taekwondo, % 19.8'inin voleybol, % 12.3'ünün badminton ve % 10.6'sının ise daha çok atletizm (Şekil 21) ile ilgilendiği gözlenmektedir.

Şekil 20: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Bayan Sporcu Sayılarının Dağılımı

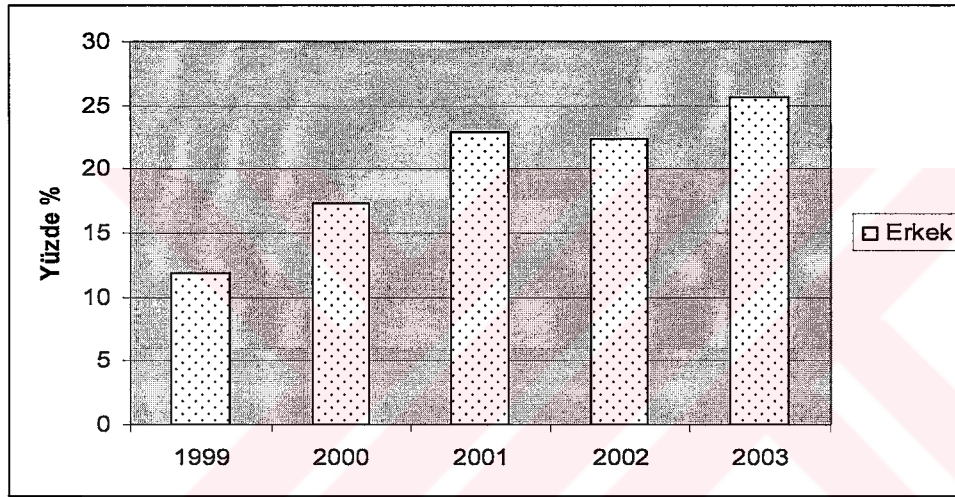

Şekil 21: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Bayan Sporcu Sayıları ve Spor Dalları

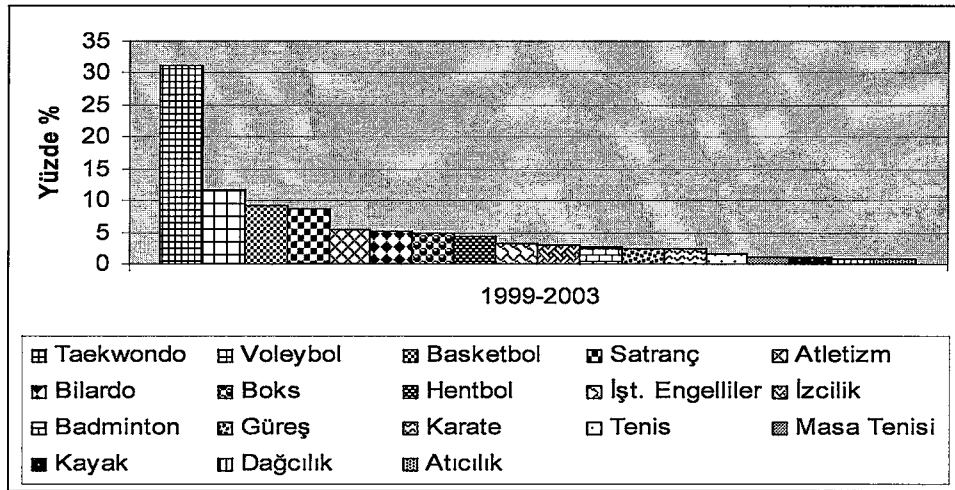
Tablo 14: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Erkek Sporcu Sayıları Dağılımı

Branşlar	1999			2000			2001			2002			2003			Toplam	
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	%
TAEKWONDO	270	59.7	6.9	210	31.9	5.4	309	35.6	7.9	66	7.8	1.7	262	26.9	6.7	1217	31.3
VOLEYBOL	23	5.1	0.6	65	9.9	1.7	82	9.6	2.1	176	20.9	4.5	108	11.1	2.8	454	11.7
BASKETBOL	--	-	-	62	9.4	1.6	96	11.1	2.5	123	14.6	3.2	82	8.4	2.1	363	9.3
SATRAŇ	7	1.6	0.2	10	1.5	0.3	20	2.3	0.5	68	8.1	1.8	230	23.6	5.9	335	8.6
ATLETİZM	35	7.7	0.9	57	8.7	1.5	53	6.1	1.4	42	4.9	1.1	25	2.6	0.6	212	5.5
BİLARDO	27	6.0	0.7	26	4.0	0.7	18	2.1	0.5	66	7.8	1.7	66	6.8	1.7	203	5.2
BOKS	24	5.3	0.6	21	3.2	0.5	51	5.9	1.3	58	6.9	1.5	38	3.9	0.9	192	4.9
HENTBOL	2	0.4	0.1	20	3.0	0.5	22	2.5	0.6	65	7.7	1.7	61	6.3	1.6	170	4.4
İŞT. ENGELLİLER	25	5.5	0.6	35	5.3	0.9	34	3.9	0.9	32	3.8	0.8	--	-	-	123	3.2
İZCİLİK	--	-	-	34	5.2	0.9	19	2.2	0.5	25	2.9	0.6	39	4.0	1.0	117	3.0
BADMİNTON	16	3.6	0.4	29	4.4	0.8	24	2.8	0.6	21	2.5	0.5	12	1.3	0.3	102	2.6
GÜREŞ	8	1.8	0.2	38	5.8	1.0	34	3.9	0.9	--	-	-	15	1.5	0.4	95	2.4
KARATE	6	1.3	0.2	6	0.9	0.2	32	3.7	0.8	41	4.9	1.1	10	1.0	0.3	95	2.4
TENİS	--	-	-	12	1.8	0.3	22	2.5	0.6	28	3.3	0.7	--	-	-	62	1.6
MASA TENİSİ	5	1.1	0.1	14	2.1	0.4	14	1.6	0.4	9	1.1	0.2	2	0.2	0.1	44	1.1
KAYAK	--	-	-	4	0.6	0.1	28	3.2	0.7	12	1.4	0.3	--	-	-	44	1.1
DAĞCILIK	4	0.9	0.1	10	1.5	0.3	7	0.8	0.2	1	0.1	0.0	12	1.3	0.3	34	0.9
ATICILIK	--	-	-	5	0.8	0.1	2	0.2	0.1	11	1.3	0.3	11	1.1	0.3	29	0.8
T O P L A M	452	100	11.6	658	100	16.2	867	100	22.5	844	100	21.7	973	100	25.0	3891	100

Tablo 14'de faal erkek sporcu sayılarında 1999 yılından sonra ilk iki yıl ortalama % 27.7'lik bir artış, 2002 yılında % 2.7'lik bir düşüş ve 2003 yılında ise tekrar % 13.3'lük bir artış (Şekil 22) olduğu ve faal erkek sporcuların % 31.3'ünün taekwondo, % 11.7'sinin voleybol, % 9.3'ünün basketbol ve % 8.6'sının daha çok satranç (Şekil 23) ile ilgilendiği gözleniyor. Ayrıca erkek ve bayan sporcuların en fazla ilgilendikleri ilk iki spor dalları arasında paralellik gözlenmektedir.

Şekil 22: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Erkek Sporcu Sayıları Dağılımı

Şekil 23: 1999-2003 Yılları Arasındaki Faal Erkek Sporcu Sayıları ve Spor Dalları

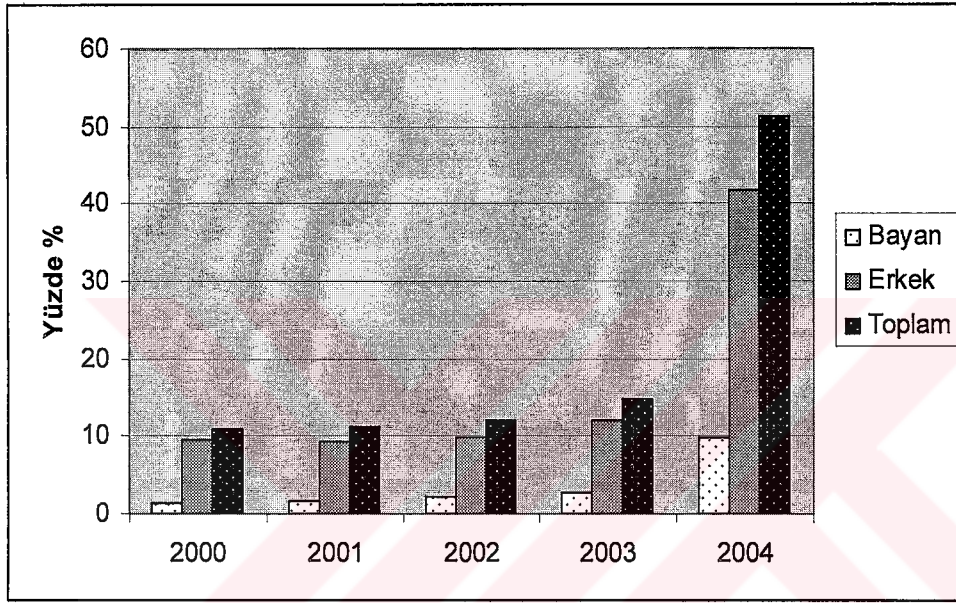
Tablo 15: Son 5 Yıllın Lisanslı Sporcu Sayılarının Branşlara Göre Yıllık Dağılımı

Branşlar	2000			2001			2002			2003			2004		
	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.	Kız	Erk.	Top.
Atletizm	1	57	58	25	53	78	26	42	68	9	25	34	149	378	527
Atıcılık	1	5	6	2	2	4	1	11	12	1	11	12	7	36	43
Badminton	18	29	47	20	24	44	22	21	43	10	12	22	58	65	123
Basketbol	-	62	62	-	96	96	-	123	123	5	33	38	8	388	396
Bilardo	-	26	26	-	18	18	-	66	66	-	66	66	0	128	128
Bisiklet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Boks	-	21	21	-	51	51	-	58	58	-	38	38	0	203	203
Dağcılık	1	10	11	-	7	7	-	1	1	2	12	14	13	50	63
İşt. Engelliler	-	35	35	-	34	34	-	32	32	-	-	-	-	52	52
Güreş	-	38	38	-	34	34	-	-	-	-	15	15	-	111	111
Hentbol	-	20	20	-	22	22	11	65	76	10	61	71	56	245	301
İzcilik	-	34	34	-	19	19	-	25	25	18	39	57	-	-	-
Judo- Kurash, Aikido	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	54
Masa Tenisi	8	14	22	12	14	26	4	9	13	-	2	2	11	27	38
Karate	-	6	6	27	32	59	24	41	65	-	9	9	27	56	83
Kayak	-	4	4	5	28	33	1	12	13	-	-	-	17	50	67
Satranç	-	10	10	7	20	27	14	68	82	44	230	274	50	348	398
Taekwondo	23	210	233	38	309	347	6	66	72	22	262	284	156	1203	1359
Tenis	1	12	13	14	22	36	15	28	43	7	19	26	7	33	52
Voleybol	-	65	65	-	82	82	60	176	236	52	82	134	126	274	400
Vücut Geliş. Fitness	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Toplam	53	658	711	150	867	1017	184	844	1028	180	897	1077	697	3704	4401
İl Spor Merkezleri	80	333	413	30	109	139	30	186	216	102	355	457	326	627	953
Genel Toplam	133	991	1124	180	976	1156	214	1030	1244	282	1252	1534	1023	4331	5354

Tablo 15-A: Son 5 Yıllın Lisanslı Sporcu Sayılarının Yıllara Göre Yüzde Dağılımı

Cinsiyet	2000			2001			2002			2003			2004			Toplam
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n
Kız	133	11.8	1.3	180	15.6	1.7	214	17.2	2.1	282	18.4	2.7	1023	19.1	9.8	1832
Erkek	991	88.2	9.5	976	84.4	9.4	1030	82.8	9.8	1252	81.6	12.1	4331	80.9	41.6	8580
Toplam	1124	100	10.8	1156	100	11.1	1244	100	11.9	1534	100	14.8	5354	100	51.4	10412

Tablo 15-A'da son 5 yıldaki lisanslı kız ve erkek sporcuların 2000 yılında % 10.8'lik, 2001 yılında % 11.1'lik, 2002 yılında % 11.9'luk, 2003 yılında % 14.8'lik ve 2004 yılında ise % 51.4'lük dilimde yer aldıkları, en fazla artışın 2004 yılında ve bir önceki yıla oranla % 71.3'lük bir artış (Şekil 24) olduğu gözlenmektedir.

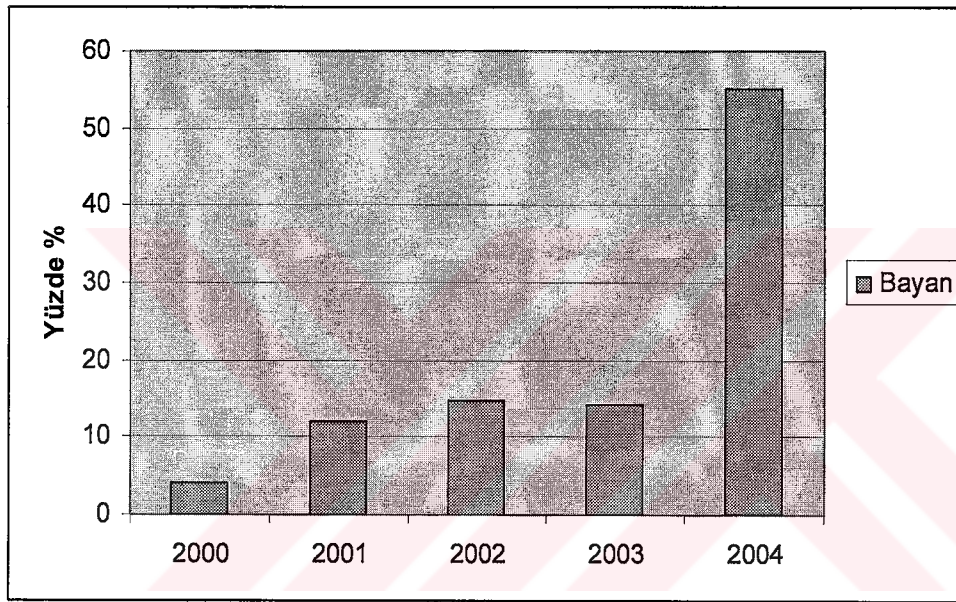

Şekil 24: Elazığ'da Son 5 Yılın Lisanslı Sporcu Sayıları

Tablo 16: Son 5 Yılın Lisanslı Bayan Sporcu Sayılarının Spor Branşlarına Göre Dağılımı

Branşlar	2000			2001			2002			2003			2004			Toplam		
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	%	%
Taekwondo	23	43.3	1.8	38	25.3	3.0	6	3.3	0.5	22	12.2	1.7	156	22.4	12.3	245	19.4	19.4
Voleybol	-	-	-	-	-	-	60	32.6	4.7	52	28.9	4.1	126	18.1	10.0	238	18.8	18.8
Atletizm	1	1.9	0.1	25	16.7	2.0	26	14.1	2.1	9	5.0	0.7	149	21.4	11.8	210	16.6	16.6
Badminton	18	34.0	1.4	20	13.3	1.6	22	12.0	1.7	10	5.6	0.8	58	8.3	4.6	128	10.1	10.1
Satranç	-	-	-	7	4.8	0.6	14	7.6	1.1	44	24.4	3.5	50	7.2	4.0	115	9.1	9.1
Karate	-	-	-	27	18.0	2.1	24	13.0	1.9	-	-	-	27	3.9	2.1	78	6.2	6.2
Hentbol	-	-	-	-	-	-	11	6.0	0.9	10	5.6	0.8	56	8.0	4.4	77	6.1	6.1
Tenis	1	1.9	0.1	14	9.3	1.1	15	8.2	1.2	7	3.9	0.5	19	2.7	1.5	56	4.4	4.4
Masa Tenisi	8	15.1	0.6	12	8.0	0.9	4	2.2	0.3	-	-	-	11	1.6	0.9	35	2.8	2.8
Kayak	-	-	-	5	3.3	0.4	1	0.5	0.1	-	-	-	17	2.4	1.3	23	1.8	1.8
İzcilik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	10.0	1.4	-	-	-	18	1.4	1.4
Dağcılık	1	1.9	0.1	-	-	-	-	-	-	2	1.1	0.2	13	1.9	1.0	16	1.3	1.3
Basketbol	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2.8	0.4	8	1.1	0.6	13	1.0	1.0
Atıcılık	1	1.9	0.1	2	1.3	0.2	1	0.5	0.1	1	0.5	0.1	7	1.0	0.6	12	1.0	1.0
Toplam	53	100	4.2	150	100	11.9	184	100	14.6	180	100	14.2	697	100	55.1	1264	100	100

Tablo 16'da son 5 yıldaki lisanslı kız sporcuların 2000 yılında % 4.2'lik, 2001 yılında % 11.9'luk, 2002 yılında % 14.6'lık, 2003 yılında % 14.2'lik ve 2004 yılında ise % 55.1'lik dilimde yer aldıkları, sporcu sayısında 2001 yılında % 64.7'lik, 2002 yılında % 18.5'lik bir artış, 2003 yılında % 2.2'lik bir düşüş ve 2004 yılında bir önceki yıla oranla % 74.2'lik bir artış (Şekil 25) olduğu gözlenmektedir.

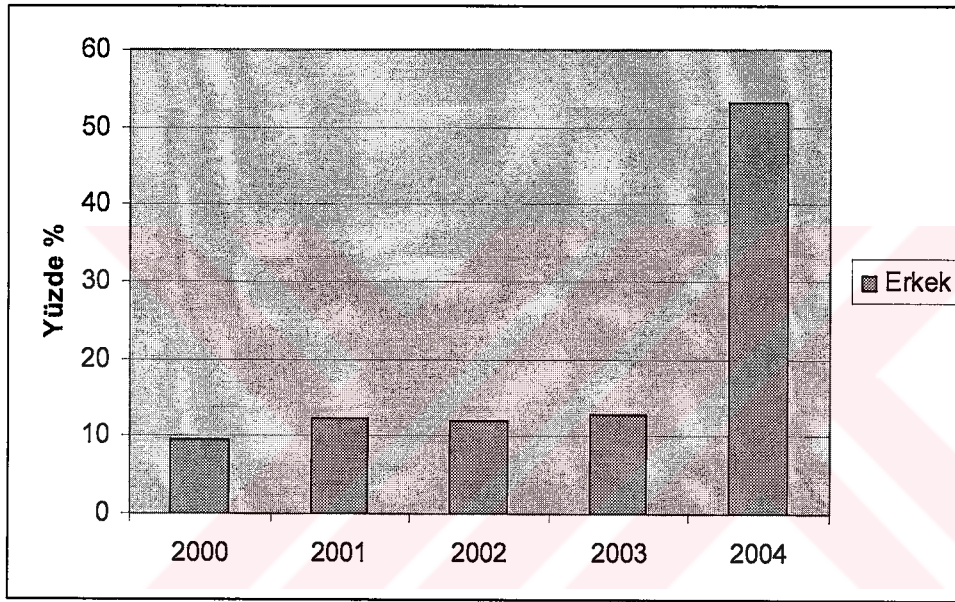

Şekil 25: Son 5 Yılın Lisanslı Bayan Sporcu Sayıları Dağılımı

Tablo 17: Son 5 Yılın Lisanslı Erkek Sporcu Sayılarının Spor Branşlarına Göre Dağılımı

Branşlar	2000			2001			2002			2003			2004			Toplam		
	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	Grup %	Genel %	n	%	%
Taekwondo	210	31.9	3.0	309	35.6	4.4	66	7.8	0.9	262	29.2	3.7	1203	32.5	17.3	2050	29.4	
Basketbol	62	9.4	0.9	96	11.1	1.4	123	14.6	1.8	33	3.7	0.5	388	10.5	5.6	702	10.1	
Voleybol	65	9.9	0.9	82	9.5	1.2	176	20.9	2.5	82	9.2	1.2	274	7.4	3.9	679	9.7	
Satranç	10	1.5	0.1	20	2.3	0.3	68	8.1	1.0	230	25.6	3.3	348	9.4	5.0	676	9.7	
Atletizm	57	8.7	0.8	53	6.1	0.8	42	4.9	0.6	25	2.8	0.4	378	10.2	5.4	555	7.9	
Hentbol	20	3.0	0.3	22	2.5	0.3	65	7.7	0.9	61	6.8	0.9	245	6.6	3.5	413	5.9	
Boks	21	3.2	0.3	51	5.9	0.7	58	6.9	0.8	38	4.2	0.5	203	5.5	2.9	371	5.3	
Bilardo	26	4.0	0.4	18	2.1	0.3	66	7.8	0.9	66	7.4	0.9	128	3.5	1.8	304	4.4	
Güreş	38	5.8	0.5	34	3.9	0.5	-	-	-	15	1.7	0.2	111	3.0	1.6	198	2.8	
İşt. Engelliler	35	5.3	0.5	34	3.9	0.5	32	3.8	0.5	-	-	-	52	1.4	0.8	153	2.2	
Badminton	29	4.4	0.4	24	2.8	0.3	21	2.5	0.3	12	1.3	0.2	65	1.7	0.9	151	2.2	
Karate	6	0.9	0.1	32	3.7	0.5	41	4.9	0.6	9	1.0	0.1	56	1.5	0.8	144	2.1	
İzcilik	34	5.2	0.5	19	2.2	0.3	25	2.9	0.4	39	4.4	0.6	-	-	-	117	1.7	
Tenis	12	1.8	0.2	22	2.5	0.3	28	3.3	0.4	-	-	-	33	0.9	0.5	95	1.4	
Kayak	4	0.6	0.1	28	3.2	0.4	12	1.4	0.2	-	-	-	50	1.3	0.7	94	1.4	
Dağcılık	10	1.5	0.1	7	0.8	0.1	1	0.1	0.0	12	1.3	0.2	50	1.3	0.7	80	1.2	
Masa Tenisi	14	2.1	0.2	14	1.6	0.2	9	1.1	0.1	2	0.2	0.0	27	0.7	0.4	66	0.9	
Atıcılık	5	0.8	0.1	2	0.3	0.0	11	1.3	0.2	11	1.2	0.2	36	1.0	0.5	65	0.9	
Judo- Kurash	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	1.5	0.8	54	0.8	
Vücut Geliş. Fitness	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.1	0.0	2	0.0	
Bisiklet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.0	0.0	1	0.0	
Toplam	658	100	9.4	867	100	12.5	844	100	12.1	897	100	12.9	3704	100	53.1	6970	53.1	100

Tablo 17'de son 5 yıldaki lisanslı erkek sporcuların 2000 yılında % 9.4'lük, 2001 yılında % 12.5'lik, 2002 yılında % 12.1'lik, 2003 yılında % 12.9'luk ve 2004 yılında ise % 53.1'lik dilimde yer aldıkları, sporcu sayılarında 2001 yılında % 24.1'lik artış, 2002 yılında % 2.7'lik düşüş, 2003 yılında % 5.9'luk ve 2004 yılında bir önceki yıla oranla % 75.8'lik bir artış (Şekil 26) olduğu gözlenmektedir.

Şekil 26: Son 5 Yılın Lisanslı Erkek Sporcu Sayıları Dağılımı

5. 10. Elazığ İlinde Kapalı Spor Salonuna Sahip Okullar

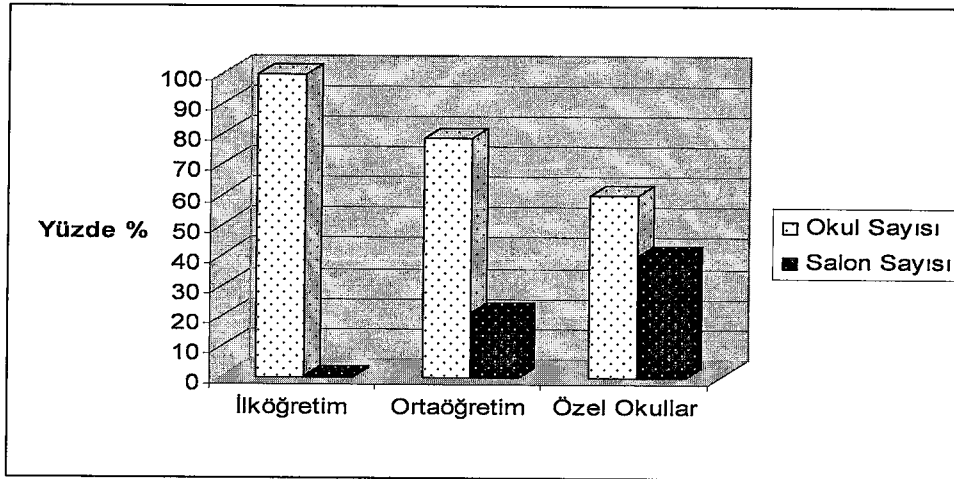
Tablo 18: Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Kapalı Spor Salonları

OKULUN ADI	KAPASİTESİ
1. BALAKGAZİ LİSESİ	200
2. 75. YIL İ.M.K.B. Y.İ.B.O.	400
3. HULUSİ SAYIN LİSESİ	150
4. MEHMET AKİF ERSOY LİSESİ	200
5. ANADOLU LİSESİ	400
6. ANADOLU TİCARET LİSESİ	Seyircisiz
7. ELAZIĞ ANADOLU TEKNİK VE ENDÜSTRİ MESLEK LİS.	Seyircisiz
8. GAZİ ANADOLU TEKNİK VE ENDÜSTRİ MESLEK LİS.	250
9. ATATÜRK LİSESİ	Seyircisiz
10. ELAZIĞ LİSESİ	250
11. KARŞIYAKA LİSESİ	250
12. ÖZEL YAVUZ SELİM VE M. SABUNCU OKULLARI	Seyircisiz
13. ÖZEL BİLGEM KOLEJİ	120
14. ÖZEL HARPUT KOLEJİ	Seyircisiz
15. PALU Y.İ.B.O.	150
16. PALU METEM	Seyircisiz

Tablo 19'da Elazığ'da mevcut okul sayıları ve spor salonları sayısı karşılaştırıldığında İlköğretim Okullarının % 99.6'sında, ortaöğretim okullarının % 73'ünde ve özel okulların ise % 33'ünde salon sporlarının yapılmasına elverişli spor salonu olmadığı, Ayrıca okullarda bulunan spor salonlarının % 13.3'ünün ilköğretim, yine % 13.3'ünün özel ve % 73.4'ünün ortaöğretim okullarında olduğu (Şekil 27) gözleniyor. Bu durum okullarda mevcut spor salonlarının özellikle ilköğretim okullarında ne kadar yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra okullarda ve il genelinde ki yetersiz spor tesislerine rağmen, son yıllarda Türkiye genelinde futbol, voleybol, hentbol ve atletizm gibi spor dallarında alınan önemli başarıların mevcut tesis yetersizliği giderildiği takdirde hızla daha da artacağı gözlenmektedir. Bunun yanında diğer mevcut sorunlarda göz ardı edilmemelidir.

Tablo 19: Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Kapalı Spor Salonlarının Yüzde Dağılımı

	OKUL SAYISI	GRP %	SALON SAYISI	GRP %
İLKÖĞRETİM	458	91.2	2	13.3
ORTAÖĞRETİM	41	8.2	11	73.4
ÖZEL OKULLAR	3	0.6	2	13.3
TOPLAM	502	100	15	100

Şekil 27: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ'da Mevcut Okul ve Salon Sayıları Dağılımı

Tablo 20: İlköğretim Okullarındaki Öğrenci ve Sporcu Sayılarının 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Yıllara Göre Dağılımı

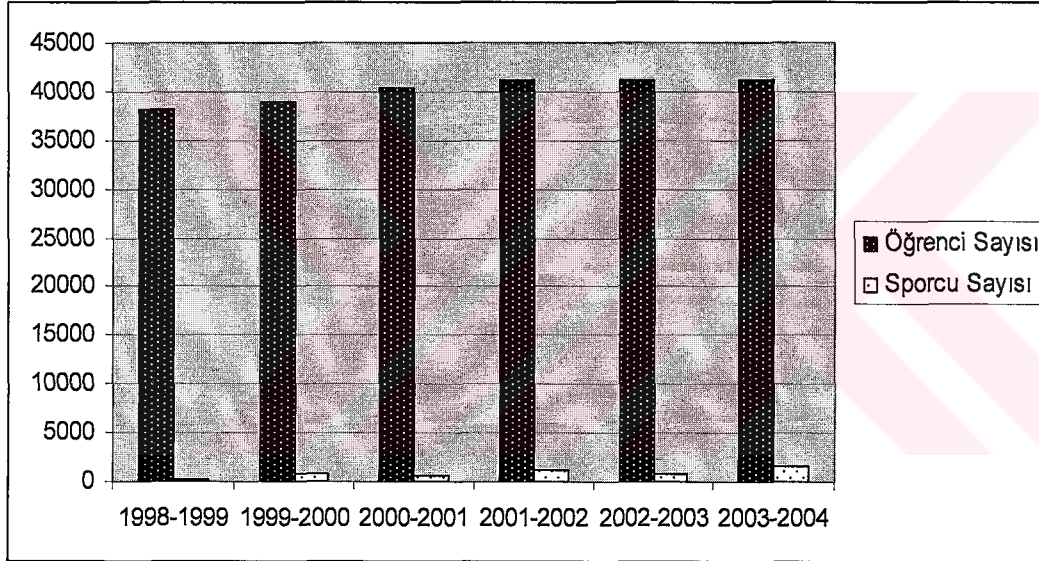
Öğrenci ve Sporcu Sayıları	1998-1999			1999-2000			2000-2001			2001-2002			2002-2003			2003-2004		
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T
Öğrenci Sayısı	38255	48424	86679	38953	48599	87552	40439	48744	89183	41148	47532	88680	41207	46739	87946	41148	45839	86987
Sporcu Sayısı	276	1026	1302	884	2082	2966	680	1441	2121	1246	2081	3327	874	2050	2924	1548	2877	4425
Sporcu %	%0.7	%2.1	%1.5	%2.3	%4.3	%3.4	%1.7	%3	%2.4	%3	%4.4	%3.8	%2.1	%4.4	%3.3	%3.8	%6.3	%5.08
Yıllık Artış (Öğrenci Sayısı)	-	-	-	%1.8	%0.4	%1	%3.8	%0.3	%1.9	%1.8	-%2.5	-%0.6	%0.1	-%1.7	-0.8	-%0.1	-%1.9	-%1.1
Yıllık Artış (Sporcu Sayısı)	-	-	-	%69	%51	%56	-%23	-%31	-%28	%45	%31	%36	-%30	-%1.5	-%12	%44	%29	%34

Tablo 21: Ortaöğretim Okullarındaki Öğrenci ve Sporcu Sayılarının 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Yıllara Göre Dağılımı

Öğrenci ve Sporcu Sayıları	1998-1999			1999-2000			2000-2001			2001-2002			2002-2003			2003-2004		
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T
Öğrenci Sayısı	7175	13707	20882	7293	13192	20485	7344	13479	20823	7787	13607	21394	8786	13975	22761	9126	14639	23765
Sporcu Sayısı	180	777	957	166	887	1053	204	577	781	377	1268	1645	467	1359	1826	480	1046	1526
Sporcu %	%2.5	%5.7	%4.6	%2.3	%6.7	%5.1	%2.8	%4.3	%3.8	%4.8	%9.3	%7.7	%5.3	%9.7	%8	%5.3	%7.1	%6.4
Yıllık Artış (Öğrenci Sayısı)	-	-	-	%1.6	-%3.8	-%1.9	%0.7	%2.2	%1.6	%6	%0.9	%2.7	%13	%2.7	%6.4	%3.9	%4.8	%4.4
Yıllık Artış (Sporcu Sayısı)	-	-	-	%7.8	%14	%10	%23	-%35	-%26	%85	%120	%111	%24	%7.2	%11	%2.8	-%23	-%16

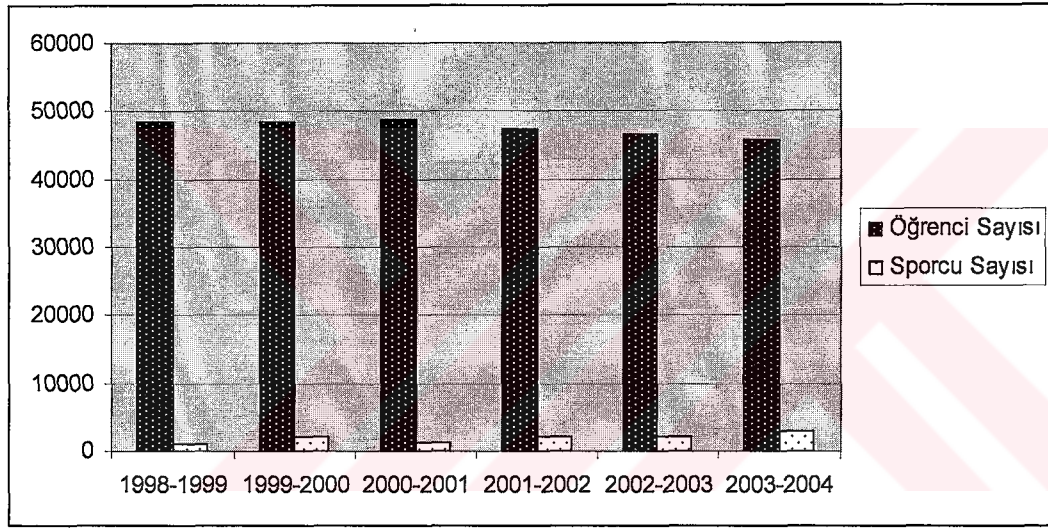
(Kaynak: Elazığ Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Dairesi)

Tablo 20'de İlköğretim kurumlarındaki bayan öğrenci ve sporcu sayıları incelendiğinde 6 eğitim-öğretim yılındaki toplam bayan sporcu sayılarının bayan öğrenci sayılarının ortalama % 2.3'ünü oluşturduğu gözleniyor, 1998-1999'da sporcu sayısının öğrenci sayısının % 0.7'sini, 1999-2000'de % 2.3'ünü, 2000-2001'de % 1.7'sini, 2001-2002'de % 3'ünü, 2002-2003'de % 2.1'ini ve 2003-2004'de % 3.8'ini oluşturduğu (Şekil 28) gözleniyor. Bu sonuç ilköğretim kurumlarındaki bayan öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımının çok az olduğunu göstermektedir.

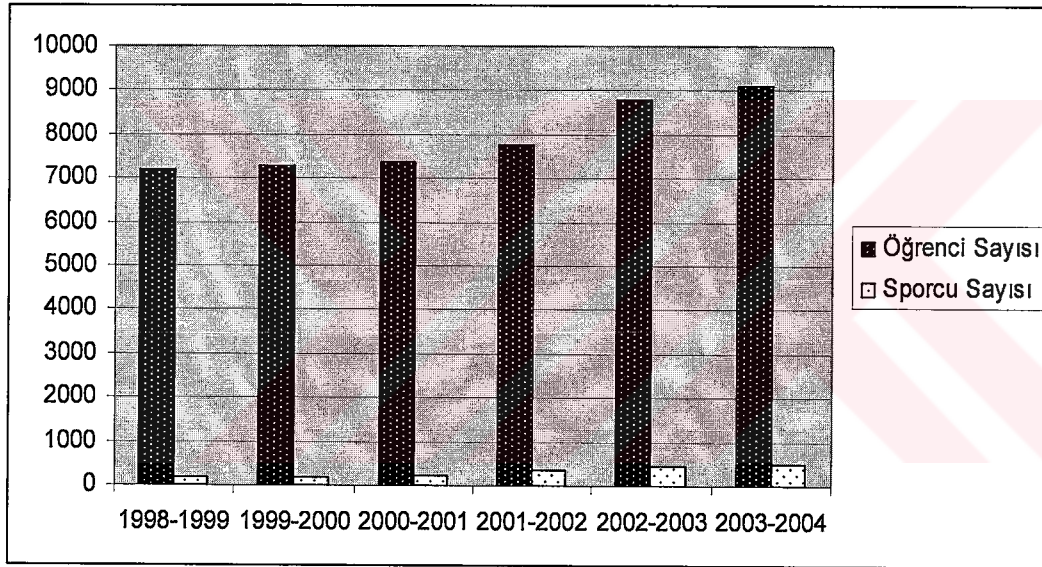
Şekil 28: Elazığ'da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren İlköğretim Kurumlarındaki Bayan Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı

Tablo 20'de İlköğretim kurumlarındaki erkek öğrenci ve sporcu sayıları incelendiğinde 6 eğitim-öğretim yılındaki toplam erkek sporcu sayılarının erkek öğrenci sayılarının ortalama % 4.1'ini oluşturduğu gözleniyor, 1998-1999'da sporcu sayısının öğrenci sayısının % 2.1'ini, 1999-2000'de % 4.3'ünü, 2000-2001'de % 3'ünü, 2001-2002'de % 4.4'ünü, 2002-2003'de % 4.4'ünü ve 2003-2004'de % 6.3'ünü oluşturduğu (Şekil 29) gözleniyor. Bu sonuç ilköğretim kurumlarındaki erkek öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımının çok az olduğunu göstermektedir.

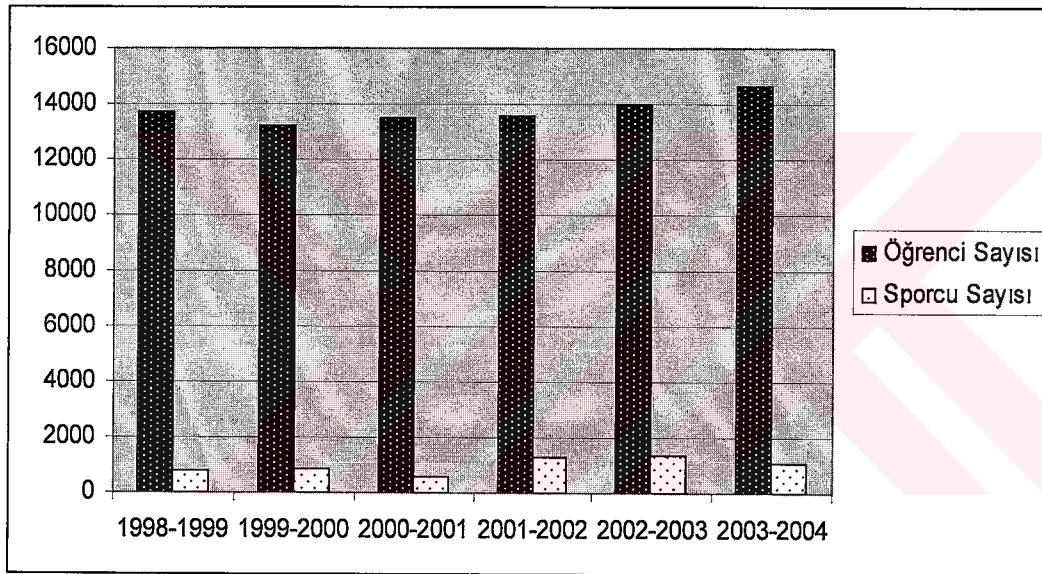
Şekil 29: Elazığ'da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren İlköğretim Kurumlarındaki Erkek Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı

Tablo 21'de ortaöğretim kurumlarındaki bayan öğrenci ve sporcu sayıları incelendiğinde 6 eğitim-öğretim yılındaki toplam bayan sporcu sayılarının bayan öğrenci sayılarının ortalama % 3.8'ini oluşturduğu gözleniyor, 1998-1999'da sporcu sayısının öğrenci sayısının % 2.5'ini, 1999-2000'de % 2.3'ünü, 2000-2001'de % 2.8'ini, 2001-2002'de % 4.8'ini, 2002-2003'de % 5.3'ünü ve 2003-2004'de % 5.3'ünü oluşturduğu (Şekil 30) gözleniyor. Bu sonuç ortaöğretim kurumlarındaki bayan öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımının çok az olduğunu göstermektedir.

Şekil 30: Elazığ'da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Ortaöğretim Kurumlarındaki Bayan Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı

Tablo 21'de ortaöğretim kurumlarındaki erkek öğrenci ve sporcu sayıları incelendiğinde 6 eğitim-öğretim yılındaki toplam erkek sporcu sayılarının erkek öğrenci sayılarının ortalama % 7.1'ini oluşturduğu gözleniyor, 1998-1999'da sporcu sayısının öğrenci sayısının % 5.7'sini, 1999-2000'de % 6.7'sini, 2000-2001'de % 4.3'ünü, 2001-2002'de % 9.3'ünü, 2002-2003'de % 9.7'sini ve 2003-2004'de % 7.1'ini oluşturduğu (Şekil 31) gözleniyor. Bu sonuç ortaöğretim kurumlarındaki erkek öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımının çok az olduğunu göstermektedir.

Şekil 31: Elazığ'da 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılından İtibaren Ortaöğretim Kurumlarındaki Erkek Öğrenci ve Sporcu Sayılarının Dağılımı

5. 11. Elazığ İlinde Bulunan Spor Tesisleri

Tablo 22: 2004 Yılı İtibariyle Elazığ'da Yapımı Süren ve Faaliyetteki Spor Tesisleri

TESİS ADI	ÖZELLİKLERİ
1. ATATÜRK STADYUMU	14.000 Seyirci Kapasiteli
2. AHMET AYTAÇ KAPALI SPOR SALONU	750 Seyirci Kapasiteli
3. HAVALI SİLAH ATIŞ POLİGONU	4 Atış Yolu
4. GENÇLİK MERKEZİ	Bağlama, Saz, Gitar Kursları, Halk Oyunları
5. ÇOK AMAÇLI SPOR SALONU	2500 Seyirci Kapasiteli (Aktif Değil)
6. OLİMPİK YÜZME HAVUZU	1000 Seyirci Kapasiteli (Aktif Değil)
7. HENTBOL SPOR SALONU	150 Seyirci Kapasiteli
8. TENİS KORTU	Seyircisiz, Sentetik Zeminli, Gece Aydınlatmalı
9. BOKS SALONU	Parke Zeminli Antrenman Salonu, Soyunma Odalı, Ringli
10. DOĞUKENT ÇİM FUTBOL SAHASI	500 Seyirci Kapasiteli
11. DOĞUKENT TOPRAK FUTBOL SAHASI	Seyircisiz, Tel Örgülü
12. ELAZIĞ HIPODROMU	2000 Seyirci Kapasiteli
13. HAZAR GENÇLİK VE İZCİLİK KAMP MERKEZİ	200 Seyirci Kapasiteli
14. VALİ LÜTFULLAH BİLGİN SPOR KOMPLEKSİ	Halı Saha
15. KEBAN KAPALI SPOR SALONU	500 Seyirci Kapasiteli
16. HAZAR BABA KAYAK TESİSLERİ	1800 m, Teleferik, Kafeterya- Zirve 2347 m
17. ÖZEL DOĞUKENT SPOR KOMPLEKSİ	Yüzme Havuzlu, Halı Sahalar ve Bilardo Salonu
18. MEHMETÇİK STADYUMU (KEBAN)	400 Seyirci Kapasiteli, Tel Örgülü, Soyunma Odalı, 1 Adet Voleybol ve Basketbol Semt Sahaları, Halı Saha

Tablo 22'nin Devamı:

TESİS ADI	ÖZELLİKLERİ
19. PALU FUTBOL SAHASI	300 Seyirci Kapasiteli, Tel Örgülü, Soyunma Odalı, 1 Adet Voleybol ve Basketbol Semt Sahaları
20. SİVRİCE FUTBOL SAHASI	Tel Örgülü, Soyunma Odalı
21. MADEN FUTBOL SAHASI	Tel Örgülü, Soyunma Odalı, 1 Adet Voleybol ve Basketbol Semt Sahaları
22. KARAKOÇAN FUTBOL SAHASI	Tel Örgülü, Soyunma Odalı, 4 Adet Voleybol ve Basketbol Semt Sahaları
23. GEZİN FUTBOL VE BASKETBOL SAHALARI	Tel Örgülü
24. KOVANCILAR FUTBOL SAHASI	500 Seyirci Kapasiteli, Tel Örgülü, Soyunma Odalı, 1 Adet Voleybol ve Basketbol Semt Sahaları
25. AĞIN FUTBOL SAHASI	Basketbol Semt Sahaları
26. BASKİL FUTBOL SAHASI	Tel Örgülü, Soyunma Odalı
27. İÇME FUTBOL SAHASI	Tel Örgülü, Soyunma Odalı
28. ALACAKAYA FUTBOL SAHASI	Toprak Zeminli
29. ARICAK FUTBOL SAHASI	Tel Örgülü, Soyunma Odalı, 1 Adet Voleybol ve Basketbol Semt Sahaları, 1 Halı Saha
30. 17 KÖYDE FUTBOL SAHASI	Tel Örgülü, Soyunma Odalı, 1 Adet Voleybol ve Basketbol Semt Sahaları
31. FIRAT ÜNİVERSİTESİ FUTBOL SAHASI	Toprak Zeminli
32. FIRAT ÜNİVERSİTESİ FUTBOL SAHASI	Çim Zeminli, 250 Kişilik
33. ÇOCUK İSLAHEVİ FUTBOL SAHASI	Toprak Zeminli, Seyircisiz
34. POLİS OKULU FUTBOL SAHASI	Toprak Zeminli, Seyircisiz
35. M. LÜTFULLAH BİLGİN SPOR KOMPLEKSİ	Toprak Zeminli, Seyircisiz
36. M. LÜTFULLAH BİLGİN SPOR KOMPLEKSİ	Çim Zeminli, Seyircisiz

Tablo 23: 2004 Yılı İtibariyle İlimizde Mevcut Olan Özel Spor Salonları

BİLARDO
1. Alara 1 Bilardo
2. Alara 2 Bilardo
3. Aydınlar Bilardo
4. Kompi Bilardo
5. Elit Bilardo
6. Alara (Yazıkona)
7. Bem Bilardo
8. Klas Bilardo
9. Uğur Bilardo
TAEKWONDO
1. Altınyumruk
2. Dinamik-Do
3. Taebek
4. Şampiyon Spor Eğitim Merkezi
HALI SAHALAR
1. Doğukent Halı Saha
2. Santra 1 Halı Saha
3. Taşkanlar Halı Saha
4. Sporsan Halı Saha
5. Kardeşler Halı Saha
6. Menekşe Halı Saha
CİMNASTİK SALONU
1. Çolakoğlu Cimnastik Salonu
YÜZME TESİSİ
1. Menekşe Yüzme Tesisi
2. Doğukent Yüzme Tesisi

(Kaynak: Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü)

Tablo 22 ve 23'de ilimizde mevcut olan spor tesisleri görülmektedir. Son 5 yıl içerisinde yapılan bazı çalışmalar sonucu bazı spor tesislerinde düzenlemeler ve onarımlar yapılmış olup, ilçelerde ihtiyaç duyulan spor sahaları kısmende olsa tedarik edilmeye çalışılmış ve 1998 yılında inşaat halinde olan veya proje kapsamında olan bazı tesisler tamamlanmıştır. Bunun yanında ilin acil olarak ihtiyaç duyduğu olimpik yüzme havuzu ve çok amaçlı kapalı spor salonu hala tamamlanamamış ve bu konudaki tesis sıkıntısı giderilememiştir.

Tablo 24: 2004 Yılı İtibariyle Fırat Üniversitesi Spor Tesisleri Dağılımı

TESİSİN TÜRÜ	ADETİ	KAPASİTESİ	ÖZELLİKLERİ
Kapalı Spor Salonu	1	500	Tartan Zeminli, Soyunma Odalı
Kondisyon ve Halter Salonu	1	25	Kondisyon ve Ağırlık Aletli
Futbol Sahası	1	250	Çim Zeminli
Açık Voleybol ve Basketbol Sahası	2	Seyircisiz	Beton Zeminli
Açık Basketbol Sahası	5	Seyircisiz	Beton Zeminli
Futbol Sahası	3	Seyircisiz	Toprak Zeminli
Halı Saha	2	Seyircisiz	Soyunma Odalı
Plaj Voleybol Sahası	1	Seyircisiz	Kum Zeminli
Açık Tenis Kortu	3	Seyircisiz	Beton Zeminli

Tablo 24'de ilimiz Fırat Üniversitesindeki mevcut spor tesisleri görülmektedir. 1992 yılında Fırat Üniversitesinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunun açılmasından sonra ildeki ve üniversitedeki sportif faaliyetler canlılık göstermeye başlamış ve gerek üniversite, gerekse il genelinde sporda alınan başarılı sonuçlarda artış gözlenmeye başlamıştır. İlin başarılı kulüplerinden olan Fırat Üniversitesi Spor Kulübü, Futbol takımı Türkiye 2. Ligine kadar yükselmiş, ilimizin ve üniversitemizin gurur kaynağı olmuştur. 2004 yılı itibariyle Futbol takımı 1. Amatör kümede mücadelesini sürdürmektedir. Hentbol takımı Türkiye Hentbol 1. Ligine kadar yükselmiş ve halen 1. Ligdeki mücadelesine devam etmektedir. Badminton takımı, Türkiye Badminton 1. Ligine yükselmiş, milli takıma başarılı sporcular vermiş ve halen mücadelesine devam etmektedir. Bunun yanı sıra boks, voleybol, taekwondo, basketbol ve diğer birçok branşta başarılı sonuçlar elde ederek il genelindeki sportif faaliyetlere önemli bir ivme kazandırmıştır.

Tablo 25: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaş Dağılım Tablosu

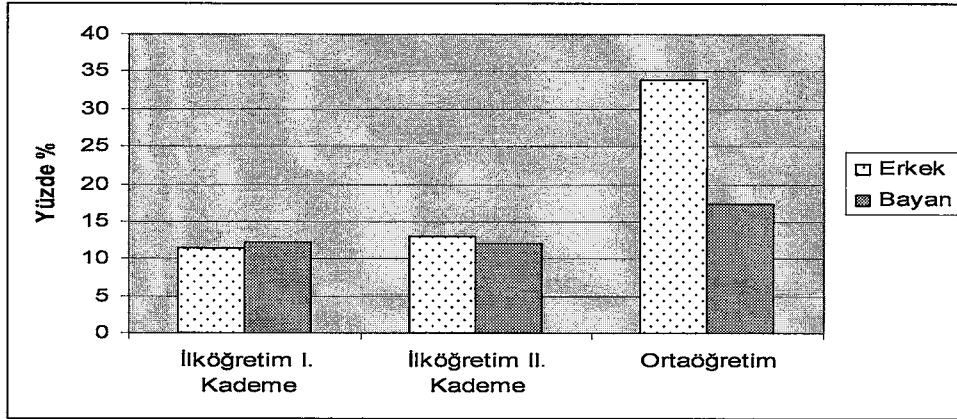
CİNSİYET	9-14 Yaş		14-16 Yaş		16 Yaş ve Üstü		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %	n	%
ERKEK	245	25.7	209	21.9	104	10.8	558	58.4
KIZ	240	25.1	128	13.4	29	3.1	397	41.6
TOPLAM	485	50.8	337	35.3	133	13.9	955	100

Tablo 25'de ankete katılan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin % 58.4'ünün Erkek, % 41.6'sının Kız olduğu, kendi grupları içerisinde erkeklerin % 25.7'sinin 9-14 yaş, % 21.9'unun 14-16 yaş, % 10.8'inin 16 yaş ve üstü grubunda, Bayanların % 25.1'inin 9-14 yaş, % 13.4'ünün 14-16 yaş ve % 3.1'inin 16 yaş ve üstü grubunda olduğu gözlenmektedir.

Tablo 26: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Öğrenim Durumları Dağılım Tablosu

ÖĞRENİM DURUMU	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
İlköğretim I. Kademe (İlkokul)	110	11.5	117	12.3	227	23.8
İlköğretim II. Kademe (Ortaokul)	124	13.0	115	12.0	239	25.0
Ortaöğretim (Lise)	324	33.9	165	17.3	489	51.2
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 26'da araştırmaya katılan erkeklerin % 11.5'inin İlköğretim I. Kademe, % 13'ünün II. Kademe, % 33.9'unun Ortaöğretim, Kızların % 12.3'ünün İlköğretim I. Kademe, % 12'sinin II. Kademe ve % 17.3'ünün Ortaöğretim öğrencisi (Şekil 32) olduğu gözlenmektedir.

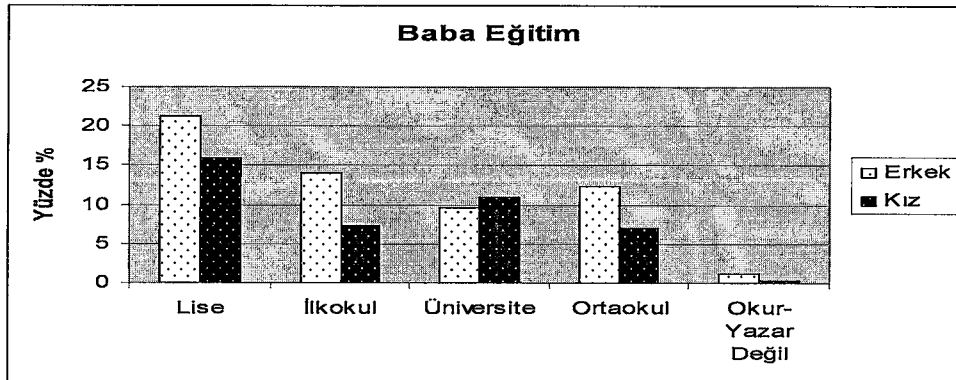

Şekil 32: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetleri İle Öğrenim Durumları Dağılım Grafiği

Tablo 27: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailesinin (Baba) Eğitim Durumu Dağılım Tablosu

ÖĞRENİM DURUMU	EĞİTİM DURUMU (BABA)					
	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
Lise	202	21.2	152	15.9	354	37.1
İlkokul	134	14.0	69	7.3	203	21.3
Üniversite	92	9.6	104	10.9	196	20.5
Ortaokul	118	12.4	68	7.1	186	19.5
Okur-Yazar Değil	12	1.2	4	0.4	16	1.6
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 27'de anket uygulanan öğrencilerin aile eğitim durumları incelendiğinde, erkek öğrencilerin babalarının % 21.2'sinin lise, % 14'ünün ilkokul, % 12.4'ünün ortaokul, kız öğrencilerin % 15.9'unun lise, % 10.9'unun üniversite ve % 7.3'ünün ilkokul mezunu (Şekil 33) olduğu gözlenmektedir.

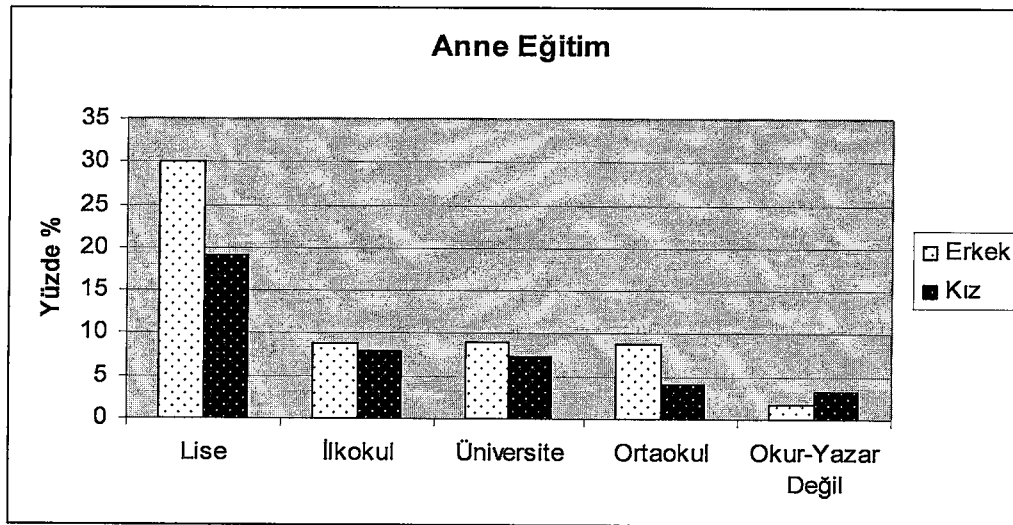

Şekil 33: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailesinin (Baba) Eğitim Durumu Dağılım Grafiği

Tablo 28: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailesinin (Anne) Eğitim Durumu Dağılım Tablosu

ÖĞRENİM DURUMU	EĞİTİM DURUMU (ANNE)					
	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
İlkokul	287	30.1	183	19.1	470	49.2
Lise	83	8.7	75	7.9	158	16.6
Ortaokul	86	9.0	69	7.2	155	16.2
Okur-Yazar Değil	84	8.8	39	4.1	123	12.9
Üniversite	18	1.8	31	3.3	49	5.1
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 28’de Ankete katılan öğrencilerin aile eğitim durumları incelendiğinde, erkek öğrencilerin annelerinin % 30.1’inin ilkokul, % 9’unun ortaokul, % 8.8’inin okur-yazar olmadığı, kızların % 19.1’inin ilkokul, % 16.6’sının lise ve % 16.2’sinin ortaokul mezunu (Şekil 34) olduğu gözlenmektedir.

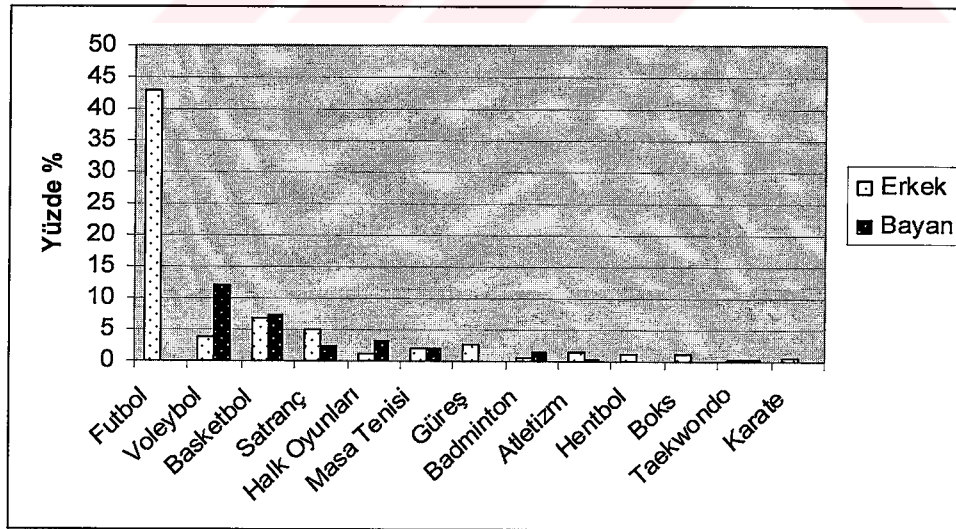

Şekil 34: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ailesinin (Anne) Eğitim Durumu Dağılım Grafiği

Tablo 29'da okullarda aktif olarak spora katılan öğrencilerin % 70'ini erkeklerin % 30'unu kızların oluşturduğu, erkeklerin % 43'ünün futbol, % 6.9'unun basketbol, % 5.1'inin satranç, kızların % 12'sinin voleybol, % 7.3'ünün basketbol ve % 3.3'ünün halk oyunları (Şekil 35) branşlarında daha fazla faal oldukları gözlenmektedir.

Tablo 29: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşların Dağılımı

BRANŞLAR	ERKEK			KIZ			TOPLAM	
	n	Grp %	Gen %	n	Grp %	Gen %	n	%
1. Futbol	193	61.0	43.0	-	-	-	193	43.0
2. Voleybol	17	5.4	3.8	56	42.0	12.0	73	16.0
3. Basketbol	31	9.8	6.9	33	25.0	7.3	64	14.0
4. Satranç	23	7.3	5.1	11	8.2	2.4	34	7.5
5. Halk Oyunları	5	1.6	1.1	15	11.0	3.3	20	4.4
6. Masa Tenisi	10	3.2	2.2	9	6.7	2.0	19	4.2
7. Güreş	12	3.8	2.7	-	-	-	12	2.7
8. Badminton	3	0.9	0.7	7	5.2	1.6	10	2.2
9. Atletizm	7	2.2	1.6	1	0.7	0.2	8	1.8
10. Hentbol	6	1.9	1.3	-	-	-	6	1.3
11. Boks	5	1.6	1.1	-	-	-	5	1.1
12. Taekwondo	2	0.6	0.4	2	1.5	0.4	4	0.9
13. Karate	3	0.9	0.7	-	-	-	3	0.7
TOPLAM	317	100	70.0	134	100	30.0	451	100

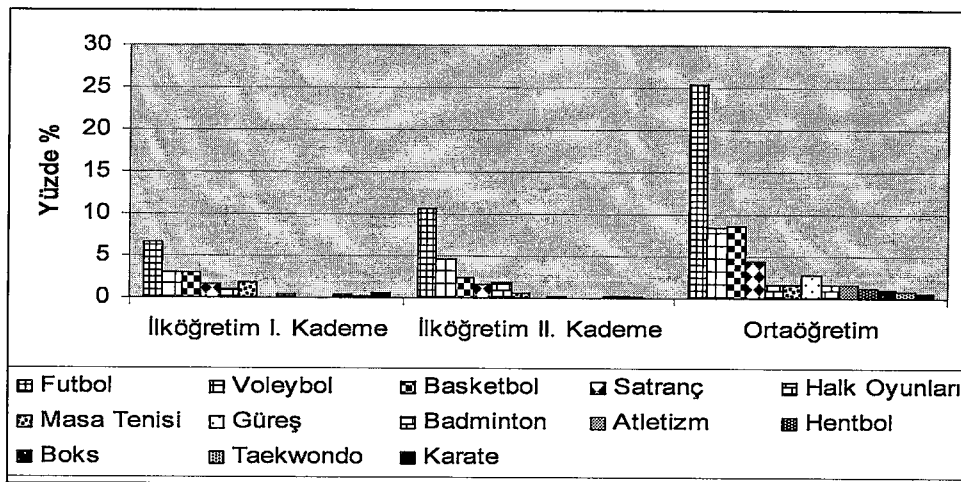

Şekil 35: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşların Dağılım Grafiği

Tablo 30: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşlar İle Eğitim Durumlarının Dağılım Tablosu

BRANŞLAR	İLKÖĞRETİM I. KADEME		İLKÖĞRETİM II. KADEME		ORTA ÖĞRETİM		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %	n	%
1. Futbol	30	6.7	48	10.6	115	25.5	193	42.8
2. Voleybol	14	3.1	21	4.7	38	8.4	73	16.2
3. Basketbol	14	3.1	11	2.4	39	8.7	64	14.2
4. Satranç	7	1.6	7	1.6	20	4.4	34	7.6
5. Halk Oyunları	5	1.1	8	1.8	7	1.6	20	4.5
6. Masa Tenisi	8	1.8	3	0.7	8	1.7	19	4.2
7. Güreş	-	-	-	-	12	2.8	12	2.8
8. Badminton	2	0.4	1	0.2	7	1.6	10	2.2
9. Atletizm	-	-	-	-	8	1.7	8	1.7
10. Hentbol	-	-	-	-	6	1.3	6	1.3
11. Boks	2	0.4	1	0.2	2	0.4	5	1.0
12. Taekwondo	1	0.2	1	0.2	2	0.4	4	0.8
13. Karate	3	0.7	-	-	-	-	3	0.7
TOPLAM	86	19.1	101	22.4	264	58.5	451	100

Tablo 30'da anketten elde edilen verilere göre öğrencilerin ilköğretim I. Kademedeki % 6.7'sinin futbol, % 3.1'inin voleybol ve basketbol, ilköğretim II. Kademedeki % 10.6'sının futbol, % 4.7'sinin voleybol, % 2.4'ünün basketbol, ortaöğretimde ise % 25.5'inin futbol, % 8.7'sinin basketbol ve % 8.4'ünün voleybol branşlarına (Şekil 36) aktif olarak katıldıkları gözleniyor. Tüm okullarda ise en fazla faaliyet gösterilen branşların % 42.8'lik katılımı ile futbol, % 16.2 ile voleybol ve % 14.2 ile basketbol geldiği gözlenmektedir.

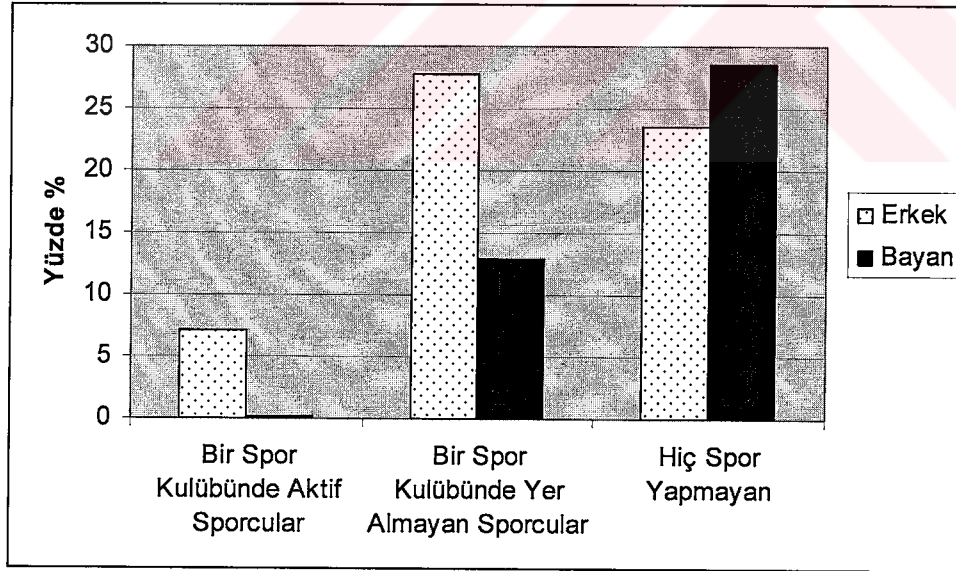

Şekil 36: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Aktif Olarak Katıldıkları Branşlar İle Eğitim Durumlarının Dağılım Grafiği

Tablo 31: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinden Aktif Sporcu Olanlar, Olmayanlar ve Hiç Spor Yapmayanların Dağılım Tablosu

CİNSİYET	Bir Spor Kulübünde Aktif Sporcular		Bir Spor Kulübünde Yer Almayan Sporcular		Hiç Spor Yapmayan		TOPLAM	
	n	Genel %	n	Genel %	n	Genel %	n	%
ERKEK	68	7.1	265	27.7	225	23.6	558	58.4
KIZ	2	0.2	123	12.9	272	28.5	397	41.6
TOPLAM	70	7.3	388	40.6	497	52.1	955	100

Tablo 31’de ankete katılan erkeklerin % 7.1’inin bir spor kulübünde aktif olarak spor yaptığı, % 27.7’sinin bir spor kulübünde yer almadığı, % 23.6’sının hiçbir şekilde aktif spor yapmadığı, kızların % 0.2’sinin bir spor kulübünde yer aldığı, % 12.9’unun bir spor kulübünde yer almadığı ve % 28.5’inin (Şekil 37) ise aktif olarak spor yapmadığı gözlenmektedir.

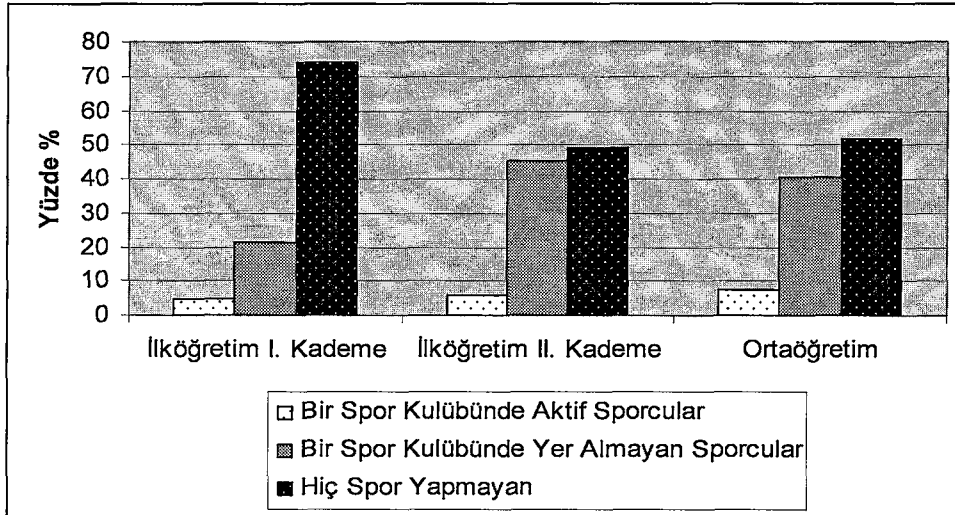

Şekil 37: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinden Aktif Sporcu Olanlar, Olmayanlar ve Hiç Spor Yapmayanların Dağılım Grafiği

Tablo 32: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Herhangi Bir Kulüpte Faaliyet Gösterme Durumlarının Dağılım Tablosu

SPORA KATILIM	İLKÖĞRETİM I. KADEME		İLKÖĞRETİM II. KADEME		ORTA ÖĞRETİM		GENEL TOPLAM	
	n	Grp %	n	Grp %	n	Grp %	n	%
Bir Spor Kulübünde Aktif Sporcular	9	4.7	16	5.7	45	9.2	70	7.3
Bir Spor Kulübünde Yer Almayan Sporcular	40	21.1	126	45.2	222	45.7	388	40.6
Hiç Spor Yapmayan	141	74.2	137	49.1	219	45.1	497	52.1
TOPLAM	190	100	279	100	486	100	955	100

Tablo 32'de anket uygulanan öğrencilerin eğitim durumları ile bir spor kulübünde faaliyet gösterme durumları ile ilgili olarak İlköğretim I. Kademedeki öğrencilerin % 74.2'sinin hiç spor yapmadığı, % 21.1'inin bir spor kulübünde yer almadığı, % 4.7'sinin bir spor kulübünde faal olduğu, II. Kademedeki öğrencilerin % 49.1'inin hiç spor yapmadığı, % 45.2'sinin bir spor kulübünde yer almadığı, % 5.7'sinin bir spor kulübünde faal olduğu, ortaöğretimdeki öğrencilerin ise % 45.7'sinin bir spor kulübünde yer almadığı, % 45.1'inin hiç spor yapmadığı ve % 9.2'sinin ise (Şekil 38) bir spor kulübünde faal olduğu gözlenmektedir.

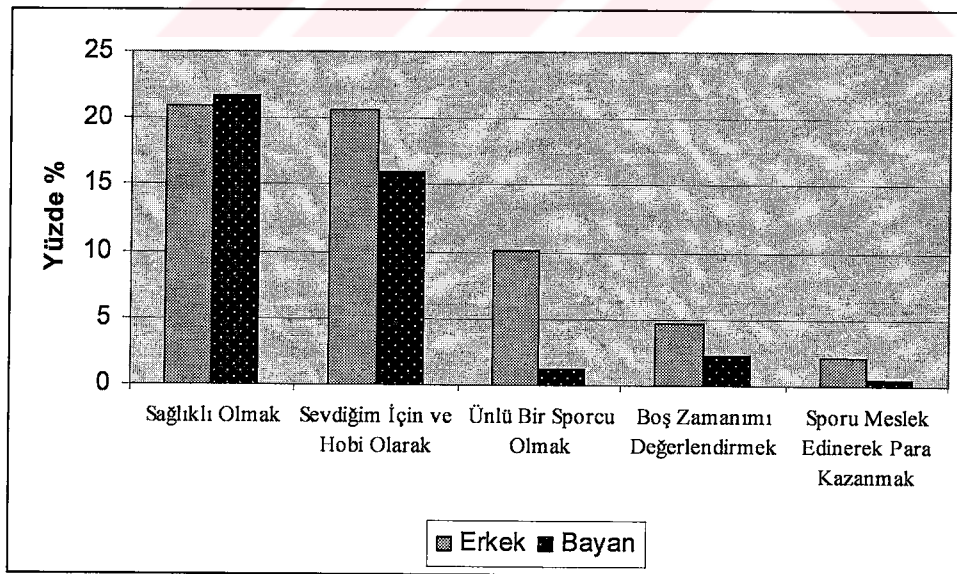

Şekil 38: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Herhangi Bir Kulüpte Faaliyet Gösterme Durumlarının Dağılım Grafiği

Tablo 33: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sporla İlgilenme Sebeplerinin Dağılım Tablosu

SPORLA İLGİLENME SEBEBİ	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
Sağlıklı Olmak	200	20.9	207	21.7	407	42.6
Sevdiğim İçin ve Hobi Olarak	197	20.6	153	16.0	350	36.6
Ünlü Bir Sporcu Olmak	96	10.1	12	1.2	108	11.3
Boş Zamanımı Değerlendirmek	45	4.7	21	2.2	66	6.9
Sporu Meslek Edinerek Para Kazanmak	20	2.1	4	0.5	24	2.6
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 33’de öğrencilerin sporla ilgilenme sebeplerinin arasında erkeklerin % 20.9’unun “Sağlıklı olmak” % 20.6’sının “Sevdiğim için ve hobi olarak” % 10.1’inin “Ünlü bir sporcu olmak”, kızların % 21.7’sinin “Sağlıklı olmak” % 16’sının “Sevdiğim için ve hobi olarak” ve % 2.2’sinin “Boş zamanımı değerlendirmek” olarak (Şekil 39) belirttikleri gözlenmektedir.

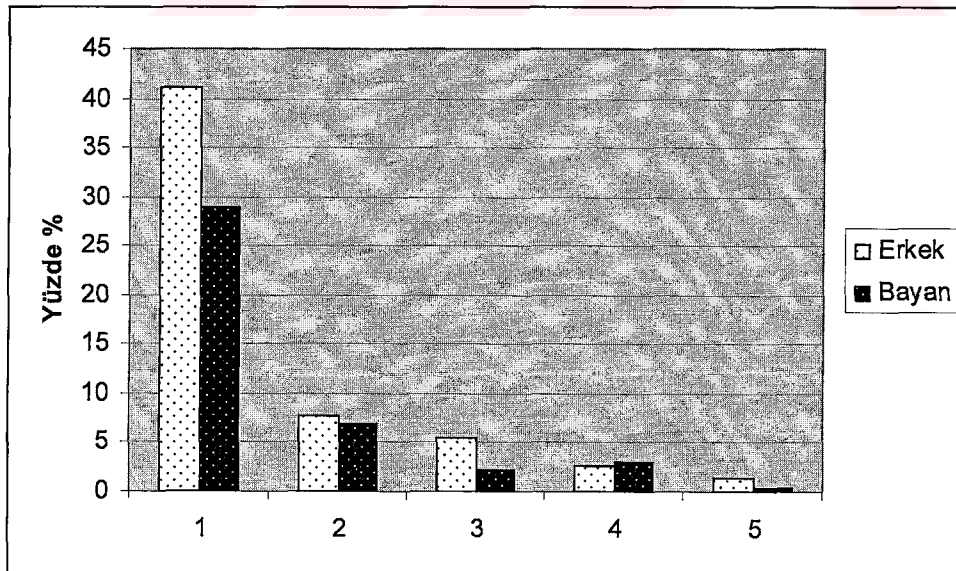

Şekil 39: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sporla İlgilenme Sebeplerinin Dağılım Grafiği

Tablo 34: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Teşvik Edilme Dağılım Tablosu

SPORA TEŞVİK EDEN UNSURLAR	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
1. Kimse Teşvik Etmiyor, Ben Yapıyorum	392	41.1	277	29.0	669	70.1
2. Ailem	74	7.7	65	6.9	139	14.6
3. Arkadaşlarım	53	5.5	21	2.2	74	7.7
4. Öğretmenlerim	25	2.6	29	3.0	54	5.6
5. Tv ve Gazete Yayınlarının Etkisi İle	14	1.5	5	0.5	19	2.0
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 34’de öğrencilerin spora teşvik konusunda erkeklerin % 41.1’inin “Kimse teşvik etmiyor, ben yapıyorum”, % 7.7’sinin “Ailem”, % 5.5’inin “Arkadaşlarım”, kızların % 29’unun “Kimse teşvik etmiyor, ben yapıyorum”, % 6.9’unun “Ailem”, ve % 3’ünün ise “Öğretmenlerim” olarak (Şekil 40) belirttikleri gözlenmektedir.

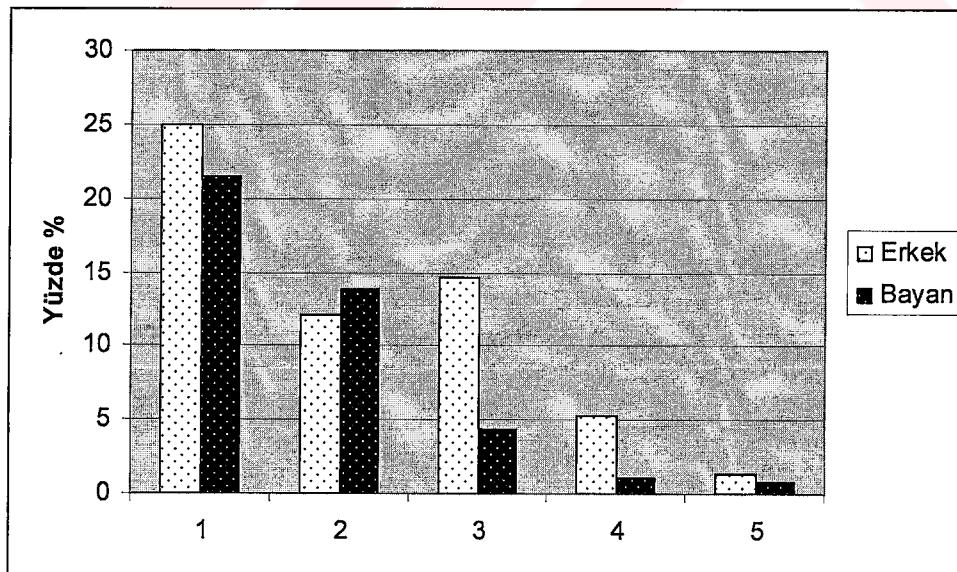

Şekil 40: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Teşvik Edilme Dağılım Grafiği

Tablo 35: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yaptıkları Alanların Dağılımı

SPOR YAPILAN ALAN	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
1. Okul Bahçesi	239	25.0	204	21.4	443	46.4
2. Okul Spor Salonu	116	12.1	133	13.9	249	26.0
3. Mahallede, Sokak Aralarında	140	14.7	42	4.4	182	19.1
4. Spor Tesisleri, Özel Tesisler, Köy, Bahçe	51	5.3	10	1.1	61	6.4
5. Başka Bir Okulun Spor Salonu	12	1.3	8	0.8	20	2.1
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 35'de araştırmada elde edilen anket verilerine göre öğrencilerin spor yaptıkları alanlar konusunda erkeklerin % 25'inin "*Okul bahçesi*", % 14.7'sinin "*Mahallede, sokak aralarında*", % 12.1'inin "*Okul spor salonu*", Kızların % 21.4'ünün "*Okul bahçesi*", % 13.9'unun "*Okul spor salonu*" ve % 4.4'ünün ise "*Mahallede, sokak aralarında*" olarak (Şekil 41) belirttikleri gözlenmektedir.

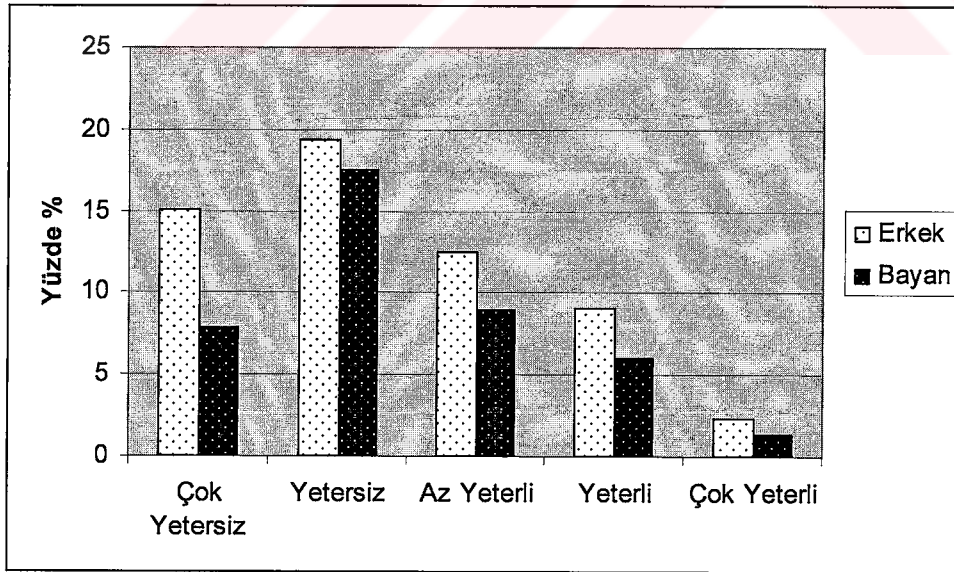

Şekil 41: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yaptıkları Alanların Dağılım Grafiği

Tablo 36: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre İl'deki Spor Tesislerinin Yeterlilik Durumu Dağılım Tablosu

YETERLİLİK DURUMU	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %
Çok Yetersiz	144	15.1	75	7.8	219	22.9
Yetersiz	186	19.4	167	17.5	353	36.9
Az Yeterli	119	12.5	85	8.9	204	21.4
Yeterli	87	9.1	57	6.0	144	15.1
Çok Yeterli	22	2.3	13	1.4	35	3.7
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 36'da İl'de mevcut spor tesislerinin yeterlilik konusunda erkek öğrencilerin % 19.4'ünün "Yetersiz", % 15.1'inin "Çok yetersiz", % 12.5'inin "Az yeterli", Kızların, % 17.5'inin "Yetersiz", % 8.9'unun "Az yeterli" ve % 7.8'inin ise "Çok yetersiz" olarak (Şekil 42) belirttikleri gözlenmektedir.

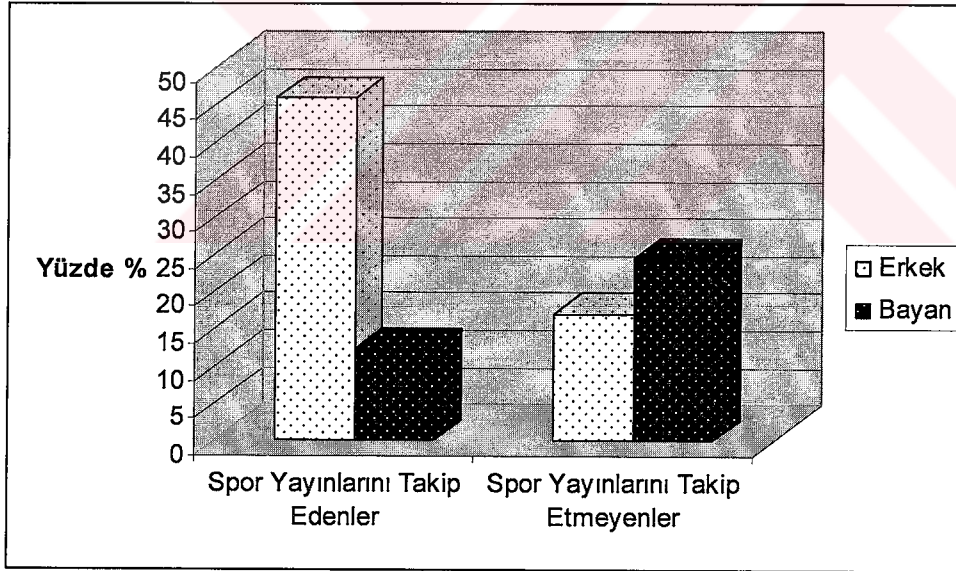

Şekil 42: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre İl'deki Spor Tesislerinin Yeterlilik Durumu Dağılım Grafiği

Tablo 37: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Takip Durumu Dağılım Tablosu

SPOR YAYINLARINI TAKİP DURUMU	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Grp %	n	Grp %	n	%
Spor Yayınlarını Takip Edenler	439	46.0	163	17.1	602	63.1
Spor Yayınlarını Takip Etmeyenler	119	12.4	234	24.5	353	36.9
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 37’de Spor yayınlarını düzenli takip konusunda erkeklerin % 46’sının spor yayınlarını düzenli takip ettiği, % 12.4’ünün takip etmediği, Kızların, % 24.5’inin takip etmediği ve % 17.1’inin ise takip ettiği (Şekil 43) gözlenmektedir.

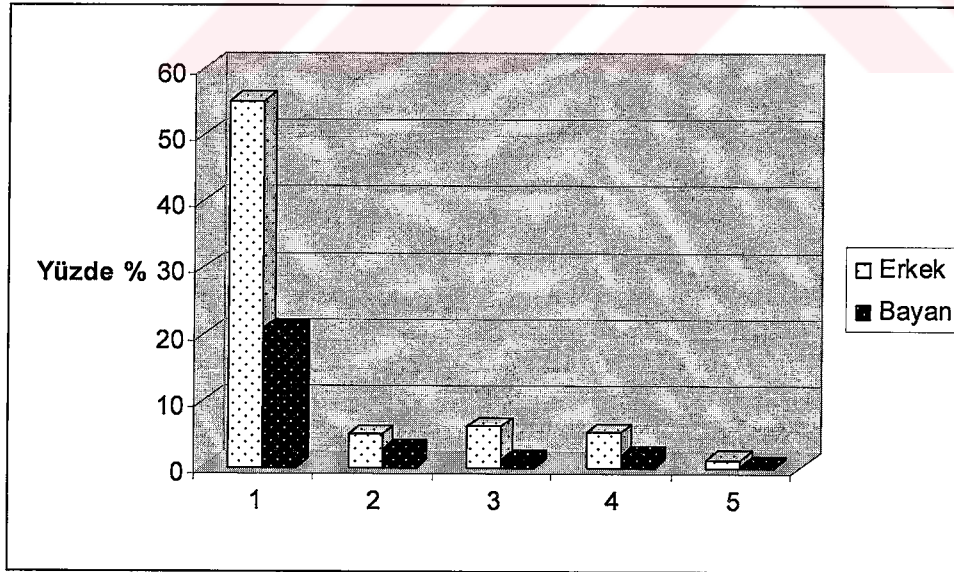

Şekil 43: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Takip Durumu Dağılım Grafiği

Tablo 38: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Düzenli Olarak Nereden Takip Ettikleri İle İlgili Dağılım Tablosu

SPOR YAYINLARINI TAKİP DURUMU	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
1. Televizyon	332	55.1	126	21.0	458	76.1
2. Çevre-Arkadaşlar	30	5.0	17	2.8	47	7.8
3. Spor Gazeteleri	38	6.3	7	1.2	45	7.5
4. Günlük Gazetelerin Spor Sayfaları	32	5.3	11	1.8	43	7.1
5. Spor Dergileri	7	1.2	2	0.3	9	1.5
TOPLAM	439	72.9	163	27.1	602	100

Tablo 38’de anket uygulanan öğrencilerin spor yayınlarını nereden takip ettikleri konusunda, erkeklerin % 55.1’inin "Televizyon", % 6.3’ünün “Spor gazeteleri”, % 5.3’ünün “Günlük gazetelerin spor sayfaları”, Kızların % 21’inin “Televizyon”, % 2.8’inin “Çevre-Arkadaşlar” ve % 1.8’inin ise “Günlük gazetelerin spor sayfaları” olarak (Şekil 44) görüş belirttikleri gözlenmektedir.

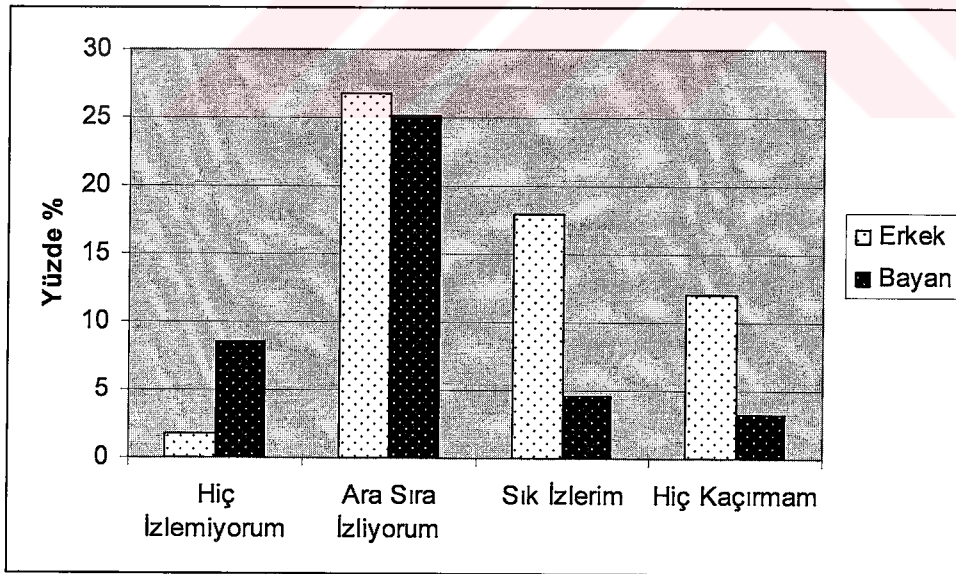

Şekil 44: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yayınlarını Düzenli Olarak Nereden Takip Ettikleri İle İlgili Dağılım Grafiği

Tablo 39: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları Dağılım Tablosu

İZLEME DURUMU	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
Hiç İzlemiyorum	16	1.7	81	8.5	97	10.2
Ara Sıra İzliyorum	255	26.7	241	25.2	496	51.9
Sık İzlerim	174	18.0	44	4.6	218	22.6
Hiç Kaçırmam	113	12.0	31	3.3	144	15.3
TOPLAM	558	58.4	397	41.6	955	100

Tablo 39'da araştırmaya katılan öğrencilerin televizyondan spor programlarını izleme durumları incelendiğinde, erkeklerin % 26.7'sinin "*Ara sıra izliyorum*", % 18'inin "*Sık izlerim*", % 12'sini "*Hiç kaçırmam*", Kızların % 25.2'sinin "*Ara sıra izliyorum*", % 8.5'inin "*Hiç izlemiyorum*" ve % 4.6'sında "*Sık izlerim*" olarak (Şekil 45) belirttikleri gözlenmektedir.

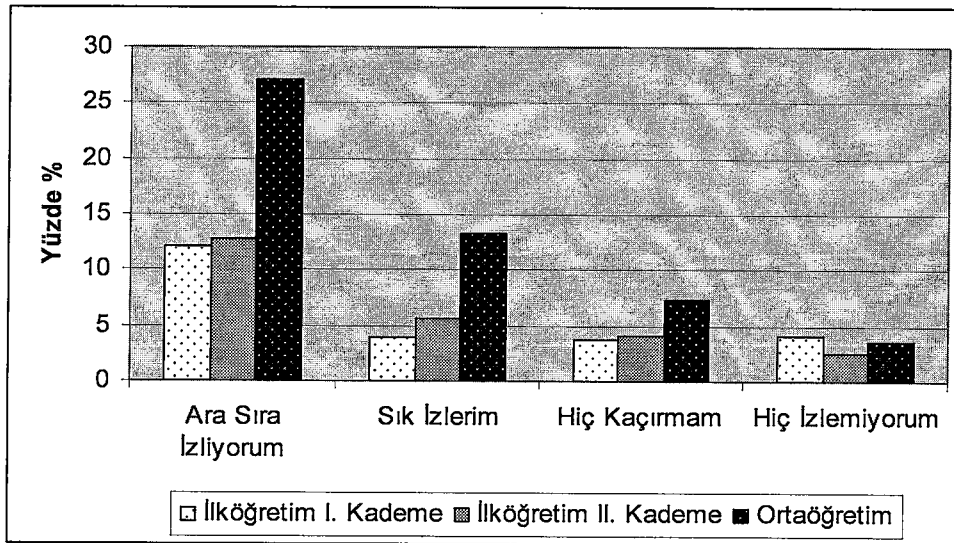

Şekil 45: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları Dağılım Grafiği

Tablo 40: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları İle Eğitim Durumları Dağılım Tablosu

TV İZLEME	İLKÖĞRETİM I. KADEME		İLKÖĞRETİM II. KADEME		ORTA ÖĞRETİM		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %	n	%
Ara sıra izliyorum	116	12.1	121	12.7	259	27.1	496	51.9
Sık izlerim	37	3.9	54	5.5	127	13.2	218	22.6
Hiç kaçırmam	35	3.7	39	4.2	70	7.4	144	15.3
Hiç izlemiyorum	39	4.1	25	2.6	33	3.5	97	10.2
TOPLAM	227	23.8	239	25.0	489	51.2	955	100

Tablo 40'da ankete katılan öğrencilerin televizyondan spor programlarını izleme durumu ile ilgili olarak, ilköğretim I. Kademedeki olanların % 12.1'inin "Ara sıra izliyorum", % 4.1'inin "Hiç izlemiyorum", % 3.9'unun "Sık izlerim", % 3.7'sinin "Hiç kaçırmam", İlköğretim II. Kademedeki olanların % 12.7'sinin "Ara sıra izliyorum", % 5.5'inin "Sık izlerim", % 4.2'sinin "Hiç kaçırmam", % 2.6'sının "Hiç izlemiyorum", Ortaöğretimde olanların % 27.1'inin "Ara sıra izliyorum", % 13.2'sinin "Sık izlerim" ve % 7.4'ünün "Hiç kaçırmam" ve % 3.5'inin ise "Hiç izlemiyorum" belirttikleri (Şekil 46) gözlenmektedir.

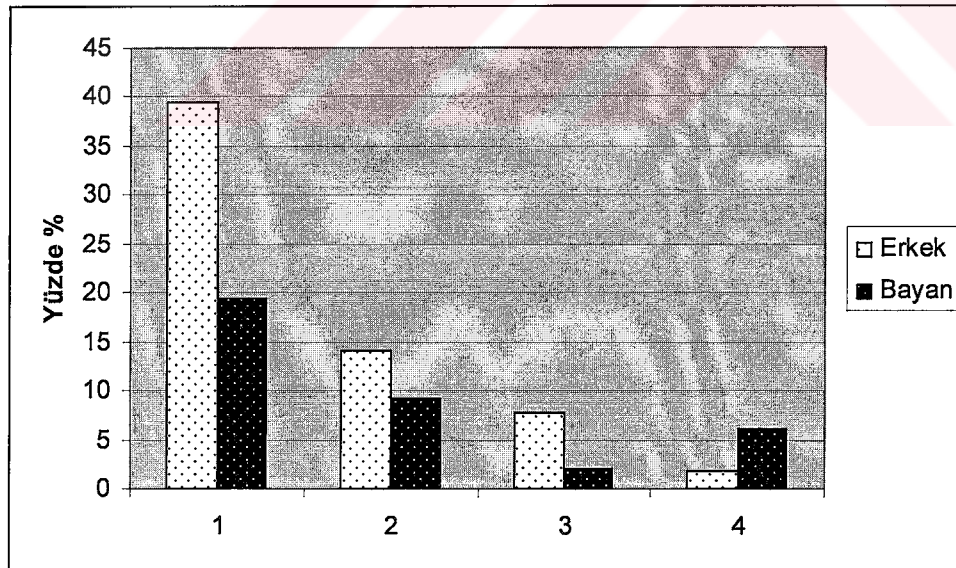

Şekil 46: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan Spor Programlarını İzleme Durumları İle Eğitim Durumları Dağılım Grafiği

Tablo 41: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri Dağılım Tablosu

PROGRAM TÜRÜ	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	%
1. Maçlar	339	39.5	167	19.5	506	59.0
2. Spor Haberleri	121	14.1	79	9.2	200	23.3
3. Tartışma ve Futbol Yorum Prog.	66	7.7	17	2.0	83	9.7
4. Spor Belgeselleri	16	1.9	53	6.1	69	8.0
TOPLAM	542	63.2	316	36.8	858	100

Tablo 41'de anket uygulanan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin televizyondan izledikleri program türleri olarak, erkeklerin % 39.5'inin "*Maçlar*", % 14.1'inin "*Spor haberleri*", % 7.7'sinin "*Tartışma ve futbol yorum programları*", % 1.9'unun "*Spor belgeselleri*", Kızların, % 19.5'inin "*Maçlar*", % 9.2'sinin "*Spor haberleri*" ve % 6.1'inin "*Spor belgeselleri*" ve % 2'sinin ise "*Tartışma ve futbol yorum programları*" tercih ettiklerini (Şekil 47) belirttikleri gözlenmektedir.

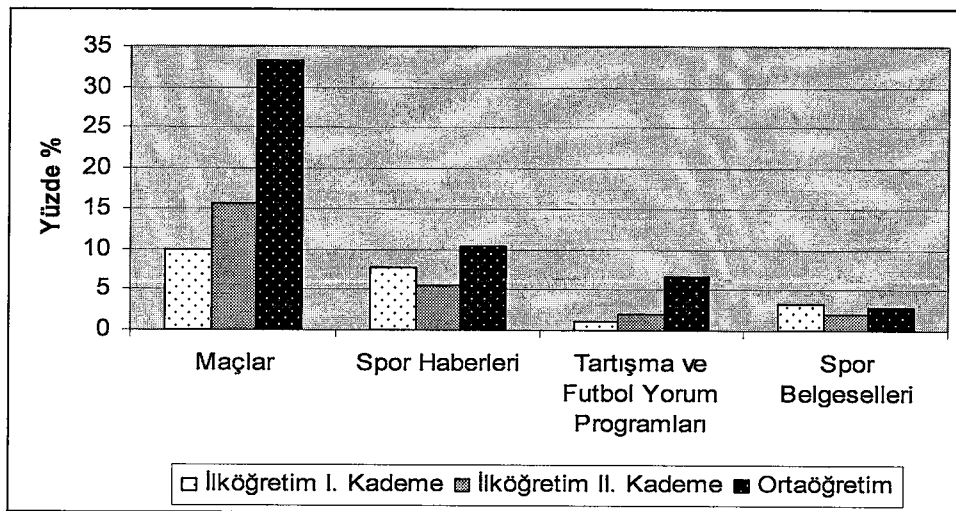

Şekil 47: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri Dağılım Grafiği

Tablo 42: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri İle Eğitim Durumları Dağılım Tablosu

PROGRAM TÜRÜ	İLKÖĞRETİM I. KADEME		İLKÖĞRETİM II. KADEME		ORTA ÖĞRETİM		TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %	n	%
1. Maçlar	86	10.0	135	15.7	285	33.3	506	59.0
2. Spor Haberleri	65	7.6	46	5.4	89	10.3	200	23.3
3. Tartışma ve Futbol Yorum Programları	9	1.1	17	1.9	57	6.6	83	9.6
4. Spor Belgeselleri	28	3.3	16	1.9	25	2.9	69	8.1
TOPLAM	188	22.0	214	24.9	456	53.1	858	100

Tablo 42'de anket uygulanan öğrencilerin izledikleri spor program türleri olarak İlköğretim I. Kademe olanların % 10'unun "Maçlar", % 7.6'sının "Spor haberleri", % 3.3'ünün "Spor belgeselleri", % 1.1'inin "Tartışma ve futbol yorum programları", İlköğretim II. Kademe olanların % 15.7'sinin "Maçlar", % 5.4'ünün "Spor haberleri", % 1.9'unun "Tartışma ve futbol yorum programları", ve yine % 1.9'unun "Spor belgeselleri", Ortaöğretimde olanların % 33.3'ünün "Maçlar", % 10.3'ünün "Spor haberleri" ve % 6.6'sının "Tartışma ve futbol yorum programları" ve % 2.9'unun ise "Spor belgeselleri" belirttikleri (Şekil 48) gözlenmektedir.

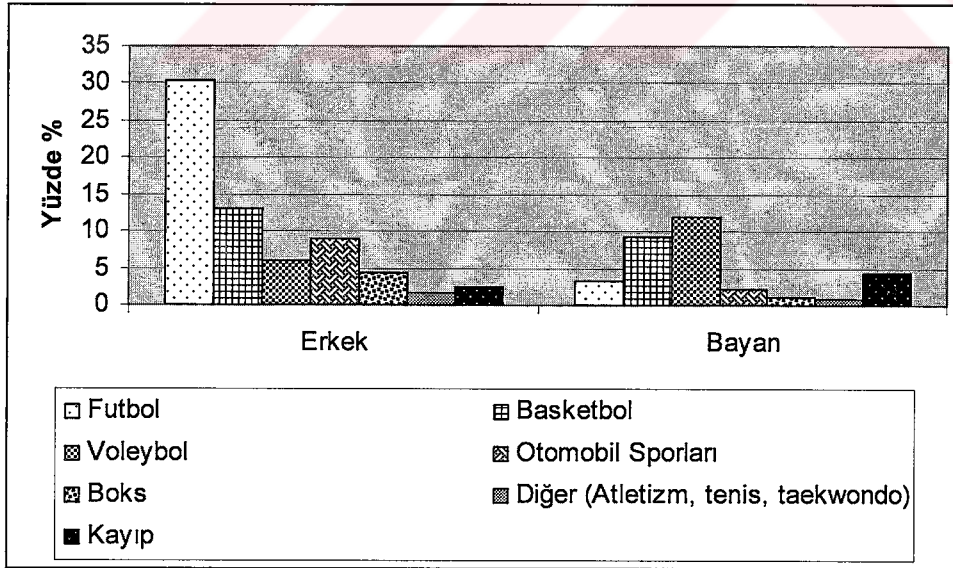

Şekil 48: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Televizyondan İzledikleri Program Türleri İle Eğitim Durumları Dağılım Grafiği

Tablo 43: Anket Uygulanan Ortaöğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Tablosu

TERCİH EDİLEN BRANŞ	ORTAÖĞRETİM				GENEL TOPLAM	
	ERKEK		KIZ		n	%
	n	Gen%	n	Gen%		
Futbol	149	30.5	16	3.2	165	33.7
Basketbol	64	13.1	45	9.2	109	22.3
Voleybol	30	6.1	58	11.9	88	18.0
Otomobil Sporları	44	9.0	11	2.2	55	11.2
Boks	21	4.3	6	1.2	27	5.5
Diğer (Atletizm, tenis, taekwondo)	8	1.6	4	0.9	12	2.5
Kayıp	12	2.5	21	4.3	33	6.8
TOPLAM	323	67.1	166	32.9	489	100

Tablo 43'de ortaöğretimde okuyan öğrencilerin televizyondan izledikleri spor branşlarında ortaöğretimde bulunan erkeklerin % 30.5'inin "*Futbol*", % 13.1'inin "*Basketbol*", % 9'unun "*Otomobil Sporları*", Kızların % 11.9'unun "*Voleybol*", % 9.2'sinin "*Basketbol*" ve % 3.2'sinin ise "*Futbol*" olarak (Şekil 49) belirttikleri gözlenmektedir.

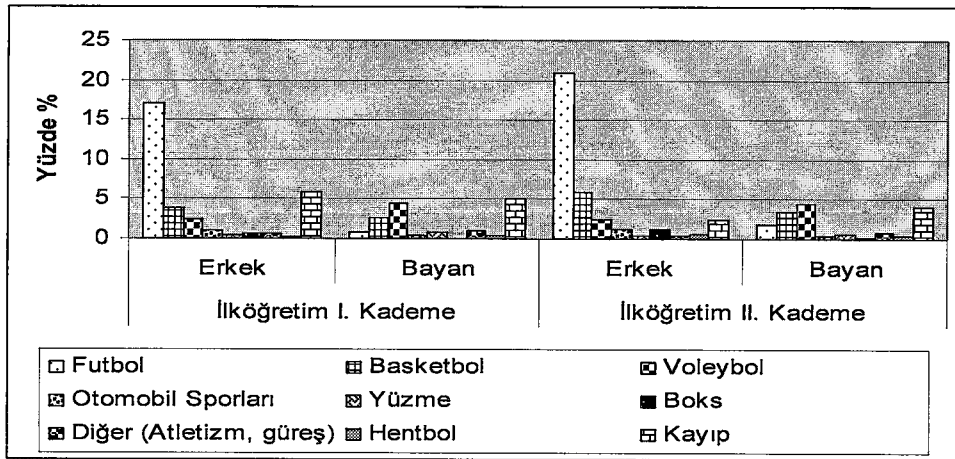

Şekil 49: Anket Uygulanan Ortaöğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Grafiği

Tablo 44: Anket Uygulanan İlköğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Tablosu

TERCİH İ. SIRA	İLKÖĞRETİM I. KADEME				İLKÖĞRETİM II. KADEME				GENEL TOPLAM	
	ERKEK		KIZ		ERKEK		KIZ		n	%
BRANŞLAR	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %		
Futbol	79	17.0	4	0.9	98	21.0	9	1.9	190	40.8
Basketbol	18	3.9	12	2.6	27	5.8	16	3.4	73	15.7
Voleybol	11	2.4	21	4.5	11	2.4	21	4.4	64	13.7
Otomobil Sp.	5	1.1	2	0.4	6	1.3	2	0.4	15	3.2
Yüzme	2	0.4	4	0.9	2	0.4	3	0.7	11	2.4
Boks	3	0.6	-	-	6	1.3	1	0.2	10	2.1
Diğer (Atle,grş)	3	0.6	5	1.1	2	0.4	4	0.9	14	3.0
Hentbol	1	0.2	2	0.4	3	0.6	2	0.5	8	1.7
Kayıp	27	5.8	24	5.1	11	2.4	19	4.1	81	17.4
TOPLAM	149	32.0	74	15.9	166	35.6	77	16.5	466	100

Tablo 44'de İlköğretim I. ve II. Kademedeki öğrencilerin televizyondan izledikleri spor branşları arasında paralellik bulunmaktadır. İlköğretim I. Kademedeki bulunan erkeklerin % 17'sinin "Futbol", % 3.9'unun "Basketbol", % 2.4'ünün "Voleybol", Kızların % 4.5'inin "Voleybol", % 2.6'sının "Basketbol" % 1.1'inin "Diğer (Atletizm, güreş)" ve İlköğretim II. Kademedeki ise erkeklerin % 21'inin "Futbol", % 5.8'inin "Basketbol", % 2.4'ünün "Voleybol", Kızların % 4.4'ünün "Voleybol", % 3.4'ünün "Basketbol", % 1.9'unun "Futbol" olarak (Şekil 50) belirttikleri gözlenmektedir.

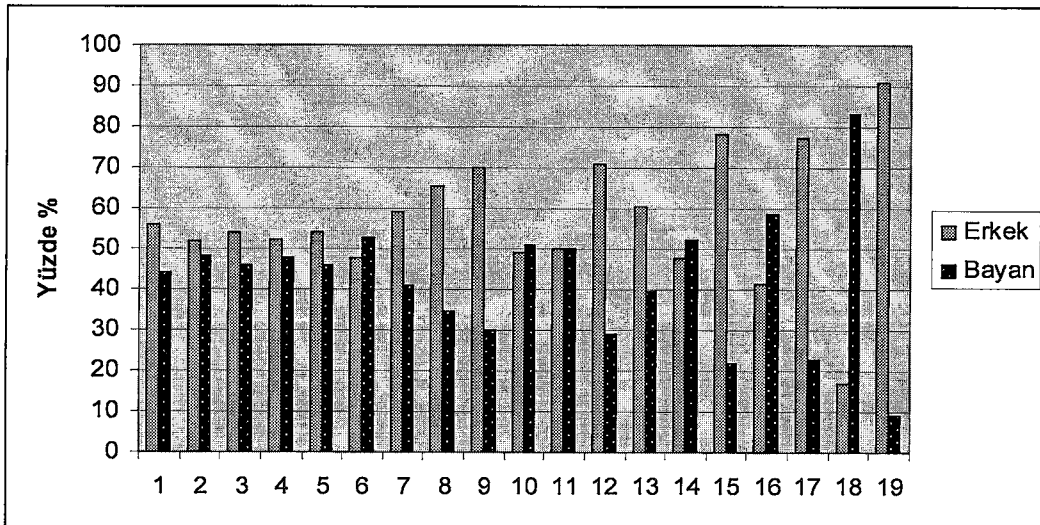

Şekil 50: Anket Uygulanan İlköğretimdeki Öğrencilerin Televizyondan İzledikleri Spor Branşlarının Dağılım Grafiği

Tablo 45: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Çocuk Oyunları Dağılım Tablosu

OYUNLAR	ERKEK		KIZ		TOP	KAYIP	GENEL TOPLAM	
	n	%	n	%	n	n	n	%
1. Saklambaç	460	55.7	366	44.3	826	129	955	86.5
2. Yakan top	403	51.7	376	48.3	779	176	955	81.6
3. Körebe	416	54.3	350	45.7	766	189	955	80.2
4. Beş taş	356	52.3	325	47.7	681	274	955	71.3
5. Köşe kapmaca	367	54.2	310	45.8	677	278	955	70.9
6. Yağ sat. bal sat.	280	47.5	309	52.5	589	366	955	61.7
7. Kiremit devirme	332	59.2	229	40.8	561	394	955	58.7
8. Çortun eşek	366	65.5	193	34.5	559	396	955	58.5
9. Mozik (Topaç)	368	69.8	159	30.2	527	428	955	55.2
10. Tavşan kaç tazı tut	247	49.2	255	50.8	502	453	955	52.6
11. El el üstünde	149	50.0	149	50.0	298	657	955	31.2
12. Çelik-çubuk	164	70.7	68	29.3	232	723	955	24.3
13. Tek ayak eş yaka.	135	60.5	88	39.5	223	732	955	23.4
14. Elim sende	82	47.7	90	52.3	172	783	955	18.0
15. Dıngıla fistic	91	78.4	25	21.6	116	839	955	12.1
16. Sallama	31	41.3	44	58.7	75	880	955	7.9
17. Astık mastık	24	77.4	7	22.6	31	924	955	3.3
18. Diğer;(sek sek, ip atl. Yüksek ebe, simit)	3	16.7	15	83.3	18	937	955	1.9
19. Za güle zaza güle	10	90.9	1	9.1	11	944	955	1.2

Tablo 45’de araştırmadan elde edilen verilere göre öğrencilerin bildikleri çocuk oyunları sıralamasında en fazla bilinen oyunların “Saklambaç” (% 86.5), “Yakan Top” (% 81.6) ve “Körebe” (% 80.2) olduğu (Şekil 51) gözlenmektedir.

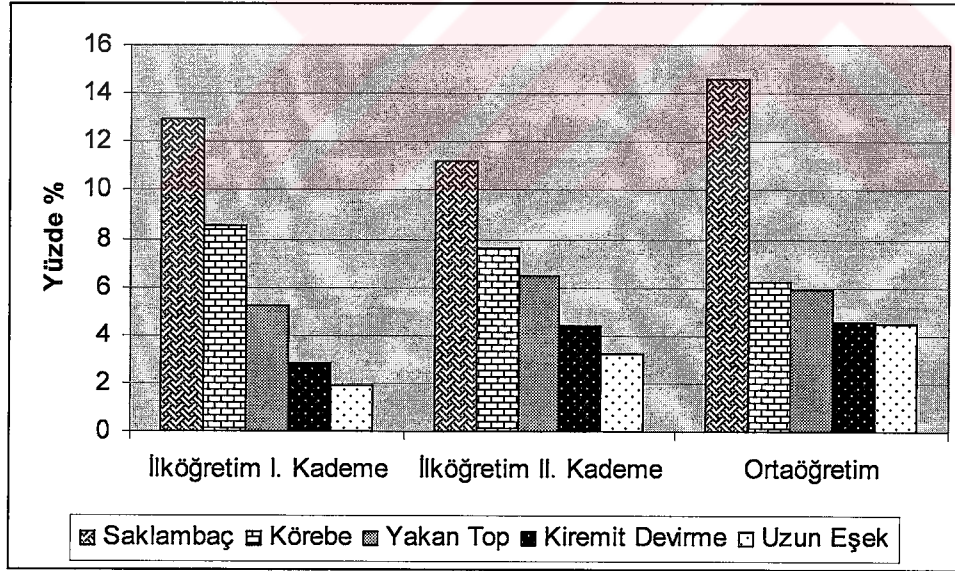

Şekil 51: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Çocuk Oyunları Dağılım Grafiği

Tablo 46: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Arkadaşları İle Oynadıkları Oyunların Dağılım Tablosu

OYUN TERCİHİ	İLKÖĞRETİM I. KADEME		İLKÖĞRETİM II. KADEME		ORTA ÖĞRETİM		GENEL TOPLAM	
	n	Gen %	n	Gen %	n	Gen %	n	%
Saklambaç	97	12.9	84	11.2	109	14.6	290	38.7
Körebe	64	8.5	57	7.6	46	6.2	167	22.3
Yakan top	39	5.2	49	6.5	44	5.9	132	17.6
Kiremit Devirme	21	2.8	33	4.4	35	4.6	89	11.8
Uzun Eşek	14	1.9	24	3.2	34	4.5	72	9.6
TOPLAM	235	31.3	247	32.9	268	35.8	750	100

Tablo 46’da ankete katılan öğrencilerin arkadaş çevresi ile oynadıkları oyunları, % 38.7’si “Saklambaç”, % 22.3’ü “Körebe”, % 17.6’sı “Yakan Top”, % 11.8’i “Kiremit Devirme” ve % 9.6’sı ise “Uzun Eşek” olarak (Şekil 52) belirttikleri gözlenmektedir.

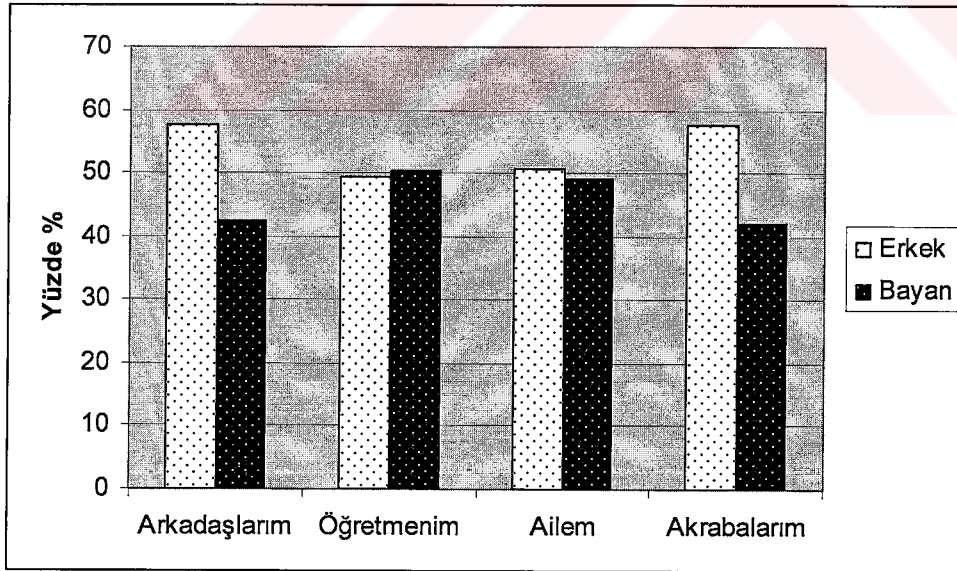

Şekil 52: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Arkadaşları İle Oynadıkları Oyunların Dağılım Grafiği

Tablo 47: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Oyunları Öğrendikleri Kişilerin Dağılım Tablosu

	ERKEK		KIZ		TOPLAM	KAYIP	GENEL TOPLAM	
	n	Grp %	n	Grp %	n	n	n	%
Arkadaşlarım	514	57.6	379	42.4	893	62	955	93.5
Öğretmenim	235	49.5	240	50.5	475	480	955	49.7
Ailem	214	50.8	207	49.2	421	534	955	44.1
Akrabalarım	242	57.8	177	42.2	419	536	955	43.9

Tablo 47’de anket verilerine göre öğrencilerin bildikleri çocuk oyunlarını öğrendikleri kişiler olarak ilk sırada “*Arkadaşlarım*” (% 93.5), daha sonra “*Öğretmenim*” (% 49.7) ve “*Ailem*” (% 44.1) yer aldığı, kendi grupları içinde ise erkeklerin % 57.8’inin “*Akrabalarım*”, % 57.6’sının “*Arkadaşlarım*”, % 50.8’inin “*Ailem*” % 49.5’inin “*Öğretmenim*”, Kızların, % 50.5’inin “*Öğretmenim*”, % 49.2’sinin “*Ailem*”, % 42.4’ünün “*Arkadaşlarım*”, % 42.2’sinin “*Akrabalarım*” olarak (Şekil 53) belirttikleri gözlenmektedir.

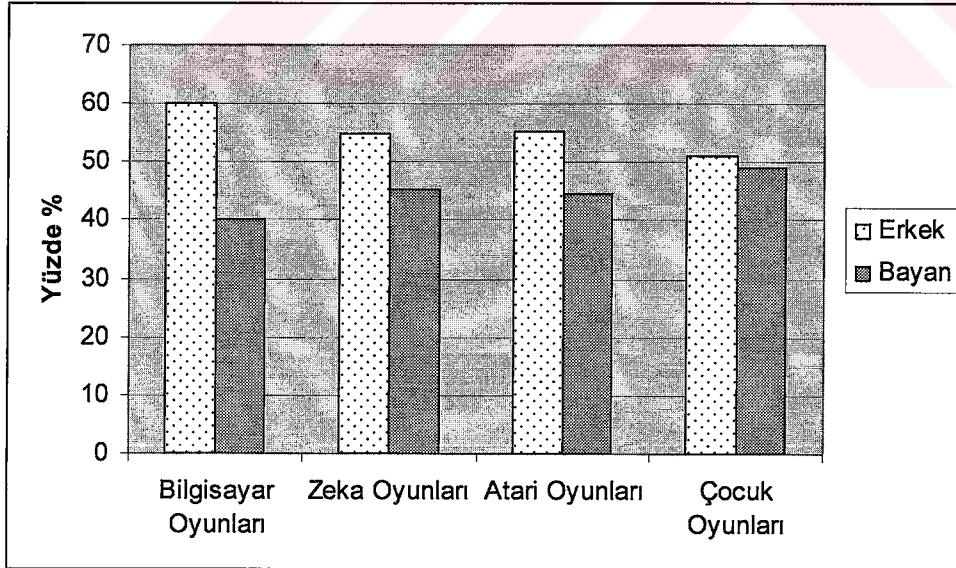

Şekil 53: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bildikleri Oyunları Öğrendikleri Kişilerin Dağılım Grafiği

Tablo 48: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Tercih Ettikleri Oyun Kategorileri Dağılım Tablosu

TERCİH EDİLEN OYUNLAR	ERKEK		KIZ		TOPLAM	KAYIP	GENEL TOPLAM	
	n	Grp %	n	Grp %	n	n	n	%
Bilgisayar Oyunları	492	59.9	330	40.1	822	133	955	86.1
Zeka Oyunları	370	54.8	305	45.2	675	280	955	70.7
Atari Oyunları	331	55.4	267	44.6	598	357	955	62.6
Çocuk Oyunları	243	51.1	233	48.9	476	479	955	49.8

Tablo 48'de öğrencilerin tercih ettikleri oyun kategorilerinde ilk sırada “Bilgisayar oyunları” (% 86.1), daha sonra “Zeka oyunları” (% 70.7) ve “Atari oyunları” (% 62.6) geldiği, kendi grupları içinde ise erkeklerin % 59.9'unun “Bilgisayar oyunları”, % 54.8'inin “Zeka oyunları”, % 55.4'ünün “Atari oyunları”, Kızların, % 48.9'unun “Çocuk Oyunları”, % 45.2'sinin “Zeka oyunları” ve % 44.6'sının ise “Atari oyunları” olarak (Şekil 54) belirttikleri gözlenmektedir.

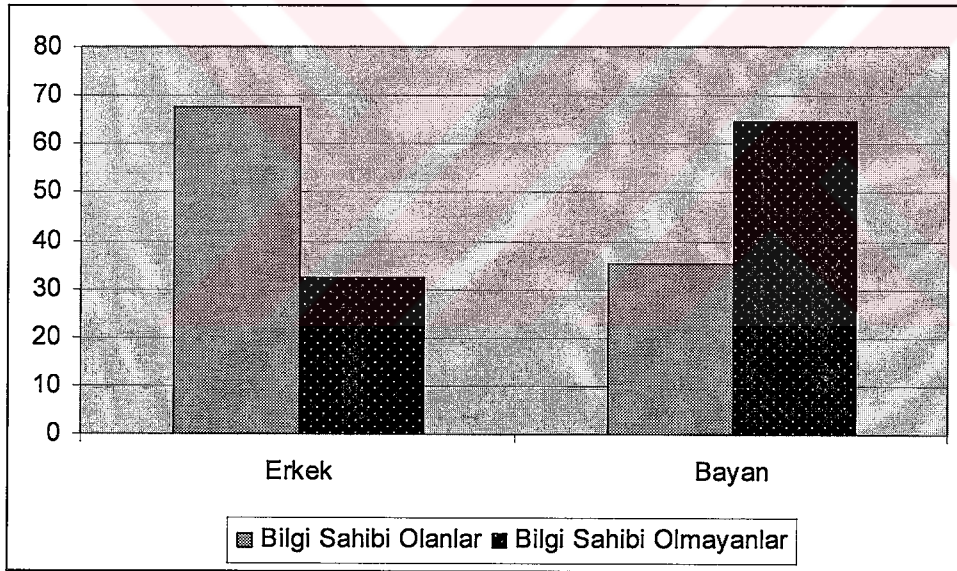

Şekil 54: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Tercih Ettikleri Oyun Kategorileri Dağılım Grafiği

Tablo 49: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Geleneksel Spor Dalları İle İlgili Bilgi Durumlarının Dağılım Tablosu

BİLGİ DURUMU	ERKEK			KIZ			TOPLAM	
	n	Grp %	Gen %	n	Grp %	Gen %	n	%
Bilgi sahibi olanlar	378	67.7	39.6	140	35.3	14.7	518	54.3
Bilgi sahibi olmayanlar	180	32.3	18.8	257	64.7	26.9	437	45.7
TOPLAM	558	100	58.4	397	100	41.6	955	100

Tablo 49'da araştırmada anketten elde edilen verilere göre, öğrencilerin geleneksel spor dalları ile ilgili bilgi durumları konusunda erkeklerin % 67.7'sinin, kızların, % 35.3'ünün bilgi sahibi oldukları, erkeklerin % 32.3'ünün, kızların % 64.7'sinin ise bilgi sahibi olmadığı (Şekil 55) gözlenmektedir.

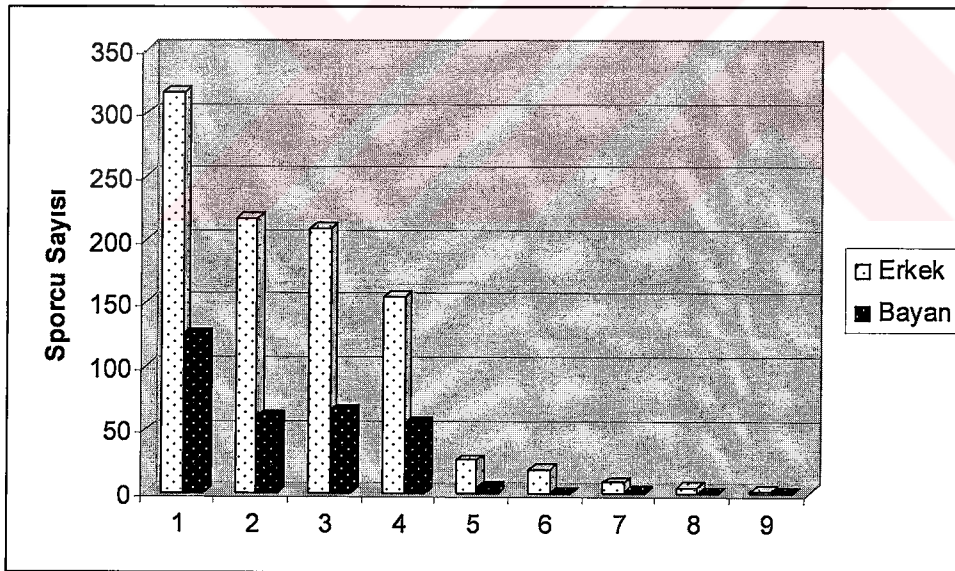

Şekil 55: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Geleneksel Spor Dalları İle İlgili Bilgi Durumlarının Dağılım Grafiği

Tablo 50: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgi Sahibi Oldukları Geleneksel Spor Dallarının Dağılım Tablosu

GELENEKSEL SPOR DALLARI	ERKEK		KIZ		TOP.	KAYIP	GENEL TOPLAM	
	n	Grp %	n	Grp %	n	n	n	%
1. Yağlı güreş	317	71.6	126	28.4	443	512	955	46.4
2. Cirit oyunu	217	78.1	61	21.9	278	677	955	29.1
3. Atıcılık ve Avcılık	209	76.0	66	24.0	275	680	955	28.8
4. Binicilik	155	73.8	55	26.2	210	745	955	22.0
5. Kuşak güreşi	26	83.9	5	16.1	31	924	955	3.3
6. Aba güreşi	19	100	-	0	19	936	955	2.0
7. Karakucak güreşi	9	81.8	2	18.2	11	944	955	1.2
8. Gökbörtlü	5	100	-	0	5	950	955	0.6
9. Çöğen/Çevgan/Polo	2	100	-	0	2	953	955	0.2

Tablo 50’de öğrencilerin bilgi sahibi oldukları geleneksel spor dallarında ilk sıralarda “Yağlı güreş” (% 46.4), “Cirit oyunu” (29.1), “Atıcılık ve avcılık” (% 28.8) ve “Binicilik” (% 22) sporunun yer aldığı, diğer geleneksel spor dallarının ise çok düşük yüzdelere alt sıralarda olduğu (Şekil 56) gözlenmektedir.

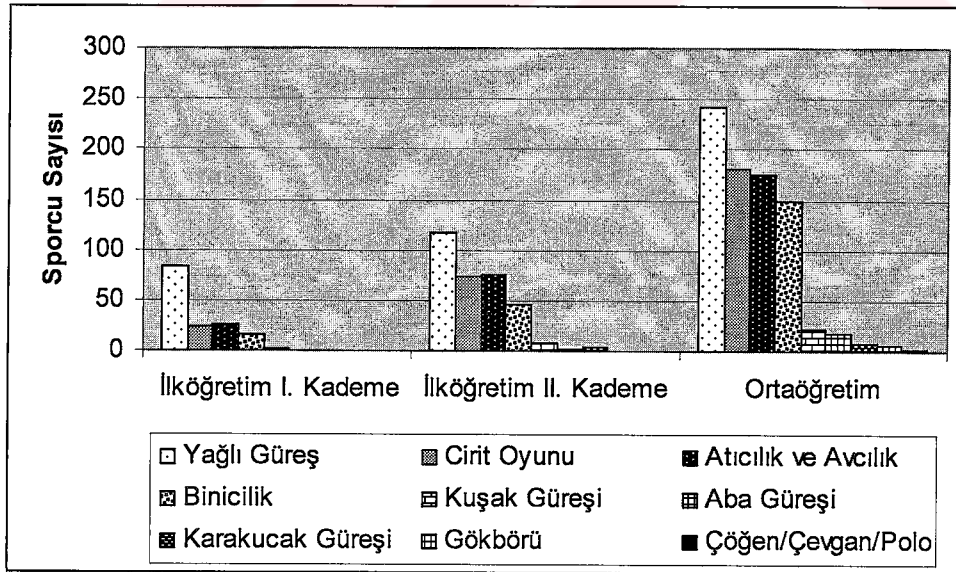

Şekil 56: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgi Sahibi Oldukları Geleneksel Spor Dallarının Dağılım Grafiği

Tablo 51: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Geleneksel Spor Dalları Hakkında Bilgi Sahibi Olma Yeterliliklerinin Dağılım Tablosu

GELENEKSEL SPOR DALLARI	İ.Ö. I. KADEME		İ.Ö. II. KADEME		ORTA ÖĞRETİM		TOP.	KAYIP	GENEL TOPLAM	
	n	Grp %	n	Grp %	n	Grp %	n	n	n	%
Yağlı güreş	83	18.7	118	26.7	242	54.6	443	512	955	46.4
Cirit oyunu	24	8.6	74	26.6	180	64.8	278	677	955	29.1
Atıcılık ve Avcılık	26	9.4	75	27.3	174	63.3	275	680	955	28.8
Binicilik	16	7.6	45	21.4	149	71.0	210	745	955	22.0
Kuşak güreşi	1	3.2	8	25.8	22	71.0	31	924	955	3.3
Aba güreşi	-	0	2	10.5	17	89.5	19	936	955	2.0
Karakucak güreşi	-	-	3	27.3	8	72.7	11	944	955	1.2
Gökbörü	-	0	-	0	5	100	5	950	955	0.5
Çöğen/Çevgan/Pollo	-	0	-	0	2	100	2	953	955	0.2

Tablo 51’de anket uygulanan öğrencilerin eğitim durumları ile geleneksel spor dalları hakkında bilgi sahibi olma yeterlilikleri durumunda spor dalları arasında paralellik olduğu ve öğrencilerin eğitim derecesi yükseldikçe bilgi düzeyinin de arttığı görülmektedir. Bunun yanında en fazla bilinen spor dallarının ise “Yağlı güreş” (% 46.4), “Cirit oyunu” (29.1), “Atıcılık ve avcılık” (28.8) ve “Binicilik” (% 22) olduğu (Şekil 57) gözlenmektedir.

Şekil 57: Anket Uygulanan İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Eğitim Durumları İle Geleneksel Spor Dalları Hakkında Bilgi Sahibi Olma Yeterliliklerinin Dağılım Grafiği

6. TARTIşMA VE SONUÇ

Bu araştırma ile Elazığ ilinde geçmişte nasıl bir beden eğitimi, spor ve oyun kültürü yapısı olduğu, sporda ve toplumda meydana gelen hızlı kültürel değişimlerin bu yapıda meydana getirdiği gelişmeler konusundaki bilgileri derlemek ve güncel bir durum tespiti yapmak amaçlanmıştır.

Farklı kültürel yapıya sahip toplumların benimsedikleri ve yaptıkları spor branşları farklılıklar arz eder ve o toplumun kimliğini yansıtır. Günümüz dünyasında meydana gelen sosyo-kültürel ve bilimsel değişimler her alanda olduğu gibi beden eğitimi, oyun ve spor kavramını da çok yönlü etkilemiştir. Günümüzde, beden eğitimi, oyun ve spor kültürü, bireylerin yaşadığı kültüre bağlı olarak değişime uğramaktadır. Örneğin, yeni bedensel etkinlikler (aerobik, fitness, jogging vb.), oyun (bilgisayar oyunları vb.) ve yeni spor dalları (bocce, bowling, paintball, plaj futbolu, voleybolu ve hentbolu, capoeira vb.) geliştirilmiştir. Değişen kültürel davranışlar bireyi, çevreden, oyun ve spor alanlarından kapalı alanlara ve bilgisayara taşımış, geleneksel oyunlar unutulmaya başlamıştır.

Sporu; sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik hayattan ayrı düşünmek mümkün değildir. Ömür boyu sürecek eğitim değeri, kurum ve kuruluşları, büyük halk kitlelerini ayağa kaldıran gösterileri ile milyonluk şehirlerden köylere kadar kişi ve toplumların yoğun ilgisini çeken spor, artık sosyal bir kurum ve disiplin haline gelmiştir (9). Toplumsal değerlerin değişiminin hızla yaşandığı ve genel olarak bir bozulmaya gidildiği günümüz toplumunda sporun kültürel işlevi de gün geçtikçe önemini daha da artırmaktadır.

Harput ve Elazığ'da güreş, avcılık, atıcılık, binicilik ve cirit oyunları spor etkinliklerinin başlangıcını oluşturmuştur. 17. Yüzyılda Harput'ta cirit oyunu çok yaygın olarak oynanmış ve oynanan alan "*Ciritlar Meydanı*" adıyla anılmış ve 1900'l yıllarda Harput ve dolaylarında at yetiştiriciliğı çok önem kazanmıştır (58). Beden eğitimi dersleri, askeri okulların dışında diğerk eğitim kurumlarında ilk olarak 1909-1910'lu yıllarda "*Beden Terbiyesi, Terbiye-i Bedeniye ve Usul-ı Tedris ve Tatbikat* " adları altında verilmeye başlanmıştır (57). Harput'ta Kurulu yabancı okul ve kolejler, beden eğitimi, oyun ve sportif etkinliklerin yaygınlaşmasında örnek olmuşlar ve hatta yerli halk ile bu kolej takımları arasında çeşitli sportif yarışmalar düzenlenmiştir.

Harput ve Elazığ'da 1950'li yıllara kadar spor etkinlikleri; futbol, atıcılık, binicilik, beden terbiyesi (eğitimi), voleybol, atletizm, İsveç usulü hareketler (ağırlık kaldırma), salon cimnastiğı, piramit hareketleri, güreş, boks, su sporları, avcılık, kayak, masa tenisi, bılardo alanlarında yapılmıştır. Bazı spor dallarında resmi ve özel müsabakalar tertip edilmiş ve bu yıllarda Elazığ Doğı Anadolu Bölgesinin en yoğun sportif faaliyetler yapılan illerinden birisi olmuştur. 1954 yılında ilk yerel lig 5 kulübün katılımıyla futbol dalında oluşturulmuştur (67).

Daha sonraki yıllarda toplumda ve sporda meydana gelen hızlı değışimler ve kültürel etkileşimler spor kültüründe de etkili olmuş, spor dallarında çeşitlilik artmış (basketbol, badminton, hentbol, kort tenisi, yüzme, judo, taekwondo, karate, kick-boks, plaj voleybolu ve hentbolu vb.), ilgi duyulan alanlar farklılaşmıştır. Elazığ ve Harput'ta faaliyet gösterilen geleneksel spor dallarından cirit'in 1980'lerden sonra tamamen unutulduğı ve yapılmadığı, avcılık ve atıcılık'ın eskisi kadar yaygın olmadığı ve teşvik edici çalışmaların

gerçekleştirilmediği saptanmıştır. Diğer taraftan Cumhuriyet'ten önce de yapıldığı bilinen at yetiştiriciliği ve at yarışları, Elazığ'da geleneksel kültür özelliğini koruyarak, günümüze kadar devam eden etkinliklerdendir. At yarışlarına verilen önem ve gösterilen ilgi neticesinde 1978 yılında il'de hipodrom inşa edilmiş ve burada 20 yıldan uzun bir süredir mahalli at yarışları yapılması, 2002 yılından itibaren hipodromda ulusal at yarışları yapılmasına imkan sağlamıştır. Ancak eskisi kadar yaygın olan at yetiştiriciliği ise teşvik edilmemiş ve gittikçe azalmıştır.

Doğu Anadolu Bölgesinde futbolda, ilk yerel liglerin kurulduğu il Elazığ olmuş ve halkın en fazla ilgilendiği ve uğraştığı spor dalı haline gelmiştir (67). Atletizm dalında ise uluslararası (Balkan ve Akdeniz Oyunları) başarılar elde edildiği ve ilginin yoğun olduğu 1950'li yıllara oranla günümüzde ulusal başarılar alınması, okullarda ve kulüplerde faaliyetlerin sürdürülmesine karşın ilimizde atletizm dalında istenilen seviyeye ulaşılamadığı söylenebilir.

Salon sporları içerisinde yer alan voleybol, basketbol, hentbol, badminton dallarına halkın ilgisi olmuştur. Alt yapı ve uzman eğitici eksikliği, tesis, malzeme sıkıntısı, yetersiz teşvik, okullarda salon sporlarının yeterli düzeyde yapılamaması vb. gibi sebeplerden dolayı katılım zaman içerisinde belirli dönemlerde azalsa da bu spor dalları gelişme göstermiştir. Günümüzde ise bazı spor dallarında ulusal liglerde mücadele edilmektedir. Ancak bununla beraber bu spor dallarına ilgi ve katılımın yeterli seviyelerde olmadığı gözlenmiştir.

İlimizde 2005 yılında ferdi olarak yapılan spor dallarında eskiye nazaran ilgi ve katılımın az olduğu, ata sporumuz olan güreşin cumhuriyet sonrası dönemde bayramlarda ve belirli günlerde halkın büyük katılımı ile

gerçekleştirilmesine rağmen günümüzde faaliyetlerin ve katılımın yok denecek kadar azaldığı gözlenmiştir.

Elazığ'da yüzme kültürü ve su sporları incelendiğinde; eskiden kapalı ve açık yüzme havuzlarının bulunmadığı zamanlarda, bağ ve bahçelik gibi yerlerde sulama amacıyla yapılmış olan havuzlarda, ilin muhtelif mahalle ve köylerine dağılmış halde bulunan göl, gölet, dere, çay vb. gibi yerlerde yüzülmüştür (3). 1940'lı yıllarda Hazar Gölü kıyısında bulunan yazlık tesislerde de su sporları ile ilgili kısıtlı olsa bazı çalışmalar (yüzme, trampelen atlama yarışları) yapılmıştır (51).

İlimizde 1955'li yıllardan itibaren sulama amaçlı kullanılan bazı havuzlar ücretli olarak kullanılmaya başlanmış, 1964-1965 yıllarında ise Harput'ta ilk meyilli havuz yapılmıştır. Daha sonra 1975 yılında ise Fırat Üniversitesi kampüsünde yer alan "*Akademi Havuzu*", öncelikle sulama amaçlı olarak yapılmış, daha sonra havuz ücretli olarak yüzme amaçlı da kullanılmaya başlanmıştır. Elazığ'da ilk çocuk havuzuna burada yer verilmiştir. Etrafı sularla çevrili olan Elazığ'da yüzmeye her zaman ilgi duyulmuş, ancak bu konuda teşvik edici çalışmalar yapılmamış ve ilimiz bu alanda geri kalmıştır. Hazar gölü çevresinde yapılmış olan ve 2000 yılında üçüncüsü düzenlendikten sonra yapılmayan "*Hazar Gölü Su Sporları Şenlikleri*" dışında bu alanda faaliyet ve organizasyon yapılmamıştır.

Uzun yıllar ilimizin ihtiyacı olan Olimpik Kapalı Yüzme Havuzunun 1993 yılında inşaatı başlamasına rağmen ödenek yetersizliğinden yarım kalmış ve halen hizmete sunulamamıştır (Şekil 5). İlimizde halen 2 özel açık yüzme tesisi faaliyet

göstermekte ve bu alandaki açığı yaz aylarında bir nebze de olsa karşılamaya çalışmaktadır.

Elazığ'da bisiklet kültürü incelendiğinde; eskiden ilimizde bisikleti olan çocuk sayısının çok az olduğu, bir mahallede sadece bir iki çocukta bisiklet bulunduğu anlatılmaktadır (3). Günümüzde, özellikle il merkezinde uygun bisiklet parkurları olmaması nedeniyle birçok çocuk bisikletle tanışmamaktadır. Bisiklet sporu bir spor dalı olarak düzenli, yarışmaya yönelik değil de, gezmek, bir yerden bir yere gitmek veya boş zaman aktivitesi olarak kullanılabilir. Diğer taraftan bisiklet sporunun birçok gelişmiş toplumlarda yaygınlaşmasına rağmen Türk toplumunda olduğu gibi ilimiz insanı arasında da yaygınlaşmış değildir.

Elazığ'da cimnastik kültürü incelendiğinde; ilimizdeki çocuklar eskiden beri sirklerde yapılan gösteri amaçlı akrobatik jimnastik hareketleri yapmaya hevesli olmuş ve bu tür hareketleri yapmaya “*cambazlık*” adını vermişlerdir (3). Ancak çocukların kendi aralarında oyun niteliğinde yaptıkları bu çalışmalar dışında, il'de bu alanda malzeme, tesis ve uzman eğitici konusunda süreklilik arz eden sıkıntılar ve teşvik edici çalışmaların olmayışı bu spor dalında fazla bir gelişme olmamasına neden olmuştur. Bu alanda yapılan çalışmalar okullarda yapılan jimnastik dersleriyle sınırlı kalmıştır.

1998 yılında ilimizde yapılan bir araştırmada kamuoyunun ilgisi ve tercihinin büyük bir bölümünün futboldan yana olduğu tespit edilmiştir (33). Futbol sporunun günümüzde yapılan spor dalları arasındaki önemi ve yeri büyüktür. Milyonlarca kişi sporcu olarak, çok daha fazla sayıdaki kişi de seyirci olarak futbol sporuna katılım gösterirler (29).

İlimizde 1967 yılında 5 amatör ve 1 profesyonel kulüp (73), 1973 yılında 11 amatör ve 1 profesyonel, 1980 yılında 25 amatör ve 1 profesyonel (78), 1992 yılında 38 amatör ve 1 profesyonel (16), 1998 yılında 35 amatör kulüp ve 1 profesyonel (47) ve 2004 yılında 32 amatör ve 1 profesyonel kulüp olduğu tespit edilmiştir. Bu kulüplerin en fazla faal oldukları spor dalının ise futbol olduğu ve 2003-2004 sezonunda 16 tane kulübün sadece futbolda faaliyet gösterdiği görülmüştür. İlimizde futbola olan ilginin ve yatırımın diğer spor branşlarına oranla daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Futbolun yazılı ve görsel basında çok fazla yer alması, futbolcuların kazandıkları paraların astronomik rakamlara ulaşması, futbolu meslek edinerek bu yolla çok paralar kazanmanın insanlarda uyandırdığı cazibe vb. gibi birçok faktör diğer branşlara oranla daha fazla yapılmasını ve ilgi görmesinin sağlamıştır. Bunun yanı sıra kulüplerde futboldan sonra en fazla faaliyet gösterilen ve salon sporları içerisinde yer alan basketbol, voleybol ve hentbol dallarında da ilginin her geçen gün arttığını söyleyebiliriz.

İlimizde bayanların spora katılım durumlarına bakıldığında sayısal olarak erkeklere oranla çok düşük seviyelerde kaldığı gözleniyor (Tablo 8, 12-A, 15-A). Bir toplum içinde kadının spora katılımı, kadının o toplum içerisindeki genel statüsünün bir yansımasıdır. Dünya genelinde de kadının konumu ve kendisine biçilen roller düşünüldüğünde, spor içinde kadının sporcu özelliğinden önce cinsiyetiyle değerlendirildiği söylenebilir.

Toplumdan topluma farklılıklar göstermesine rağmen tüm ülkelerde, spor içinde yer alan kadına karşı hakim olan bu düşünceler, kadının spora yönelmesindeki oranları ve aktivite çeşitlerini belirlemektedir. Ancak belli bir

sosyo-ekonomik ve kültürel seviyeye sahip aileler, kız çocuklarının spor yapması için çaba sarf etmekte ya da kendisi geçmişte spor yapmış anneler kız çocuklarını spor yapmaya teşvik etmektedir (31).

Gelişim düzeyleri farklı toplumlarda bu konuya olan bakış açısı değişmekte, endüstrileşmiş ülkelerde kadınların spora katılım oranı fazla iken gelişmekte olan ülkelerde ise bu oran düşüktür. Çünkü bu toplumlarda kadın, hala dişi cinsin yalnızca doğurganlık için yaratıldığı, ter yerine parfüm kokması, aktif yaşam yerine pasif yaşamı seçmesi düşünülmektedir. Spora katıldığında ise, kadının tenis, yüzme, paten gibi artistik ve estetik branşları seçmesi önerilmektedir (1).

İlimizde, kulüplerdeki sporcu sayılarına bakıldığında faaliyet gösteren erkek sporcu sayısının bayan sporcu sayısından % 86 daha fazla olduğu gözleniyor (Tablo 3). Bunun nedenleri arasında ailelerin kız çocuklarını spor yapmaya teşvik etmemeleri, toplumumuzun sosyal ve kültürel yönden hazır olmaması (yanlış tutum, davranış ve düşünceler), bayanların ekonomik ve sosyal yönden bağımsız olmayışı, sportif faaliyet ve organizasyonlardaki (küfür, kavga vb.) olumsuz davranışlar sayılabilir.

Aynı zamanda bayanların spora katılımı toplumdan topluma farklılıklar göstermektedir. Toplumumuzda bayanların birçok yönden (ekonomik özgürlük, iş ortamı, sosyalleşme, spor vb.) gerilerde kaldığı görülüyor. Eğitim ve spor ilişkisi göz önüne alındığında günümüzde halen kız çocuklarının okullaştırılması çalışmalarının yapıldığı toplumumuzda bayanların spora katılım oranlarının düşük olması kaçınılmazdır.

İlimizdeki spor branşlarındaki mevcut hakem sayılarının okullarda ve kulüplerde faaliyet gösterilen spor dalları ve yapılan sportif faaliyet ve organizasyonlar ile paralel olarak artış gösterdiği ve birçok spor dalında yeterli düzeyde olduğu gözlenmektedir (Tablo 4). Bayanların spora aktif katılım oranlarında olduğu gibi hakem olarak katılımında da erkeklere oranlara daha az olduğu gözlenmiştir (Tablo 5). İl’de bayan hakemlerin sayısı erkek hakem sayısından % 81 daha azdır. Bayanların spora aktif katılımında karşılaştıkları sosyal, ekonomik ve toplumsal problemler onların sporun bütün alanlarında (sporcu, hakem, antrenör, masör, yönetici vb.) gerilerde kalmalarına yol açmaktadır.

İlimizdeki antrenör sayıları incelendiğinde birçok branşta antrenör bulunmadığı, kadrolu antrenör sayısına oranla sözleşmeli ve fahri antrenör sayısının da fazla olduğu görülmektedir (Tablo 6). Sporun yaygınlaştırılması, geliştirilmesi ve başarılı sporcular yetiştirilmesinde karşılaşılan problemlerden biri de uzman eğitici ve antrenör sorunudur. Bunun yanı sıra futbol branşında antrenör sayısının diğer branşlara kıyasla çok fazla olduğu gözlenmektedir (Tablo 7). Bu durum Türkiye’de ve buna paralel olarak ilimizde futbola yapılan yatırımın ve ilginin bir göstergesidir.

İlimizde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesindeki il spor merkezlerinde faaliyet gösteren sporcu sayılarında 2001 yılından itibaren artış olduğu ve sporcuların % 21.2’sinin basketbol, % 12.2’sinin futbol ve % 9.8’inin ise badminton dalında faaliyette bulundukları gözlenmektedir (Tablo 8). Basketbol dalında daha fazla bir katılım olmasının nedenleri arasında birçok okul bahçesinde basketbol sahasının mevcut olması ve ilköğretim çağında ve özellikle I. Kademedeki çocukların basketbol oyunu ile daha erken tanışmaları, basketbolun

görsel medyada daha fazla yer alması ve Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen 12 Dev Adam Projesi yer almaktadır. Bunun yanında faaliyet gösterilen branşlar arasında tenisin % 1.9, karatenin % 1.6 ve jimnastiğin % 0.4 ile son sıralarda yer aldığı gözlenmektedir (Tablo 8). Bu alanlarla ilgili mevcut tesis ve salon yetersizliği, gerekli yaygınlaştırma ve geliştirme çalışmalarının yapılmaması, okullarda faaliyet gösterilmemesi, uzman eğitici eksikliği ve medyada fazla yer almaması bu branşların ilgi görmemesinin başlıca nedenleri arasındadır.

Son 5 yıl içinde il spor merkezlerinde yer alan bayanların, erkeklere oranla daha az sayıda oldukları ve % 20'sinin basketbol, % 17.4'ünün voleybol ve % 13.6'sının badminton ile, erkeklerin ise % 21.4'ünün basketbol, % 16.7'sinin futbol ve % 10.4'ünün boks ile daha fazla ilgilendikleri gözlenmektedir. (Tablo 8-9-10).

Elazığ'da 2004 yılı itibariyle ferdi olarak yapılan spor dallarında erkek ve bayan sporcular arasında bir paralellik olduğu, erkek sporcuların % 54.7'sinin taekwondo, % 15.6'sının satranç ve % 7.8'inin atletizm ile, bayan sporcuların % 52.4'ünün taekwondo, % 14.7'sinin satranç ve % 13'ünün atletizm ile ilgilendikleri gözlenmektedir (Tablo 11). Ferdi olarak yapılan spor dallarında erkek ve bayan sporcularının ilgi ve isteklerinin aynı doğrultuda olduğu ve il'deki özel salonların da katkısıyla teakwondo sporu ilde ilgi gösterilen spor branşlarından olmuştur.

İlimizde 1999-2003 yılları arasındaki faal sporcu sayıları incelendiğinde, erkek sporcu sayılarının bayan sporculardan ortalama % 82.7 daha fazla olduğu ve son birkaç yıl bayan ve erkek sporcu sayılarında sürekli artış bulunduğu

gözlenmektedir (Tablo 12-A). Bunun yanında bayan sporcuların % 20.7'sinin taekwondo, % 19.8'inin voleybol, % 12.3'ünün badminton ve % 10.6'sının atletizm ile, erkeklerin ise % 31.3'ünün taekwondo, % 11.7'sinin voleybol, % 9.3'ünün basketbol ve % 8.6'sının satranç ile ilgilendiği ve ayrıca erkek ve bayan sporcuların en fazla ilgilendikleri ilk iki spor dalları arasında paralellik bulunduğu gözlenmektedir (Tablo 12-13).

İlimizde son 5 yılın lisanslı sporcu sayılarına bakıldığında erkeklerin bayanlardan ortalama % 80.3 daha fazla olduğu, erkeklerde 2002 yılındaki % 2.7'lik ve kızlarda 2003 yılında 2.2'lik bir düşüş dışında erkek ve bayan sporcu sayılarında her yıl sürekli bir artış bulunduğu gözlenmektedir (Tablo 15-A). Bu sonuçlara göre, son 5 yıl içinde ildeki sportif faaliyetlere katılımı ve sporcu sayılarında düzenli bir artışın olduğu görülmektedir.

İlimizde okullardaki spor tesislerinin durumu incelendiğinde; Milli Eğitime bağlı okullarda ve özel okullarda salon sporlarının yapılmasına uygun mevcut kapalı spor salonlarının % 13.3'ünün ilköğretim, yine % 13.3'ünün özel ve % 73.4'ünün ortaöğretim okullarında bulunduğu gözlenmiştir (Tablo 19). Bu durum özellikle ilköğretim okullarında spor tesislerinin yetersiz olduğunu göstermektedir.

Öğrenci yoğunluğuna karşın okullarda spor alanlarının yetersizliğine paralel olarak, okul çevrelerinin de öğrencilerin kötü alışkanlıklar edinmesine yardımcı olacak ortamlarla donatılmış olması, spora en yakın olacakları bu çağlarda gençlerimizin ilgisini başka alanlara çekmektedir (34). Okullarda spor yapılmaya elverişli salonların azlığı okullardaki öğrencilerin spor yapamamalarına veya uygun olmayan ve sağlıksız ortamlarda spor yapmalarına neden olmaktadır.

Kendisine yakın ve salonu olan okullardan bu konuda istifadede ise zaman ve idari açıdan başka sorunlar yaşanabilmekte ve bu salonlarda çok yetersiz kalmaktadır.

İlimizde 1998/1999 eğitim-öğretim yılından 2004-2005 eğitim-öğretim yılına kadar okullardaki öğrenci ve sporcu sayıları incelendiğinde; ilköğretim okullarındaki bayan öğrencilerin ortalama % 2.3'ünün, erkek öğrencilerin ise % 4.1'inin, ortaöğretim okullarında ise bayan öğrencilerin ortalama % 3.8'inin, erkek öğrencilerin ise ortalama % 7.1'inin sportif faaliyetlere katıldığı gözlenmektedir (Tablo 20-21). Bu oranlara bakıldığında çocukların sporla tanıştığı ilk yer olan okullarda spora katılımın yetersiz olduğu görülmektedir.

Okullardaki saha, alan yetersizliği ve spor salonu olmayışı, malzeme yetersizlikleri, ilköğretim I. Kademedeki derslere branş öğretmenlerinin girmemesi, ailelerin spor ve eğitim ilişkisine karşı yanlış tutum, davranış ve düşünceleri, okullarda spora teşvik edici çalışmaların yapılmaması okullarda spora katılımın az olmasının başlıca nedenleri arasında sayılabilir. Sporun gelişmesi ve toplumda yaygınlaşmasında gerekli olan spor ortamının ön şartlarından birisi de spor saha ve tesisleri oluşturularak sayılarının artırılmasıdır (56). Günümüzde sporun gelişmesine paralel olarak, spor tesislerine duyulan ihtiyaçta her geçen gün artmaktadır. Küçük yaşta başlayarak, çocuk ve gençleri spora alıştırmak ve yeteneklerinin geliştirilmesini sağlamak, spor tesisleri ve onun etkili kullanımıyla orantılıdır.

1998 yılında yapılan bir araştırmada ilimizde spor tesis, saha ve alanları incelenmiş, Elazığ'daki spor tesislerinin nüfusa oranla yeterli görünmesine rağmen, çeşitlilik açısından farklı spor branşlarına hizmet etmediğinden dolayı

verimlilik açısından da yetersiz olduğu tespit edilmiştir (33). Türkiye’de spor tesisleri başta Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olmak üzere, kamu kuruluşları, silahlı kuvvetler ve kurum ve kuruluşların bünyesinde toplanmıştır. Ancak spor faaliyetlerinin sevk ve idaresinden sorumlu olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün tasarrufunda bulunan spor tesisleri, tesis politikasının odak noktasını teşkil etmektedir. Kaldı ki geniş kitlelerin faydalandığı tesislerin başında Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’ne ait tesisler gelmektedir (28). 1997 verilerine göre Türkiye’de toplam 7972 spor tesisi bulunmaktadır. İstanbul toplam nüfusunun (9.061.096) 56 tesise göre oranı 161.800, lisanslı sporcu sayısına (85.025) göre oranı 1518 olarak belirlenmiştir. Adıyaman ilinde ise toplam nüfusunun (684.339) 30 tesise göre oranı 22.811, lisanslı sporcu sayısına (2114) göre oranı 71 olarak belirlenmiştir. Öyle ki, İstanbul’da toplam nüfusun ancak % 9’u spor yapma olanağı bulurken, Ankara nüfusunun % 6’sı, Adıyaman nüfusunun % 3’ü, Diyarbakır nüfusunun ise % 2’si spor yapma olanağı bulabilmektedir. Spor tesislerinin illere göre dağılımları ile illerdeki sporcu sayılarına göre oranlarına bakıldığında, Türkiye’de spor tesislerinin dağılımlarının oldukça yetersiz ve dengesiz olduğu anlaşılmaktadır (4).

İlimizde farklı spor alanlarına yönelik birkaç tesisin ve alanın hizmete geçirilmesine rağmen (tenis kortları, kayak merkezi, atış poligonu, yürüyüş parkuru, semt sahaları vb.) Gençlik Spor İl Müdürlüğüne ait spor tesislerinin 2004 yılı itibariyle hala yetersiz olduğu, bazılarının da spor eğitimi almamış tesis yöneticilerinin bilinçsiz yönetimi sayesinde kullanılmadığı ve yeterli verimin alınamadığı görülmektedir.

Spor tesislerinin halka açık olması ve daha çok insanın faydalanması, il'deki sportif faaliyet ve organizasyonları canlandıracaktır. Ancak il merkezindeki kapalı spor salonunun ihtiyaca cevap veremediği gözlenmektedir. Bu ihtiyaçtan dolayı 1995 yılında 2500 seyirci kapasiteli çok amaçlı bir kapalı spor salonunun ihalesi yapılarak inşaatına başlanmış, fakat ödenek yetersizliğinden henüz tamamlanamamıştır.

İlimizde halkın spora katılımının atıl durumdan aktif duruma geçirilmesini sağlamak amacıyla sağlık için spor alanlarının da hizmete geçirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla il merkezindeki cadde genişletilmiş ve yürüyüş parkı hizmete sunulmuştur. Bu yapılan yenilikler halkın hareket ihtiyacını gidermede önemli bir adım olmuştur. Ancak bu tür alanların artırılması ve özellikle bu alanlar içerisine zemini uygun koşu parkuru ve ayrı bisiklet parkuru yapılması halkın spora olan ilgisini ve katılımını daha da artıracaktır.

3289 sayılı Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğü kanunu madde 26'da açıklandığı üzere memur ve işçi sayısı 500'den fazla olan kamu kurum ve özel kuruluşların spor tesisinin bulunmasının zorunlu olduğu, ancak 1998 yılında kurum ve kuruluşlarının çoğunun bu kanuna uymadığı, (33) günümüzde de 2004 yılı itibariyle birçok kuruluşun spor tesisine sahip olmadığı görülmektedir. Kamu kurum ve kuruluşların bu konuda daha duyarlı olması ve personelin spora yönelmesi, spora gerekli ilgi ve yatırımın yapılması sporun halkın geneline yayılmasını kolaylaştıracaktır.

İlimizde dağcılık sporuna uygun çalışma alanları olmasına rağmen, günümüzde bu alandaki faaliyetlere bakıldığında yetersiz olduğu gözlenmektedir. 2002 yılında (EDMAKİK-D) "*Elazığ Dağcılık Mağaracılık Arama Kurtarma*

İhtisas Kulübü-Derneği” adı altında dernek kurulmuş ve bazı çalışmalar yapılmışsa da yeterli ilgi ve katılım sağlanamamıştır. Bu alanda tanıtıcı ve teşvik edici çalışmaların yapılması ilgiyi ve katılımı artıracaktır.

İlimizde kış sporlarına olan ilgi, 1999 yılında hizmete açılmış olan, merkeze 25 km ve sivrice ilçesine 6 km uzaklıkta bulunan “*Hazar Baba Kayak Tesisi*” ile artmış, ancak gerek ulaşım sorunu gerekse uzman eğitici eksikliği nedeniyle yeterli düzeye ulaşmamıştır. Bu konuda Mastar ve Hazar dağlarında kış sporları, kampçılık, piknik, treking gibi faaliyet ve organizasyonlar ve teşvik edici çalışmaların yapılması ilgiyi ve katılımı artıracaktır.

1998 yılında ilimizde 7 bilardo salonu, 1 jimnastik salonu, 4 taekwondo, 4 halı saha bulunurken (17), 2004 yılı itibari ile incelendiğinde özel spor salonlarının daha çok halı saha ve bilardo salonlarından oluştuğu gözlenmektedir. Bu alanda halkın katılımını sağlayacak ve onlara düzenli spor yapma alışkanlığını kazandıracak özel sağlık spor merkezlerinin kurulması, uzman kişiler tarafından farklı egzersiz türlerini içeren (fitness, jimnastik, aerobik, step vb.) uygulamaların yapılması sporun halk tabanına yaygınlaştırılmasını kolaylaştıracaktır. Bu arada ilimizde semt sahalarının da yetersiz olduğu dikkat çekmektedir. Çeşitli spor dallarında (basketbol, futbol, voleybol vb.) semt sahaları kurularak halkın hizmetine sunulması sporun birçok kitleye ulaşmasını sağlayacaktır.

Fırat üniversitesi içerisinde bulunan spor saha ve tesislerinin de ihtiyacı karşılamadığı görülmektedir. Kampus içerisinde bulunan 1 adet kapalı spor salonu öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Okul içerisinde son birkaç yıl içerisinde halı saha, basketbol, voleybol ve tenis sahaları yapılmış, bazı sahalar kullanım dışı kalmış, bunun yanı sıra voleybol ve tenis sahaları uygun şartlara

getirilememiştir. Ayrıca kış aylarında öğrenciler sportif aktivite yapacak imkânları bulamamaktadır. Kampus içerisindeki saha ve tesislerin düzenlenmesinin yapılması, rektörlük kampusunda yapımı devam eden kapalı spor salonunun hizmete açılarak öğrencilerin hizmetine sunulması aktif katılımı sağlayacaktır.

Eğitim ve öğretim alt yapısını tamamlamış modern toplumların sporda da ileri olduğunu görüyoruz. Eğitimli insanların spor yapmaya zaman ayırdığı ve sporun faydasına inandığı ve onunla sağlık bulmayı düşündüğünü söyleyebiliriz. Eğitim düzeyi yükseldikçe spora karşı ilgilenme ve zaman ayırma oranı da yükselmektedir. İnsanların sosyalleşmesinde ve spora olan ilgilerinde çevrenin önemli bir etkisi vardır.

Bireyin davranış, tutum ve düşüncelerinin ilk şekilleneceği yer, toplumdaki en küçük birim olan ailedir. Ailenin spora olan bakış açısı, spora aktif katılımı çocuğun spor ile ilgili düşünce ve duygularını etkiler. Araştırmamızda elde ettiğimiz verilerde, 9-16 yaş grubundaki ilköğretim ve ortaöğretim öğrenci ailelerinin eğitim durumları, baba en çok lise (% 37.1), anne en çok ilkokul (% 49.2) mezunu olduğu ve genel olarak bakıldığında ailelilerin eğitim düzeylerinin iyi derecede olmadığı gözlenmektedir (Tablo 27-28). Eğitim düzeyi düşük ailelerin çocuklarını (özellikle kız çocuklarını) farklı ve yanlış düşüncelerle spora yeterli düzeyde yönlendirmedikleri veya bilinçsizce yönlendirdikleri görülmektedir. Eğitim, spora içerik kazandırmak, işlevini artırmak için elverişli koşulları hazırlar. Genel eğitim düzeyinin yükselmesi, spor eğitimini de etkileyecektir. Ortamın elverişliliği, sorunların azalması spor eğitime güç katacak, bu güç de sporumuzun tümüyle gelişmesine katkıda bulunacaktır (34).

Sporun alt yapısını okul sporları oluşturmakta ve bu konuda okulların önemi artmaktadır. Araştırma anketimizden elde ettiğimiz sonuçlara göre; okullarda en çok faaliyet gösterilen spor branşları, sırasıyla futbol (% 43), voleybol (% 16) ve basketbol (% 14) olmak üzere ilk üç sırayı aldığı bulunmuştur. Basketbol'a katılımın erkek ve kız öğrencilerde aynı düzeyde, voleybolda ise kızların daha fazla katılımının olduğu görölmektedir (Tablo 29). Futbolun popölerliğini koruduğu ve her geöen gün ilginin ve katılımın arttığı günümüzde, futbolun basitlik, kolektiflik, ekonomiklik gibi avantajları ve uygun açık alan bulma kolaylığı okullarda da bu alanda ilginin ve katılımın fazla olduğunu göstermektedir.

Spora karşı ilginin cinsiyet, eğitim ve spor yapma ortamı ile direkt bağlantılı olduğu bir geröektir. Anket verilerimize göre, 9-16 yaş okul öağındaki öğrencilerin % 7.3'ünün bir spor kulübünde aktif olarak spor yaptığı, % 40.6'sının kulüp dışında okullarda kısa süreli sportif etkinliklere katıldığı ve % 52.1'inin ise hiö spora katılmadığı bulunmuştur (Tablo 31). Erkek öğrencilerin daha çok futbol ile ilgilendiği ve kendilerine daha rahat spor yapma ortamı sağlamaları, kız öğrencilerin bu konuda uygun ve rahat ortam bulamamaları, kızların spora yönlendirilmesinde aileler tarafından yanlış tutum ve davranışların sergilenmesi ve dolayısıyla ilimizde kız öğrencilerinin küöük yaştan itibaren spora uzak kalmalarına sebep olmaktadır.

Araştırma verilerimize göre İlköğretim I. Kademedeki öğrencilerin % 74.2'sinin spora aktif olarak katılmadığı gözlenmiştir (Tablo 32). Okullarda I. Kademedede Beden Eğitimi derslerine branş öğretmenlerinin girmemesi, bu derse gereken önemin verilmemesi, derslerin genelde basit oyun formunda geömesi ve

öğrencilerin spor dallarıyla yeterli düzeyde tanışmaması ve spor yapmaya elverişli ortamlarda spor yapılmaması, okullarda kısa süreli başarının ön planda olmasının katılımı düşürdüğü söylenebilir.

Sporda başarıyı yakalamanın en önemli yolu spora küçük yaşlarda başlamak, planlı, düzenli ve uzun süreli yapmaktır. Okul çağından itibaren çocuklara spor bilincinin aşılması, onları başarılı olabilecekleri spor dallarına, fiziksel özellikleri ve yetenekleri göz önünde bulundurularak yönlendirilmesi, spora katılım yaşının ilköğretim I. Kademe çağına rastladığı voleybol, atletizm, hentbol, basketbol, jimnastik, satranç ve futbol gibi branşlarda öğrencilerin bu spor dallarına teşvik edilmesi, uygun ortamlar hazırlanarak onlara azami ilgi gösterilmesi sporda başarıyı getirecektir.

Bireylerin spora ilgisinin artmasında, medya, sosyo-ekonomik durumu, sosyal ve kültürel çevre ve eğitim durumu gibi faktörler etkili olmaktadır (34). Araştırma verilerimizde öğrencilerin % 42.6'sı sporu, *"Sağlıklı olmak"*, % 36.6'sı *"Sevdiğim için ve hobi olarak"*, % 11.3'ü *"Ünlü bir sporcu olarak"*, % 6.9'u *"Boş zamanımı değerlendirmek"* ve % 2.6'sı *"Sporu meslek edinerek para kazanmak"* amacıyla yaptıklarını vurgulamışlardır. Burada 9-16 yaş grubundaki çocukların sporun sağlığı koruduğunu ve sevilen bir uğraş olduğunu belirtirken, ayrıca sporu parasal kaygı güderek ve geleceğini kazanmak amacıyla yapmadıkları gözlenmektedir.

Çocukların spora teşvik edilmesi ilgiyi ve aynı zamanda katılımı da artıracaktır. Öğrencilerin % 70.1'i *"Kimse teşvik etmiyor, ben yapıyorum"*, % 14.6'sı *"Ailem"*, % 7.7'si *"Arkadaşlarım"*, % 5.6'sı *"Öğretmenlerim"* ve % 2'si ise *"Tv ve gazete yayınlarının etkisi ile"* spora teşvik edilme konusunda görüş

belirtmişlerdir (Tablo 34). Bu sonuçlara göz önüne alındığında, ailelerin ve öğretmenlerinde çocukları spora yönlendirme konusunda çok yeterli oldukları söylenemez. Bu arada, sporun yaygınlaşmasına en büyük etkiyi yapan medyanın futbol ağırlıklı tartışma ve yorum programları yapması ve diğer spor dallarına gereken ilgiyi göstermemesi, sporla ilgili eğitici programların yok denecek kadar az olması çocukların spora ve çeşitli spor dallarına teşvikleri konusunda yetersiz kalmaktadır.

Spor saha ve tesis yetersizliği okullarda da karşılaşılan en önemli sorunlardan biri durumundadır. Okullara baktığımız zaman, Türkiye genelinde çok az ilk ve ortaöğretim kurumunda spor salonu bulunmaktadır. 1986 yılı itibarı ile Türkiye genelinde il merkezlerinde bulunan orta dereceli okulların % 10,4'ü spor salonuna sahip olduğu görülmektedir (59). Ayrıca Türkiye genelinde 2001 yılında ilköğretimde 24 spor salonu, 2002 yılında ortaöğretimde ise sadece 7 spor salonu tamamlanabilmiştir (12). 2003 ve 2004 yılında da Türkiye ve il genelinde okullardaki spor salonları yetersizliği giderilememiştir. Araştırma kapsamındaki 9-16 yaş öğrencilerin spor yaptıkları alanları, % 46.4'ü "*Okul bahçesi*", % 26'sı "*Okul spor salonu*", % 19.1'i "*Mahallede, sokak aralarında*", % 6.4'ü "*Spor tesisleri, özel tesisler, köy, bahçe*" ve % 2.1'i ise "*Başka bir okulun spor salonu*" olarak belirtmişlerdir (Tablo 35). İlimizdeki okulların büyük bir kısmında spor salonu bulunmaması çocukların okul bahçelerinde spor yapmalarına sebep olmakta ve kış aylarında özellikle salon sporlarının yapılmasını imkânsızlaştırmaktadır.

İlimizde okullardaki tesis yetersizliği (Tablo 19), öğrenci ve sporcu sayıları (Tablo 20-21) göz önüne alındığında tesislerin ihtiyacı karşılayacak

düzeyde olmadığı söylenebilir. Spor tesislerinin yeterlilik durumu hakkında görüş belirten öğrencilerin, % 36.9'u "*Yetersiz*", % 22.9'u "*Çok yetersiz*", % 21.4'ü "*Az yeterli*", % 15.1'i "*Yeterli*" ve % 3.7'si ise "*Çok yeterli*" bulduklarını belirtmişlerdir. İlimizdeki spor tesis, saha ve alanlarının yetersizliği, sportif faaliyet ve organizasyonları da etkilemekte ve bu durum en çok okul sporlarına zarar vermektedir.

Haberleşme ve ulaştırma araçlarının artan etkinliği, spor ve diğer boş zaman faaliyetlerinin ortaya çıkışına ve gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Kitle iletişim araçlarının; spor dalları ile ilgili teorik; teknik ve pratik bilgiler kazandırıcı, spor seyircisini eğitici ve yönlendirici, spor alanlarında zaman zaman görülen terör olaylarını giderici rolü olabilir. TV'nin sportif faaliyetleri tanıtıcı, benimsetici ve sosyalleştirici yanı bulunmakla beraber, insanları esir alarak, boş zamanlarında spor yapmalarını engellediği gerçeğini de göz ardı edemeyiz (20). Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmada (1989), çocukların uyku dışındaki zamanının çoğunu diğer aktiviteler yerine TV izleyerek geçirdikleri tespit edilmiştir. Televizyon, çocukların yaşamında oldukça etkili bir güç olarak ortaya çıkmaktadır (8).

Anket verilerinde 9-16 yaş grubundaki öğrenciler, spor yayınlarını takibi konusunda, % 63.1'i "*Takip ediyorum*" ve % 36.9'u "*Takip etmiyorum*" diyerek görüş belirtmişlerdir. Spor yayınlarını takip edenlerin ise % 76.1'inin "*Televizyondan*", % 7.8'inin "*Çevre ve arkadaşlardan*", % 7.5'inin "*Spor gazetelerinden*", % 7.1'inin "*Günlük gazetelerin spor sayfalarından*" ve % 1.5'inin ise "*Spor dergilerinden*" takip ettikleri bulunmuştur (Tablo 38). Sporun kitle iletişim araçları içerisinde en yaygın ve rahat ulaşılabilen televizyondan takip

edildiği ve Türkiye’deki durumuyla paralellik arz eden okuma alışkanlığının azlığı sebebiyle gazete, dergi, kitap vb. gibi yazılı basımlardan daha az takip edildiği anlaşılmaktadır. Televizyondan izlenme sıklığı bakımından öğrencilerin, % 51.9’u “*Ara sıra izliyorum*”, % 22.6’sı “*Sık izlerim*”, % 15.3’ü “*Hiç kaçırmam*”, ve % 10.2’si ise “*Hiç izlemiyorum*” diyerek görüş belirtmişlerdir. Bununla beraber izlenme oranlarının eğitim durumu ile orantılı olarak yükseldiği gözlenmektedir (Tablo 39).

Anketten elde edilen verilere göre, televizyondan izlenen spor program türlerinde öğrencilerin, % 59’u “*Maçlar*”, % 23.3’ü “*Spor haberleri*”, % 9.7’si “*Tartışma ve futbol yorum programları*” ve % 8’i ise “*Spor belgeselleri*” tercih ettiklerini vurgulamışlardır (Tablo 40). Öğrencilerin eğitim durumları ile izledikleri spor branşları ve aynı zamanda erkek ve bayanların izledikleri spor dalları arasında paralellik bulunduğu gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin okullarda aktif olarak katıldıkları spor dalları ile televizyondan izledikleri spor dalları arasında da benzerlik gözlenmektedir. Öğrencilerin seyir açısından aktif olarak uğraştıkları spor dallarını tercih ettikleri söylenebilir (Tablo 29-43-44).

Oyun kültürle doğrudan ilişkilidir. Toplumla birlikte gelişir ve o toplumun kültürü tarafından etkilenir. Toplumda yaşanan olaylar çocuk oyunlarına ve oyuncaklarına yansır. Yaşanan olaylara ilişkin yeni oyunlar yaratılır, yeni oyuncaklar üretilir. Günümüzde yaşanan savaşlarla ilgili yaşantılar çocuk oyunlarına da yansımaktadır. Füzelerin, uçakların, tankların, askerlerin kaynak olarak kullanıldığı çocuk oyunlarının gözlenebilir şekilde değiştiği, bu kavramların çocuk oyunlarında ve çocuk dilinde çok sık kullanıldığına rastlanmıştır (11).

Gelişmiş ülkelerde uzayla ilgili kavramları içeren oyunlar ve oyuncaklar daha sık görülmektedir. Uzay gemileri, uçan daireler, uzaylılar, silahlar gibi oyuncakların da daha fazla üretildiği görülür. Bütün bu özellikler dikkate alındığında oyun, sosyo-kültürel yapının bir parçası gibi görünmektedir. Ancak bazı oyunlarında bağımsız olarak ortaya çıktığı bilinmektedir. Örneğin; ülkemizde “beş taş” adıyla bilinen oyun, suda taş kaydırma oyunu, parmaklara geçirilen iki ucu bağlı bir sicimle çeşitli şekiller oluşturularak oynanan oyun vb. gibi. Sonuçta oyun, sosyo-kültürel yapının bir parçası ya da bağımsız olarak geliştirilen bir üründür (11).

Araştırmamızda 9-16 yaş öğrenciler arasında, en fazla bilinen ve ilk sıralarda gösterilen çocuk oyunlarının, saklambaç (göz yummaca) (% 86.5), yakan top (% 81.6), körebe (% 80.2), beş taş oyunu (% 71.3) ve köşe kapmaca (% 70.9) oyunları olduğu, ancak ilimizde eskiden beri oynana gelen kültürel geleneklerimiz arasında yer alan birçok oyundan haberdar olunmadığı anlaşılmaktadır (Tablo 49). Öğrencilerin arkadaşları ile oynadıkları oyunlar arasında ise sırasıyla saklambaç (% 38.7), körebe (% 22.3) ve yakan top (% 17.6) oyunlarının geldiği gözlenmiştir (Tablo 50). Yine öğrencilerin en çok tercih ettikleri oyun kategorileri arasında, bilgisayar oyunları (% 86.1) zekâ oyunları (% 70.7), atari oyunları (% 62.6) ve son olarak çocuk oyunları (% 49.8) olduğu bulunmuştur (Tablo 52). Gelişen teknoloji ve plansız kentleşme ile beraber, çocukların oyun alanlarının sınırlı olması, oyun ihtiyacının okullarda yeterince karşılanmaması, oyunun evrensel boyutta uğradığı yapısal değişimlerin etkisiyle, toplumdaki değişimin ve sosyo-ekonomik düzeyin yansımaları olarak oyun kültüründe farklılaşmalar meydana

gelmiş ve çocuklar daha çok bilgisayar-atari oyunlarına yönelmiş, kendi öz kültürünün eseri olan çocuk oyunlarından uzaklaşmaya başlamışlardır.

Öğrencilerin öğrendikleri ve bildikleri oyunları, arkadaşlarından (% 93.5), öğretmenlerinden (% 49.7), ailesinden (% 44.1) ve akrabalarından (% 43.9) öğrendiklerini belirtmişlerdir (Tablo 51) İlimizde geleneksel oyun kültürünün sonraki nesillere aktarılmasında önemli rol üstlenen ailelerin ve okulların bu konuda yetersiz kaldıkları söylenebilir. Ayrıca öğretilen ve oynanan oyunların ise genelde bilinen birkaç oyundan (yakan top, saklambaç, körebe, uzun eşek vb.) oluştuğu, öğrencilerin yöresel oyunların birçoğundan haberdar olmadıkları da gözlenmiştir.

Kültürümüz, gelenek ve göreneklerimizin bir sonraki nesillere intikal etmesinde önemli yeri olan okullarda, eğitsel oyunlar adı altında verilecek derslerle geleneksel ve yöresel oyunlara ağırlık verilmelidir. Ayrıca, sınıf ve beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunun yöresel oyunlar hakkında yeterli bilgi sahibi olmamaları ya da öğretmenlerin farklı kültüre sahip illerden gelmiş olmaları okullarda öğrencilerin o ilin kültürünü yansıtan unsurlardan olan bu oyunlardan uzak yetişmelerine ve bu kültürü unutmalarına neden olmaktadır.

Araştırmaya alınan öğrencilerin geleneksel sporlarla ilgili bilgisine bakıldığında % 54.3'ünün bilgi sahibi olduğu ve % 45.7'sinin ise bilgi sahibi olmadığı ve bilgi sahibi olanların % 46.4'ünün “*Yağlı güreş*”, % 29.1'inin “*Cirit oyunu*” ve yine % 28.8'inin “*Atıcılık ve avcılık*”, % 22'sinin ise “*Binicilik*” hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir (Tablo 53-54). Öğrencilerden ilköğretim I. Kademedeki ve II. Kademedeki öğrencilerin bilgi sahibi olduğu dallar arasında sırayla “*yağlı güreş*”, “*atıcılık ve avcılık*” ve “*cirit*”,

ortaöğretimdeki öğrenciler ise sırayla “yağlı güreş”, “cirit” ve “atıcılık ve avcılık” olduğunu belirtmişlerdir. Geleneksel sporlar ile ilgili öğrencilerin, daha çok televizyondan gördükleri veya çevreden duydukları biçimde çoğunlukla yüzeysel bir bilgiye sahip oldukları ve birçok geleneksel sporun adını dahi bilmedikleri anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; ilimizde beden eğitimi, oyun ve spor kültüründe geçmişten günümüze önemli değişimler meydana gelmiştir. Beden eğitimi dersleri yaygınlaşmış, geleneksel oyun kültürü değişime uğramış ve yeni sporlar yaygınlaşmaya başlamıştır. Ancak, ilimizde spor yapanların sayısı, beden eğitimi, oyun, spor kültürü ve spor alanlarının yetersizliği dikkate alındığında günümüzde bu değişim ve gelişmelerin yeterli olduğunu söylemek güçtür. Spor evrensel kültürün bir parçası, dünyada dili, ırkı, dini farklı insanları birleştiren önemli bir vasıtaadır. Milli kültür unsurlarımızdan olan geleneksel oyun ve sporlarımızın gelecek nesillere aktarılması için gerekli önlemlerin ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması ve gerek yerel gerekse ulusal medyada tanıtıcı ve öğretici programlar yapılması, il genelinde okullarda ise oyun öğretime önem verilerek yöresel ve geleneksel oyunlarımızın öğretilmesi konusunda çalışmaların hızla başlatılması önem arz etmektedir.

7.KAYNAKLAR

1. Açıkada C, Ergene E. (1990). Bilim ve Spor. Büro Tek Ofset Matbaacılık. Ankara.
2. Açıkse E., Çakmak Z. (2003). T.C. Elazığ Valiliği-Elazığ, Eğitim, Sanat, Kültür Araştırma Tanıtma ve Hizmet Vakfı (Eleskav), yayın no:25, “Satvet-i Milliye Gazetesi (transkripsiyon ve asıl metin)” Elazığ, s: 9.
3. Başaran H. (1993). “50 Yıl Öncésinin Elazığ Çocuk Oyunları” Yorum Matb.Ltd.Şti., Ankara. s: 102, 112, 121, 122, 124.
4. Başbakanlık G.S.G.M. 60. Yıl (1997). G.S.G.M. Yayınları. Ankara.
5. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı, Amaçları. Erişim: (<http://www.mef.k12.tr/08sunumlar/spor/spor01.asp>). Erişim tarihi: 14-10-2004.
6. Cemal Akın, Hüseyin oğlu, 1930 Elazığ doğumlu, okur-yazar, halen Elazığ merkez nüfusuna kayıtlı.
7. Çocuk, Oyun ve Spor. Erişim: (http://www.sporbilim.com/t_cocuk.html). Erişim tarihi: 14.10.2004.
8. Çocukların Televizyondan Olumlu Yönde Etkilenmesini Sağlamak İçin Anneye Verilen Hemşirelik Eğitiminin Değerlendirilmesi. Erişim: (<http://www.istanbulcocuklari.org.tr/cocuklar.asp?id=10>). Erişim tarihi: 22.10.2004.
9. Doğan Y. (1996). Atatürk Üniversitesi 1. Spor Kongresi Bildirileri. Atatürk Üniversitesi Yayınları. Erzurum.
10. Doğu G. (2003). Spor Bilimlerine Giriş. Bağırhan Yayınevi. Ankara. s: 3, 25.
11. Dönmez N. B. (2000). Oyun Kitabı. İstanbul. s: 13, 14, 24-25, 92-93.
12. Eğitim Yatırımları ve Donatımı. Erişim: (<http://www.meb.gov.tr/Stats/Ark2002/1402.htm#x1>). Erişim tarihi: 10.11.2004
13. Ekenci G, Serarslan, M. Z. (1997). Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirilmesi. Gazi Üniv. Beden Eğitimi ve Spor YO. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11(3); 72-81, Ankara.
14. Elazığ İl Yıllığı. (1967). Elazığ Valiliği, Bingöl Matbaası, Elazığ. s: 148-149.
15. Elazığ İl Yıllığı. (1973). Elazığ Valiliği, Bingöl Matbaası, Elazığ. s: 107
16. Elazığ İl Yıllığı. (1992). Aydoğdu Ofset, Ankara. s: 113-114
17. Elazığ İl Yıllığı. (1998). Elazığ Valiliği, Fersa Matbaacılık, Elazığ. s:170, 172-174, 177, 179-180.
18. Elazığ ve Harput’un Tarihi. Erişim Adresi: (<http://www.elazig.bel.tr>). Erişim Tarihi : 02.01.2004.
19. Elaziz Halkevi Dergisi. (1935). İstanbul.
20. Erkal M. E. (1998). Sosyolojik Açından Spor. Der Yayınları. İstanbul. s: 140.

21. Fethi Kayaoğlu, İsmail oğlu, 1947 Elazığ doğumlu, okur-yazar, halen Elazığ merkez nüfusuna kayıtlı.
22. Fişek K. (2003). Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, Dünyada ve Türkiye’de. YGS Yayınları: 1, İstanbul.
23. Gezgin M. F. (1993). Temel Eğitimde Yararlılık Açısından Spor Olgusu. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu. s: 234-238.
24. Güven Ö. (1999). “Futbol Topu İle Oynamanın Bazı Kültürlerdeki Benzer Görünümleri ve Tarihsel Gelişimine Ait Bilgiler.” Düşünen Siyaset. yıl.1 (2): 95-111.
25. Güven Ö. (1999). Türklerde Spor Kültürü. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları. s: 1,5,7,9.
26. Harput Tarihi. Erişim Adresi: (<http://www.elaziz.net/tarih>). Erişim Tarihi: 02.01.2004.
27. İhsan Uğur, Salih oğlu, 1927 Elazığ doğumlu, okur-yazar, halen Elazığ Gözebaşı merkez köyü nüfusuna kayıtlı.
28. İmamoğlu F. (1985). Türkiye’de Spor Tesisleri Politikası. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
29. İnal A. N. (1998). Futbol da Eğitim ve Öğretim. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara. s: 17.
30. İnal A. N. (2000). Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş. Konya. s: 1
31. Kadın ve Spor. (2004). Erişim: (http://www.sporbilim.com/t_kadin.html). Erişim tarihi: 15.10.2004.
32. Kale R. (2003). Okulöncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara.
33. Karahüseyinoğlu F. (1998). Elazığ Kamuoyunun Spora Karşı İlgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ.
34. Karasüleymanoğlu A. (1995). Yeni Boyutlarıyla Spor. Ozan Dağıtım. Ankara. s: 4, 32, 52, 54-55, 89-90.
35. Kültür ve Spor. (2003). Erişim: (http://www.sporbilim.com/t_kultur.html). Erişim tarihi: 19-04-2003.
36. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1972). 2 Ağustos 1972 Tarihli Gazete, Arşiv No: 1(11), Elazığ.
37. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1972). 9 Ağustos 1972 Tarihli Gazete, Arşiv No: 1(17), Elazığ.
38. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1973). 22 Mart 1973 Tarihli Gazete, Arşiv No: 1(204), Elazığ.
39. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1973). 22 Nisan 1973 Tarihli Gazete, Arşiv No: 1(231), Elazığ.
40. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1974). 8 Temmuz 1974 Tarihli Gazete, Arşiv No: 3(593), Elazığ.
41. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1976). 4 Şubat 1976 Tarihli Gazete, Arşiv No: 5(1073), Elazığ.
42. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1983). 6 Eylül 1983 Tarihli Gazete, Arşiv No: 11(3263), Elazığ.

43. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1984). 2 Nisan 1984 Tarihli Gazete, Arşiv No: 13(3434), Elazığ.
44. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1986). 24 Şubat 1986 Tarihli Gazete, Arşiv No: 15(4335), Elazığ.
45. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1989). 13 Kasım 1989 Tarihli Gazete, Arşiv No: 18(5223), Elazığ.
46. Nurhak Gazetesi Arşivi. (1997). 28 Ağustos 1997 Tarihli Gazete, Arşiv No: 26(7614), Elazığ.
47. Nurhak Gazetesi Arşivi. (2000). 4 Ocak 2000 Tarihli Gazete, Arşiv No: 28(8333), Elazığ.
48. Özgür A. (1952). Elazığ'da Spor. 20 Mart 1952 Tarihli Turan Gazetesi Arşivi, Arşiv No:21 (2249), Elazığ.
49. Özgür A. (1952). Elazığ'da Spor. 22 Mart 1952 Tarihli Turan Gazetesi Arşivi, Arşiv No:21 (2249), Elazığ.
50. Özgür A. (1952). Elazığ'da Spor. 24 Mart 1952 Tarihli Turan Gazetesi Arşivi, Arşiv No:21 (2250), Elazığ.
51. Özgür A. (1952). Elazığ'da Spor. 25 Mart 1952 Tarihli Turan Gazetesi Arşivi, Arşiv No:21 (2251), Elazığ.
52. Savaş İ. (1989). Spor Sözlüğü. Remzi Kitabevi. İstanbul. s: 134
53. Sedat Çağlıyan, Sait oğlu, 1959 Elazığ doğumlu, okur-yazar, halen Elazığ merkez nüfusuna kayıtlı.
54. Seyrek H, Sun M. (2003). Okul Öncesi Eğitiminde Oyun. İzmir. s: 15.
55. Spor Şurası. (1990). Türk Sporunu Uygulama Politikası Komisyon Raporu. Ankara.
56. Spor ve Spor Kültürüne Genel Bakış. (2003). Erişim: (<http://www.sporbilim.com/spor.html>) Erişim tarihi: 14-05-2003.
57. Sunguroğlu İ. (1959). Harput Yollarında. Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yayınları, (2): 36-37,40-41,43,45-46,48-49,79-80. İstanbul.
58. Sunguroğlu İ. (1961). Harput Yollarında. Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yayınları, (3): 197-199,201,207-210,227. İstanbul.
59. T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü. (1987). Spor Faaliyetleri ve Tesisler. Ankara. s:25
60. Tamer K. (1990). Geleneksel Spor Dallarının Geliştirilmesi. VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı Ö.İ.K Raporu. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı. s. 1.
61. Tayga Y. (1993). Türk Spor Tarihine Genel Bakış. GSGM Yayını Yayın No: 87. Ankara.
62. Turan Gazetesi Arşivi. (1940). 7 Şubat 1940 Tarihli Gazete, Arşiv No: 10(696), Elazığ.
63. Turan Gazetesi Arşivi. (1944). 6 Mart 1944 Tarihli Gazete, Arşiv No: 12(1069), Elazığ.

64. Turan Gazetesi Arşivi. (1945). 17 Ocak 1945 Tarihli Gazete, Arşiv No: 14(1155), Elazığ.
65. Turan Gazetesi Arşivi. (1947). 5 Nisan 1947 Tarihli Gazete, Arşiv No: 16(1371), Elazığ.
66. Turan Gazetesi Arşivi. (1954). 9 Şubat 1954 Tarihli Gazete, Arşiv No: 24(2759), Elazığ.
67. Turan Gazetesi Arşivi. (1955). 22 Eylül 1955 Tarihli Gazete, Arşiv No: 25(3246), Elazığ.
68. Turan Gazetesi Arşivi. (1966). 1 Ocak 1966 Tarihli Gazete, Arşiv No: 36(6401), Elazığ.
69. Turan Gazetesi Arşivi. (1966). 11 Mayıs 1966 Tarihli Gazete, Arşiv No: 37(6507), Elazığ.
70. Turan Gazetesi Arşivi. (1966). 20 Ocak 1966 Tarihli Gazete, Arşiv No: 36(6417), Elazığ.
71. Turan Gazetesi Arşivi. (1966). 19 Temmuz 1966 Tarihli Gazete, Arşiv No: 37(6566), Elazığ.
72. Turan Gazetesi Arşivi. (1967). 2 Ocak 1967 Tarihli Gazete, Arşiv No: 37(6709), Elazığ.
73. Turan Gazetesi Arşivi. (1969). 11 Ocak 1969 Tarihli Gazete, Arşiv No: 38(7330), Elazığ.
74. Turan Gazetesi Arşivi. (1974). 22 Mart 1974 Tarihli Gazete, Arşiv No: 42(8920), Elazığ.
75. Ülker İ. (2002). Dağlarda Kırk Yıl. Ümit Yayıncılık, Ankara. s: 219, 223.
76. Yetim A. A. (2000). Sosyoloji ve Spor. Topkar Matbaacılık, Ankara. s. 143-144.
77. Yetim A. A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. V. (1): 63-72
78. Yurt Ansiklopedisi, (1982). Anadolu Yayıncılık. 4: 2574-2575. Ankara.

8. EKLER

8. 1. Anket Formu

Bu anket formu, F.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında “Geçmişten Günümüze Elazığ’da Spor Kültürü” adlı yüksek lisans tezi için düzenlenmiştir.

Anket formuna vereceğiniz doğru cevaplar çalışmanın objektif olarak değerlendirilmesini sağlayacaktır. Katkınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. Cengiz ARSLAN
Danışman

Ali Serdar YÜCEL
Araştırmacı

1. Cinsiyeti ☐ Erkek ☐ Kız
2. Yaş ☐ 9-14 ☐ 14-16 ☐ 16 ve üstü
3. Eğitim durumu
- ☐ İlköğretim I. Kademe (İlk Okul)
- ☐ İlköğretim II. Kademe (Orta Okul)
- ☐ Ortaöğretim (Lise)
4. Ailenizin eğitim durumu nedir?
- ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise
- ☐ Üniversite ☐ Okur-Yazar değil
5. Okullarda **aktif olarak** katıldığınız spor dalları nelerdir?
- ☐ Futbol ☐ Karate
- ☐ Basketbol ☐ Kros
- ☐ Badminton ☐ Halk Oyunları
- ☐ Masa tenisi ☐ Hentbol
- ☐ Voleybol ☐ Satranç
- ☐ Atletizm ☐ Taekwondo
- ☐ Güreş ☐ Boks
6. Herhangi bir kulüpte oynuyor musunuz?
- ☐ Evet ☐ Hayır
7. Spor yapmanızdaki en önemli sebepler nedir?
- ☐ Sağlıklı olmak
- ☐ Ünlü bir sporcu olmak
- ☐ Sevdiğim için ve hobi olarak
- ☐ Boş zamanımı değerlendirmek
- ☐ Spor meslek edinerek para kazanmak
8. Spor yapmaya sizi kimler teşvik ediyor?
- ☐ Ailem
- ☐ Arkadaşlarım
- ☐ Öğretmenim
- ☐ Kimse teşvik etmiyor ben yapıyorum
- ☐ Televizyon ve gazete yayınlarının etkisi ile

9. Ailenizde spor yapan başka kişiler var mı?
- ☐ Annem ☐ Babam ☐ Kardeşlerim
- ☐ Diğer.....
10. Nereelerde spor yapıyorsunuz?
- ☐ Okul bahçesinde
- ☐ Okul spor salonunda
- ☐ Başka bir okulun salonunda
- ☐ Mahallede sokak aralarında
- ☐ Diğer.....
11. Sizce ildeki spor tesisleri yeterli mi?
- ☐ Çok Yetersiz ☐ Yetersiz ☐ Az yeterli
- ☐ Yeterli ☐ Çok Yeterli
12. Spor yayınlarını düzenli olarak takip ediyor musunuz ?
- ☐ Evet ☐ Hayır
13. Spor yayınlarını düzenli olarak takip ediyorsanız nereden takip ediyorsunuz?
- ☐ Televizyondan
- ☐ Günlük gazetelerin spor sayfasından
- ☐ Spor gazetelerinden
- ☐ Spor dergilerinden
- ☐ Çevremden-Arkadaşlarımdan
- ☐ Diğer.....
14. Televizyondan spor programlarını izliyor musunuz?
- ☐ Hiç izlemiyorum ☐ Ara sıra izliyorum
- ☐ Sık izlerim ☐ Hiç kaçırmam
15. İzlediğiniz spor programının türü nedir?
- ☐ Spor haberleri
- ☐ Spor belgeselleri
- ☐ Maçlar
- ☐ Tartışma ve futbol yorum programları
- ☐ Diğer.....

16. İzlediğiniz spor programlarında, spor branşı olarak hangisini daha çok izliyorsunuz ? (En çok izledikleriniz spor branşını sırasına göre numaralandırınız. 1,2,3 vb. gibi)

- ☐ Futbol ☐ Boks
☐ Basketbol ☐ Otomobil sporları
☐ Voleybol ☐ Yüzme
☐ Hentbol ☐ Diğer.....

17. Aşağıdaki çocuk oyunlarından bildiklerinizi işaretleyiniz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

- ☐ Kiremit devirme oyunu
☐ Çelik-çubuk oyunu
☐ Dingila fistik oyunu
☐ Za güle zaza güle oyunu
☐ Tek ayak eş yakalama oyunu
☐ Çortun eşek oyunu (Uzun eşek)
☐ Sallama oyunu
☐ Astık mastık oyunu
☐ Saklambaç (göz yummaca oyunu)
☐ Beş taş oyunu
☐ Mozik oyunu (Topaç oyunu)
☐ Elim sende oyunu
☐ El el üstünde oyunu
☐ Körebe oyunu
☐ Köşe kapmaca oyunu
☐ Yakan top oyunu (istop)
☐ Yağ satarım bal satarım oyunu
☐ Tavşan kaç tazi tut oyunu
☐ Diğer.....

18. Arkadaşlarınızla en çok oynadığınız çocuk oyunlarını yazınız.

- 1.....
2.....
3.....
4.....
5.....

19. Oynadığınız oyunları daha çok kimden öğrendiniz?
(Numaralandırınız 1, 2, 3 vb. gibi)

- ☐ Ailemden
☐ Arkadaşımdan
☐ Akralarımdan
☐ Öğretmenimden
☐ Diğer.....

20. Aşağıdaki oyunlardan en çok hangisini tercih edersiniz?
(Numaralandırınız 1, 2, 3 vb. gibi)

- ☐ Bilgisayar oyunları
☐ Atari oyunları
☐ Zeka oyunları (Bulmaca, Satranç, Dama)
☐ Arkadaş çevresi ile oynanan çocuk oyunları
☐ Diğer.....

21. Geleneksel spor dalları hakkında bilginiz var mı ?

- ☐ Evet ☐ Hayır

22. Aşağıdaki geleneksel spor dallarından bildiklerinizi işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

- ☐ Aba güreşi
☐ Karakucak güreşi
☐ Yağlı güreş
☐ Cirit oyunu
☐ Kuşak güreşi
☐ Çöğen/Çevgan/Polo
☐ Gökbörü
☐ Binicilik
☐ Atıcılık ve avcılık
☐ Diğer.....

Tablo 52: Elazığ'da Geçmişten Günümüze Kadar Açılmış Olan Spor Kulüpleri

KULÜP ADI	KULÜP ADI	KULÜP ADI
1. Gençler Birliği	22. Elazığspor Kulübü	43. Köy Hizmetleri Spor (Y.S.E. Spor)
2. Gürbütz Derneği	23. Maden Gençlik Spor Kulübü	44. Kovancılarspor
3. Elazığ İdman Yurdu	24. Paluspor	45. Sürsürüspor
4. Elazığ Türk Ocağı	25. Şafak Gençlik Spor Kulübü	46. Telekomspor (P.T.T. Gençlik Spor Kulübü)
5. Halkevi Spor Komitesi	26. Gezin İdman Yurdu	47. Orman Spor
6. Hazar Spor Gençlik Kulübü	27. Keban Tek Spor Kulübü	48. Kamuspor Kulübü (Maliye Gençlik Spor)
7. Borat Spor Gençlik Kulübü	28. Fırat Tek Spor Kulübü	49. İşitme Engelliler Spor Kulübü
8. Harput Gençlik Spor Kulübü	29. Ufuk Spor Gençlik Kulübü	50. Polisgücü Spor
9. Elazığ Merkez Gençlik Kulübü	30. Maden Karataş	51. Elazığ Amatör Spor Kulübü
10. Bakır Spor Gençlik Kulübü	31. Boks İhtisas Kulübü (Ring İhtisas Kulübü)	52. Maden Spor Kulübü (Sarraf Spor Kulübü)
11. Karagücü	32. Aksaray Gençlik Spor Kulübü	53. Çocuk İslahı Spor
12. Güvenspor	33. Azotspor	54. Fırat Üniversitesi Gençlik ve Spor Kulübü
13. Yolspor Kulübü	34. Ağın Gençlik Spor Kulübü	55. Elazığ Belediye Başkanlığı Spor Kulübü
14. Mastarspor Gençlik Kulübü (Gençler Birliği)	35. Sitespor (Eldas Spor)	56. Kesrik Hilal Spor Kulübü (Esnaf Spor Kulübü)
15. Halköyü Spor Kulübü	36. Ferrokrom Spor Kulübü	57. Tadmıspor
16. Şekerspor Kulübü	37. Hankendi Belediyespor (Hankendi Ay Spor)	58. Harput Yetiştirme Yurdu Spor Kulübü
17. DSİ Spor Kulübü (Su Spor)	38. Sağlıkspor Kulübü	59. Maden Belediyespor Kulübü
18. Çimentospor	39. İçme Belediyespor	60. Alacakaya Belediyespor Kulübü
19. Hazar Terim Gençlik Kulübü	40. Yurtbaşı Belediyespor	61. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Spor Kulübü
20. Karakoçanspor	41. Tayfunspor	62. Tenis İhtisas Kulübü
21. Sivrice Gençlik Kulübü	42. Ruzaiye Amatör Spor Kulübü	63. Atletizm İhtisas Kulübü

Tablo 53: 2004 Yılı İtibariyle İlimizin Faal Spor Kulüpleri ve Faaliyet Gösterdikleri Branşlar

Sıra No	SPOR KULÜBÜNÜN ADI	TESCİL TARİHİ	FORMA RENGİ	FAALİYET GÖSTERDİĞİ SPOR DALI
01	E. SAĞLIKSPOR	1976	Mor-Beyaz-Kırmızı	Basketbol, Futbol, Voleybol
02	ÇOCUK ISLAHEVİ SP.	1989	Kırmızı-Beyaz	Futbol, Voleybol
03	DSİ. SPOR	1981	Yeşil-Beyaz	Futbol, Voleybol
04	ELAZIĞSPOR	1967	Bordo-Beyaz	Futbol
05	ELAZIĞ BELD. SPOR	1989	Mavi-Siyah	Futbol, Taekwondo, Badminton, Basketbol, Boks,
06	GEZİN BELED. SPOR.	1970	Sarı-Siyah	Futbol
07	E. POLİS GÜCÜSPOR	1985	Kırmızı-Filme	Atıcılık, Voleybol, Atletizm, Basketbol, Güreş, Hentbol
08	E. ŞEKERSPOR	1981	Yeşil-Beyaz	Futbol
09	E. YOLSPOR	1986	Turuncu-Siyah	Futbol, Atletizm, Basketbol
10	KESRİK HİLAL SPOR	1989	Kırmızı-Siyah	Boks
11	FERROKROMSPOR	1976	Kırmızı-Siyah	Futbol
12	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	1990	Bordo-Beyaz	Atletizm, Boks, Futbol, Badminton, Hentbol, Voleybol
13	HANKENDİ BELEDİYE	1976	Mavi-Beyaz	Futbol
14	HAL KÖYÜSPOR	1959	Yeşil-Sarı	Basketbol, Futbol, Voleybol, Atletizm
15	KARAKOÇANSPOR	1985	Mavi-Beyaz	Futbol
16	KEBAN TEKSPOR	1977	Mavi-Beyaz	Futbol
17	B. ŞAFAKSPOR	1969	Turuncu-Lacivert	Futbol

Tablo 53'ün Devamı:

Sıra No	SPOR KULÜBÜNÜN ADI	TESCİL TARİHİ	FORMA RENGİ	FAALİYET GÖSTERDİĞİ SPOR DALI
18	KOVANCILAR BELED.	1977	Bordo-Mavi	Futbol
19	KÖY HİZMET. SPOR.	1988	Mavi-Sarı	Basketbol, Taekwondo, Futbol
20	KAMUSPOR	1981	Mavi-Siyah	Futbol, Basketbol
21	E. GENÇLERBİRLİĞİ SPOR	2003	Kırmızı-Siyah	Futbol
22	TELEKOMSPOR	1978	Beyaz-Turkuaz-Lacivert	Futbol, Badminton, Boks, Güreş, Masa Tenisi
23	MADENSPOR	1988	Kırmızı-Beyaz	Futbol
24	SİVRİCE BELEDİYESPOR	1992	Mavi-Beyaz	Futbol
25	SÜRSÜRÜSPOR	1977	Turuncu-Beyaz	Futbol, Boks
26	İŞİTME ENGELLİ SP.	1984	Bordo-Beyaz	Futbol
27	FIRAT TEKSPOR	1977	Mavi-Siyah	Boks, Basketbol, Futbol, Hentbol, Voleybol
28	GENÇLİK VE SPOR İL MÜD.SPOR KULÜBÜ	1995	Yeşil-Beyaz	Atletizm, Basketbol, Boks, Badminton, Güreş, Karate, Voleybol, M.Ten, Satranç, Taekwondo, Hentbol
29	YURTBAŞI BELD.SP.	1996	Siyah-Kırmızı	Futbol
30	ALACAKAYA BELD.	1996	Mavi-Beyaz	Futbol
31	TENİS İHTİSAS KULÜ.	1997	Beyaz-Yeşil	Tenis
32	ATLETİZM İHTİSAS	2000	Kırmızı-Beyaz	Atletizm
33	ARICAK BELD.SPOR	2000	Mavi-Beyaz	Futbol

(Kaynak: Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü)

Tablo 54: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Personel Durumu

ÜNVANI	SAYI
İL MÜDÜRÜ	1
ŞUBE MÜDÜRÜ	2
GENÇLİK MERKEZİ MÜDÜRÜ	1
İLÇE MÜDÜRÜ	2
DOKTOR	1
TEKNİKER	2
ŞEF	3
TEKNİSYEN	3
MUHASEBECİ	1
MEMUR	11
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	1
AYNİYAT MEMURU	1
DAKTİLOGRAF	1
ANBAR MEMURU	1
ANTRENÖR	6
ŞÖFÖR	2
TEKNİSYEN YARDIMCISI	3
BEKÇİ-BAKICI	38
SÖZLEŞMELİ ANTRENÖR	2
SPOR UZMANI	4
TOPLAM	86

(Kaynak: Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü)

9.ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Elazığ'da doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Elazığ ilinde tamamladı. 1996 yılında Malatya İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'ne girdi. 1996 bahar yarıyılında Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okuluna yatay geçiş yaptı ve 2000 yılında buradan mezun oldu.

Aynı yıl Elazığ Kovancılar Yarımcı Beldesi, Ferrokrom İlköğretim Okuluna, Beden Eğitimi Öğretmeni olarak atandı. 2000–2001 öğretim yılında, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı.

Halen Elazığ Namık Kemal İlköğretim Okulunda, Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görevine devam etmektedir.

Ali Serdar YÜCEL